

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ 4
452 21 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΓΥΝΑΙΚΕΙΕΣ σελίδες

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΧΡΟΝΟΣ 2ος Νο 13 ΙΟΥΝΙΟΣ 1995

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

σ' αυτό
το τεύχος

Τον τελευταίο καιρό γίνεται συζήτηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος. Τι είναι η αναθεώρηση του Συντάγματος, του θεμελιακού νόμου μιας χώρας; Είναι μία διαδικασία, που αφορά τους, τις συνταγματολόγους και τους, τις ειδικούς επιστήμονες; Είναι μία κλειστή υπόθεση, που εξικνείται μέχρι τα όρια της επικράτειας της Βουλής;

Έχουμε την πεποίθηση, ότι η αναθεώρηση του Συντάγματος είναι μία εξόχως πολιτική διαδικασία, μία κορυφαία στιγμή στη λειτουργία των θεσμών και της δημοκρατίας. Και ως τέτοια προϋποθέτει τον κοινωνικό διάλογο και τη συμμετοχή στη συζήτηση των πολιτών και των κοινωνικών ομάδων.

Υπάρχει ασφαλώς, και η «ανάγνωση» του Συντάγματος από την οπτική των συμφερόντων του γυναικείου κοινωνικού φύλου, που δεν είναι απλά μία κοινωνική ομάδα και κατηγορία, είναι η πλειοψη-

φία του πληθυσμού.

Το κορυφαίο φιλοσοφικοπολιτικό ερώτημα που τίθεται είναι πώς θα συγκεκριμενοποιηθεί στα άρθρα του Συντάγματος η ισότητα μέσα από τη διαφορετικότητα: Το δικαίωμα των φύλων να είναι ίσα στο δικαίωμα να είναι διαφορετικά.

Εν πάση περιπτώσει, επειδή πιάσαμε κι όλες τα δύσκολα, χρειαζόμαστε διάλογο ουσίας. Οι γυναίκες - φεμινιστικές οργανώσεις και ομάδες οφείλουν νομίζουμε να ασχοληθούν με το θέμα. Το Σύνταγμα μάς αφορά, οι νόμοι μάς αφορούν.

Το Υφυπουργείο Προεδρίας και η Γενική Γραμματεία Ισότητας διατύπωσαν τις προτάσεις τους. (σελ. 3) Αυτές πρέπει να τεθούν στην κρίση των οργανώσεων. Αν πρόκειται να ασκηθεί πίεση στους βουλευτές και τα κόμματα, αυτή προϋποθέτει την ύπαρξη επεξεργασμένων προτάσεων.

♦ Αναθεώρηση του Συντάγματος, η αρχή της ισότητας των φύλων.

σελ. 3

♦ Παύλος Βρέλλης

σελ. 12, 13

♦ Αφιέρωμα στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

σελ. 6, 7

♦ «Αντίσταση στην Αλγερία.

σελ. 11

♦ Κοινοτικά προγράμματα

σελ. 18, 19

♦ Διάσκεψη Κοπεγχάγης.

σελ. 14

♦ Συζήτηση με τις γυναίκες της Κόνιτσας

σελ. 16

♦ Τα κορίτσια των μπάρ.

σελ. 9

♦ Με το σι και με το νίγμα.

σελ. 22

♦ «Αρχαίες Γυναίκες»

σελ. 17

♦ Διακοπές! Ευκαιρία να γνωρίσετε καλύτερα το παιδί σας.

σελ. 21

♦ Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα.

σελ. 8

Σχολείο;

εξετάσεις...εξετάσεις... εξετάσεις...

Σήμερα είναι η τελευταία μέρα των εξετάσεων, τελευταία μέρα στο σχολείο. Ποιά είναι τα συναισθήματά σας;

Βασίλης: Τι άλλο από χαρά;

Ευαγγελία: Εγώ λυπάμαι γιατί μεγαλύτερο χαβαλέ πού θα βρούμε;

Κώστας: Και χαρά και λύπη. Αλλά και σκέψεις και αγωνία για το μέλλον.

Τι σας έδωσε το σχολείο όλα αυτά τα χρόνια;

Ευαγγελία: Τίποτα. Ούτε σερβιτόροι δεν μπορούμε να γίνουμε.

Δεν σας έδωσε γνώση;

Κώστας: Το καλύτερο που μας έδωσε ήταν φιλίες. Τη γνώση την πήραμε κι απ' αλλού. Οι φιλίες μένουν.

Βασίλης: Για ποιά γνώση μιλάτε; Δεν είδατε τι έγινε με τις εξετάσεις για τις θέσεις του Δημοσίου;

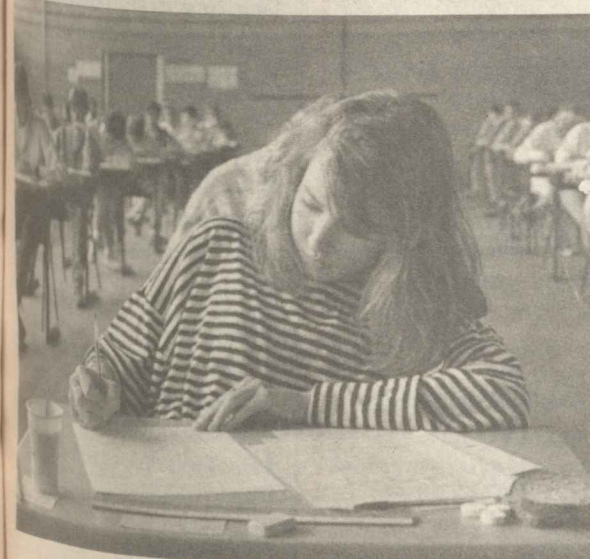
(Από τη συζήτηση με τελειόφοιτους Λυκείου των Ιωαννίνων στο αφιέρωμα μας στο σχολείο. σελ 6, 7

ΠΑΥΛΟΣ ΒΡΕΛΛΗΣ

ένας άνθρωπος που τραγουδάει
τη ζωή

Είναι ο Παύλος Βρέλλης, που με περηφάνεια αλλά και σεμνότητα μας μιλάει για το γιγάντιο έργο του, το έργο ζωής, όπως ο ίδιος αποκαλεί. Ένα παιδικό όνειρο, ένα καταπιεσμένο όραμα βγαίνει στην επιφάνεια, ένα όραμα που γύρευε και πείρα και γνώση για να γίνει πραγματικότητα: Είναι το νέο Μουσείο Παύλου Βρέλλη στο Μπιζάνι. Δεν είναι η τεχνική μόνο που ενθουσιάζει, είναι η τέχνη και η σύλληψη αυτού του έργου. Μια υπεράνθρωπη προσπάθεια, αφού στο γιγάντιο χώρο των 2.700 τετραγωνικών μέτρων, η μόνη «ξένη» επέμβαση ήταν των ανθρώπων που έρριξαν τα μπετά και έκαναν τις στατικές μελέτες. Στις σελ. 12, 13 ο καλλιτέχνης μιλάει στη Γεωργία Σκοπούλη.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ

Στοχοί του Δικτύου

1. Τακτική ενημέρωση των μελών του Δικτύου σε ευρωπαϊκά θέματα.
2. Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση της ελληνικής κοινής γνώμης σε κοινοτικά θέματα. (Στη Σύνοδο του Εδιμβούργου υπογράμμισθη ο ρόλος που διαδραματίζει ο Τύπος για την εξασφάλιση του δικαιώματος του κοινού να γνωρίζει τι συμβαίνει στην Ε.Ε. — ότι ο Τύπος εξασφαλίζει υψηλό βαθμό διαφάνειας στη διαδικασία λήψης αποφάσεων — ότι αποτε-

λει ζωτικό όργανο της δημοκρατικής διαδικασίας).

3. Πρωτοβουλίες του Ε.Ε.Δ.Ε. για τη βελτίωση και επιτάχυνση της διάδοσης των πληροφοριών και καλύτερη πρόσβαση των Ελληνίδων στις αποφάσεις της Ε.Ε. και τη νομοθεσία, που τις αφορούν.
4. Διοργανώνει ημερίδες, σεμινάρια, συζητήσεις, ομιλίες πάνω σε ευρωπαϊκά θέματα γενικού ή ειδικού κοινοτικού ενδιαφέροντος.
5. Αναβάθμιση της ευρωπαϊκής πληροφόρησης στην ελληνική περιφέρεια με τις εκπροσώπους του δικτύου στις επαρχιακές πό-

λεις, αλλά και με μετακινήσεις των μελών του δικτύου από την Αθήνα.

6. Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ελληνίδων Δημοσιογράφων ενημερώνει και παρεμβαίνει στους αρμόδιους φορείς, (εθνικούς και κοινοτικούς), για θέματα που άπτονται των ενδιαφερόντων του δικτύου.
7. Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ελληνίδων Δημοσιογράφων έχει διαρκή συνεργασία και ανταλλάσσει απόψεις με τις συναδέλφους δημοσιογράφους και τα δίκτυα των άλλων ευρωπαϊκών χωρών.
8. Το Ε.Ε.Δ.Ε. ανταλλάσσει απόψεις και προωθεί τη συνεργασία των Ευρωπαίων γυναικών δη-

μοσιογράφων με τις συναδέλφους τους των χωρών της Βαλκανικής, της Ανατολικής Ευρώπης και της Μεσογείου.

9. Αξιοποιεί τα κοινοτικά προγράμματα για τη βελτίωση της επαγγελματικής κατάρτισης των νέων γυναικών - δημοσιογράφων και την καταπολέμηση της ανεργίας τους.
10. Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες στο πλαίσιο της Κοινότητας και των κοινοτικών προγραμμάτων για την επιμόρφωση σε θέματα ειδικού ενδιαφέροντος των Ελληνίδων δημοσιογράφων.
11. Παραγωγή, ραδιοφωνικής ή τηλεοπτικής εκπομπής, έκδοση περιοδικού ή άλλου πρόσφορου Μ.Μ.Ε. για την υποστήριξη των στόχων του δικτύου.
12. Συνειδητοποίηση από το κοινό, των θεμάτων ίσων ευκαιριών, μέσω της καλύτερης πληροφόρησης.
13. Το δίκτυο λειτουργεί σαν ομάδα - πυρήνας για την υποστήριξη της συμμετοχής περισσότερων γυναικών στα κέντρα αποφάσεων στην Ελλάδα και στην Ευρώπη.
14. Δραστηριοποίηση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ελληνίδων Δημοσιογράφων στις ευρωπαϊκές εκλογές, στις εθνικές - βουλευτικές και στις εκλογές της τοπικής και νομαρχιακής αυτοδιοίκησης για την προώθηση της εκπροσώπησης των γυναικών.
15. Το δίκτυο παρακολουθεί και παρεμβαίνει σε περίπτωση μη εφαρμογής κοινοτικών κανόνων και αποφάσεων που αφορούν τις γυναίκες, όπως 75/117, 76/207, 86/613, 95/85 κ.ά.

είσαι,
ελεύθερα

Κυριακάτικο πρωινό κι αυτή να σεριανός σε καμιά ακρογιαλιά, να είσαι μπροστά στο πιο μισητό εργαλείο της νοικοκυρσύνης. Τι σιδερώστρα. Καλά μη φανταστείτε τώρα καμιά μπουγάδα ολόκληρη. Αυτά έχουν καταργηθεί απ' τον καιρό που το καθημερινό αγκομαχιστό σ' έστελνε μεθοδικά στα μονοπάτια των ψυχο...τέτοιων. Δεν θέλω ούτε να τους ονοματίζω! Αρχισαν τότε συνειδητοί οι εκπαιδευτές. Απ' τα πιο ανώμαλα, να τουλάχιστον. Χρειάζομαι αντοχές είπα. Ας μη τις σκορπάμε σε σιδερώματα, ξεσκονίσματα, γυαλισμάτα και πράσινα αλόγα. Σιδερώματα σε ποικιλία και γενικά εξωτερικής αμφίεσης ενδύματα. Μόνο. Μαζί μας... ακόμα κι αυτό μου είναι απολύτως μισητό. Κι ως πρόκειται για την αμφίεση των προσφιλεστέρων μου επί της γης. Ας είναι. Κυριακή, είπα, ραδιοφωνικά χρειάζεται. Λίγη μουσικούλα να γλυκαίνει την γκαρδία. Τηλέθερα; Α, παπ! Την έχω σε καραντίνα. Αυτή αν με βουρλίζει! Μουσικούλα λοιπόν. Κ' ό'τι αρχίζω ν' αγαλιάω, να, το πρώτο μήνυμά από τα εγκόσμια.

«Φροντιστήρια Καρα... ο... γλου! 15ετής φροντιστηριακή πείρα, υψηλή διδακτική στάση. Καταξιωμένα στη συνειδητή των μαθητών. Για μαθητές με υψηλούς στόχους. Τμήματα ομογενών!»

Αδιαφόρησα. Τραγουδάει είπα. Αλλά ατύχησα. Έπεσα στο διαφημιστικό τμήμα του σταθμού, αυτό που μας ευχαριστεί συχνά πυκνά για την πρότιμή μας. Που συνεχίζει να διαλαλεί την πραμάτεια του. «Φροντιστήρια Ανοικτοαπέναντι».

Τεστ, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, συνεργασία με γονείς, Να κι ο εκσυγχρονισμός είπα. Και πριν πάρω βαθειά ανάσα, συνιστάται σε κάθε είδους στρες, ήρθε η ομορφονιά. «Τώρα και στη πόλη μας, φροντιστήριο μόνο για την έκθεση ιδεών»! Χριστός κι Αποστόλης. Πως δεν το είχα σκεφτεί τόσο καιρό. Που είναι οι ιδέες και που είναι οι ιδέες. Στα σχολεία όχι. Στα Μίντια τοσάλασαν. Τα βιβλία μας τελείωσαν. Στα φροντιστήρια βρε παιδιά. Πληρώνεις και αγοράζεις μια οκά. Ιδέες. Για νάχεις να πουλάς και συ. Τι είπατε; Όχι στη χρήση της αρχής της ισότητας των φύλων κάτω από το φως των συγκροτημένων δόξων και συνηθισμένων των πολιτικών που προάγει η Ευρωπαϊκή Ένωση δημόσια; Αφού όλοι παραπονοιάζονται, Γι αυτό σας λέω. Περιορίστε το σίδερο. Εξοικονομείτε αντοχές. Σας χρειάζονται!

ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ η αρχή της ισότητας των φύλων

Το Σύνταγμα του 1975 είναι γέννημα της κοινωνικοπολιτικής συγκυρίας που ακολούθησε την μεταπολίτευση.

Στις διατάξεις του περιέχονται για πρώτη φορά οι σύγχρονες έννοιες ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων μεταξύ των οποίων και η ρητή κατοχύρωση της ισότητας των φύλων στο άρθρο 4 παράγραφος 1. Παρ' όλα αυτά, η ισότητα των φύλων αποτελεί ένα μεγάλο κοινωνικοπολιτικό ζήτημα, του οποίου η ουσιαστική πραγμάτωση δεν έχει επιτευχθεί αν και η νομοθεσία μας ιδίως στη δεκαετία του 1980 την προώθηση σημαντικά.

Αξίζει όμως να σημειώσουμε ότι, το Σύνταγμα του 1975, παρά τη θεμελιώδη τομή που περιέχει στο άρθρο 4 παράγραφος 1 με την ρητή κατοχύρωση της ισότητας των φύλων δεν πρόφερε να ξεπεράσει παραδοσιακές αντι-

Είναι λοιπόν αναγκαίο να προωθήσουμε την κριτική θεώρηση της υπάρχουσας νομικής και πραγματικής κατάστασης και να επιχειρήσουμε την εξαίρεση ρυθμίσεων, που εκθέτουν τους στερεότυπους ρόλους ανδρών και γυναικών. Με τον τρόπο αυτό θα θεθούν οι ουσιαστικές προϋποθέσεις πραγμάτωσης της ισότητας των φύλων σε μια διάσταση κατοχύρωσης της ισότητας ευκαιριών ως ουσιαστικής έκφρασης της ισότητας δικαιωμάτων.

Ζητήματα της αρχής της ισότητας των φύλων ενόψει της Αναθεώρησης του Συντάγματος του 1975.

Τα ζητήματα, στα οποία ενοπίζεται η ουσιαστική κατοχύρωση της αρχής της ισότητας των φύλων ταξινομούνται στις ακόλουθες ενότητες:

1. Γενική κατοχύρωση της

αντιμετώπιση δε θα πρέπει να εστιάζει μόνον στη νομική εφαρμογή της αρχής της ισότητας.

6. Να αναδιατυπωθεί η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 116 και μάλιστα να τεθεί συστηματικά στο άρθρο 4 ως συνέχεια της παρ. 2.

Τούτο πρέπει να επιτευχθεί με κατάλληλη διατύπωση ώστε να μην τονίζεται η έννοια της απόκλισης αλλά αντίθετα να προβάλλεται η έννοια της ουσιαστικής κατοχύρωσης ευκαιριών για την εφαρμογή της αρχής των ίσων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

2. Ενδυνάμωση της αρχής της ισότητας των φύλων και διασύνδεση της με το δικαίωμα συμμετοχής στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή.

Να περιληφθεί ρητά αναφορά στο άρθρο 5 παράγραφος 1, για το δικαίωμα συμμετοχής όλων των πολιτών στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή.

Αρχής της Ισότητας των Φύλων. Να διατηρηθεί η γενική θεώρηση της αρχής της ισότητας του άρθρου 4 παράγραφος 2 αλλά και αυτή να ενδυναμωθεί με δύο τρόπους.

α. Να καταργηθούν οι μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 116 παράγραφος 1 και 3.

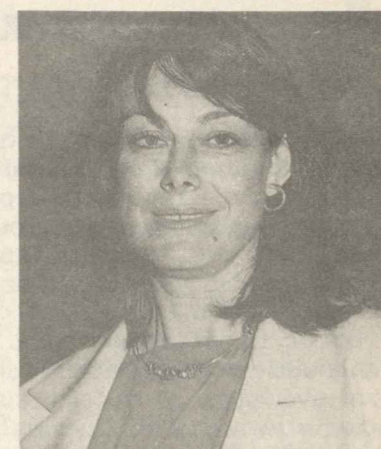
Τούτο είναι αναγκαίο επειδή έχει εκπληρωθεί ο σκοπός τους και η διατήρησή τους στο Σύνταγμα ενδεχεται να ενισχυθεί στερεότερα ερμηνείας σε ό,τι αφορά στο νομικό περιεχόμενο και στην κοινωνική σκοπιμότητα της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου. Αξίζει όμως να σημειώσουμε ότι ιδίως στον τομέα των κοινωνικών ασφαλίσεων διατηρούνται στη νομοθεσία μας ρυθμίσεις που προσφέρουν ειδική κοινωνική προστασία στις γυναίκες ενόψει του χαμηλού ποσοστού συμμετοχής τους στην οικονομική και κοινωνική ζωή. Η αντιμετώπιση της νομικής ισότητας ανδρών και γυναικών από πλευράς κοινωνικής ασφάλισης παραμένει μεγάλο και ανοικτό κοινωνικοπολιτικό πρόβλημα του οποίου η

Με τη ρύθμιση αυτή θα γίνει σαφές ότι η πολιτεία έχει υποχρέωση να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για την ισότητα ευκαιριών για όλους τους πολίτες, άνδρες και γυναίκες σε ό,τι αφορά στη συμμετοχή τους στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή.

Μια τέτοια ρύθμιση θα πρέπει να διασφαλίζει και την νομιμότητα ρυθμίσεων, που θα εισάγουν μέτρα αμβλύνσης του δημοκρατικού ελλείμματος λόγω του χαμηλού ποσοστού συμμετοχής γυναικών στα Κέντρα Λήψης Αποφάσεων.

Η πολιτική των ποσοτώσεων ως ρητή διάταξη του Συντάγματος δεν είναι δοκίμιο να αποκτήσει τη μορφή συνταγματικής κατοχύρωσης. Είναι όμως απαραίτητο το Σύνταγμα να αφήνει τα αναγκαία περιθώρια στο νομοθέτη για υιοθέτηση κατάλληλων μέτρων μεταξύ των οποίων και τις ποσοτώσεις, όπου και όπως είναι απαραίτητο, ώστε να οδηγηθεί η ελληνική κοινωνία στη διάπλαση πολιτικών ηθών,

Αποσπάσματα, από την συμβολή στο δημόσιο διάλογο για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, του Υφυπουργείου Προεδρίας και της Γενικής Γραμματείας Ισότητας

που θα ενδυναμώνουν τη θέση της γυναίκας στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή. Εξάλλου, τα μέτρα αυτά και ιδίως οι ποσοτώσεις δεν μπορεί παρά να έχουν μεταβατικό χαρακτήρα η σκοπιμότητά τους εξαντλείται, όταν οι κοινωνικές συνθήκες εξισορροπούν τη σχέση συμμετοχής ανδρών και γυναικών σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ζωής.

Με την παρατήρηση αυτή είναι προφανές ότι, ρυθμίσεις που εισάγουν πολιτικές ειδικών μέτρων δεν έχουν την αναγκαία διαχρονική αξία ώστε, να παγιώνονται ως διατάξεις του Συντάγματος.

3. Ενδυνάμωση της αρχής της ισότητας των φύλων στην απασχόληση.

Η αρχή της ισότητας των φύλων στον τομέα της απασχόλησης πρέπει να ενδυναμωθεί προς δύο κατευθύνσεις:

α. Εμπλουτισμός της διατάξης του άρθρου 22 παράγραφος 1 του Συντάγματος.

Η αρχή της ίσης αμοιβής για ίσης αξίας παρεχόμενη εργασία ανεξάρτητα από φύλο ή άλλη διάκριση είναι χρήσιμο να εμπερισταθεί με τις σύγχρονες αντιλήψεις σχετικά με το δικαίωμα της εργασίας και να περιλάβει την ισότητα δικαιωμάτων και ευκαιριών στην πρόσβαση στην εργασία, την επαγγελματική κατάρτιση και την υπηρεσιακή εξέλιξη. Μια τέτοια ρύθμιση δε θα κατοχυρώνει μόνον την ισότητα των φύλων αλλά θα διεισδύσει στην πραγματική διάσταση του δικαιώματος της εργασίας στη σύγχρονη κοινωνία, η οποία έχει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της ανεργίας και τις πολιτικές αμφισβητήσεις των δικαιωμάτων των εργαζομένων ενόψει των ευελκτών μορφών απασχόλησης, στις οποίες δραστηριοποιούνται κατά πλειοψηφία οι γυναίκες, με αποτέλεσμα να υφίστανται έμμεσες διακρίσεις και στην αμοιβή, και στην πρόσβαση στην εργασία και στην υπηρεσιακή εξέλιξη.

6. Ρητή κατοχύρωση της ισότητας των φύλων στη στελέχωση της Δημοσίας Διοίκησης, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 103 παράγραφος 1 του Συντάγματος.

Τα προσόντα διορισμού των δημοσίων υπαλλήλων θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να αποκλεισούν την υιοθέτηση στοιχείων διάκρισης με βάση το φύλο. Το ζήτημα αυτό, αν και σε μεγάλο βαθμό ισχύει για τις μη στρατιω-

τικά οργανωμένες υπηρεσίες, είναι σκόπιμο να κατοχυρώνεται ρητά και στο Σύνταγμα, ώστε να υπάρχει αναλογία της αρχής της ισότητας στο δικαίωμα της εργασίας του άρθρου 22 του Συντάγματος με το δικαίωμα πρόσβασης των ελλήνων πολιτών στη Δημόσια Διοίκηση. Για το λόγο αυτό το άρθρο 103 παράγραφος 1 του Συντάγματος θα πρέπει να περιέχει ρητή διάταξη κατοχύρωσης της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών για διορισμό και υπηρεσιακή εξέλιξη.

4. Απάληψη στοιχείων που στρεβλώνουν την ισότητα των φύλων και καλλιεργούν στερεότυπους κοινωνικούς ρόλους και αντιλήψεις. Τα στοιχεία που στρεβλώνουν την ισότητα των φύλων, όπως προαναφέραμε, ανωτέρω ενοπίζονται τόσο στη διάταξη που αναφέρεται στα προσόντα του Προέδρου της Δημοκρατίας, όσο και στην απουσία διατάξεων για ειδική προστασία της αξίας και της εικόνας της γυναίκας.

Για το σκοπό αυτό απαιτείται νέα διατύπωση των προσόντων του Προέδρου της Δημοκρατίας και ειδική πρόβλεψη για την αντιμετώπιση του προβλήματος της προστασίας της αξίας της γυναίκας στο πλαίσιο της κατοχύρωσης της ελευθερίας του Τύπου και της γνώμης.

Οι σχετικές ρυθμίσεις θα πρέπει να αφορούν τις ακόλουθες κατευθύνσεις:

α. Να απαλειφθεί από το άρθρο 31 η αναφορά στην ελληνική καταγωγή από πατέρα για τα προσόντα του Προέδρου της Δημοκρατίας (άρθρο 31).

6. Να κατοχυρωθεί ρητά η αξία της προστασίας του ανθρώπου άρθρο 2 παράγραφος 1 και η κατοχύρωση της ελευθερίας γνώμης και της ελευθερίας του Τύπου άρθρο 14 παράγραφος 1 και 2 με ειδική αναφορά στην προσωπικότητα, την εικόνα και απομείωση την αξία της γυναίκας.

Π. ΠΑΡΓΗΣ 2
Π. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ 43
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

γυναίκες σελίδες

Ιδιοκτησία: Αστική Εταιρία «ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ»
Εκδότρια: Αστική Εταιρία «ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ»

Συντακτική Επιτροπή
ΡΕΝΑ ΔΙΑΜΑΝΤΗ, ΒΑΣΩ ΜΕΙΝΤΗ
ΦΛΩΡΑ ΝΙΚΟΛΙΔΑΚΗ, ΕΥΑΝΘΙΑ ΝΤΑΙΚΟΥ
ΑΛΙΚΗ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ, ΙΟΥΛΙΑ ΠΑΠΠΑ
ΛΩΡΕΤΤΑ ΡΑΤΣΙΚΑ, ΕΛΕΝΗ ΡΟΚΟΥ
ΚΑΙΤΗ ΦΩΤΙΚΑ

Συνεργάτριες - Συνεργάτες
ΜΑΡΙΑ ΓΚΑΣΟΥΚΑ, ΒΑΣΩ ΓΚΟΡΟΥ
ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΖΗΚΙΔΟΥ, ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΛΕΝΤΖΗ-ΚΥΡΙΑΖΗ
ΚΑΡΟΛΙΝΑ ΚΑΠΟΓΛΟΥ, ΓΙΑΝΝΑ ΚΟΥΛΑ
ΜΑΡΙΑ ΛΑΓΓΟΥΣΗ, ΕΛΕΝΗ ΜΑΡΑΓΚΟΥΔΑΚΗ
ΒΙΟΛΕΤΑ ΜΠΟΥΣΔΡΗ, ΣΟΥΛΑ ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ
ΣΟΦΙΑ ΡΕΚΛΕΙΤΗ-ΜΠΕΝΗ,
ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΚΟΠΟΥΛΗ, ΚΑΛΥ ΣΤΑΥΡΟΥ
ΜΑΡΟΥΣΚΑ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ.

Ζωγραφική σύνθεση τίτλου
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΑΤΣΙΚΑΣ
Επιμέλεια Φωτογραφίας ΡΕΝΑ ΔΙΑΜΑΝΤΗ
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση «γυναίκες σελίδες»
Εκτύπωση: ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ, Ε.Π.Ε.
Πέρασμα Ιωαννίνων - Τηλ.: 81.750 - 81.751
Εδρα ΚΑΡΔΑΜΙΝΤΣΙΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ Τ.Θ. 1321 Τ.Κ. 45110 ΤΗΛ. 38.663, 33528
Ετήσια συνδρομή: ιδιωτών δραχ. 4.000
οργανισμών, εταιριών δραχ. 8.000

* Τα ευνοήματα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συντακτών τους.

Φίλες και φίλοι
ανανεώστε
την ετήσια συνδρομή σας.
Να θυμάστε
είστε η μοναδική μας
χρηματοδότηση.

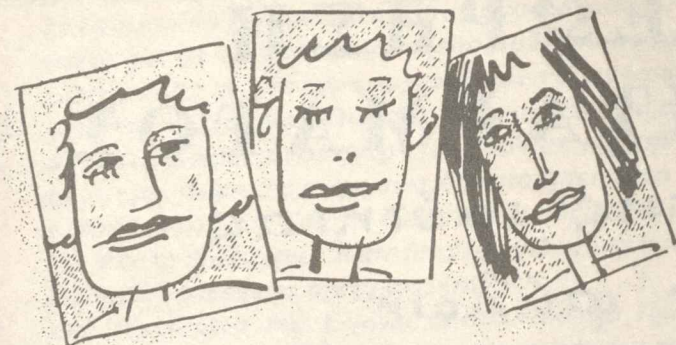
ΓΡΑΦΤΕΙΤΕ
ΤΩΡΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΡΙΑ - ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΗΣ
ΣΤΙΣ
γυναίκες σελίδες

«γυναίκες σελίδες»
Τ.Θ. 1321 ΙΩΑΝΝΙΝΑ 45110
τηλ. 38.663, 33.528
FAX 31335

Στείλτε στη διεύθυνση μας το όνομα σας
τη διεύθυνση και το τηλέφωνό σας
μαζί με μια επιταγή 4.000 δραχ.
ή τηλεφωνείτε μας
0651 38.663 - 33.528

τα στημιαία του...μηνιάς

♦ Τελικά σε όλα μας πληθωρικοί οι νεοέλληνες και νεοελληνίδες. Φαίνεται απώλεσαμε δια παντός το αρχαιοελληνικό μέτρο. Η μας το απώλεσαν ντε και καλά. Βλέπω τόσες μέρες τώρα στα κανάλια τα συντρίμια του εγκέλαδου στο Αίγιο. Ακούω τους λαλίστατους στάρ-δημοσιογράφους (δεν τους ξεχωρίζεις πια), σε ατελείωτες περιγραφές του ανθρώπινου πόνου. Παρακολουθώ τον συναγωνισμό επώνυμων και ανώνυμων σε επίδειξη ευαισθησίας και ανθρωπιάς. Σιγά ρε παιδιά συμφορά ήταν. Δεν ήταν πανηγύρι. «Πουλάει», λέει. «Πουλάει» «πουλάει» φτάσαμε στο ντοπάρισμα τελικά.

♦ Μύρισε καλοκαιράκι, κορίτσια, κι εδώ στην εσχάτη της Βορειοδυτικής Ελλαδίτσας μας. Εντάξει δεν είδαμε ακόμα θαλασσίτα, αλλά καλή είναι και η λίμνη μας. Και ο μάλος μας. Τώρα μάλιστα που ο Δήμος απάλλαξε όλο τον παραλίμνιο χώρο από τα τραπέζια των καφεενείων, ένας περίπατος το δειλινό είναι μαγεία. Μπράβο σας δημοτικοί μας αρχόντοι. Ε, να μη γκρινιάζουμε και συνέχεια.

σκέφτομαι και γράφω

Το αρχείο

Είκοσι χρόνια δουλεύω στην Εταιρεία "ΕΙΣΑΓΩΓΑΙ - ΕΞΑΓΩΓΑΙ ...ΙΔΗΣ Α.Ε." του κ. ...Ιδη.

Είχα μπει στην Εταιρεία μόλις τελείωσα το Λύκειο, να βοηθήσω τον πατέρα μου που ήταν ο Λογιστής και στην πραγματικότητα το δεξί χέρι του αφεντικού. Το αφεντικό ήταν παλιός συμβαθής και φίλος, και μόλις χρειάστηκαν ένα βοηθό, πήραν εμένα.

Στην αρχή ήταν για τα εξωτερικά τρεξίματα. Σιγά σιγά όμως μπήκα και στο γραφείο. Καθαρόγραφα τα βιβλία, πήραν και γραφομηχανή και την έμαθα κι έτσι ανέλαβα την αλληλογραφία. Μετά έμαθα το αρχείο και τα λογιστικά. Με τον πατέρα μου οργανώναμε όλη την κίνηση της Εταιρείας κι έμαθα πολλά μυστικά της. Εγώ πήγαινα και στις εξωτερικές δουλειές. Γενικά δεν είχαμε ωράριο.

Πέρασαν χρόνια. Η Εταιρεία πήγαινε αρκετά καλά. Αλλάζαν όμως τα προϊόντα. Νέες μάρκες, νέα είδη. Τώρα οπατέρας μου ρωτούσε εμένα: «Μήναι ηβέρα αγλικά, έμαθα και γερανικά πήγαινα στο εξωτερικό για προϊόντα που εισάγαμε αλλά και για τις εξαγωγές μας».

Στα δέκα χρόνια της δουλειάς μου αρρώστησε ο πατέρας μου και βγήκε στη σύνταξη. Ανέλαβα την κίνηση και τυπικά! Δεν είχα πρόβλημα. Γνώριζα τα πάντα. Προϊόντα, συνεργάτες, ανταγωνιστές, Νόμους, ποσοστά, εφορίες...

Ηρθαν τα κομπιούτερ. Πήραμε κι εμείς υπολογιστή για ταμειακή μηχανή και για γραφομηχανή. Γρήγορα έμαθα. Και όπως πάντα ασχολιόμουν για πάρα πολλές ώρες. Αν και είχαμε κι άλλους υπαλλήλους εγώ δεν απέκτησα ποτέ ω-

♦ Καλοκαιράκι. Κύρτωσα μπροστά στον υπολογιστή ώρες και ώρες! Το δειλινό με μαυλάει. Κι εγώ δονκιχωτικά επιμένω. Αλήθεια προς τι;

♦ Απολούσαμε σε τηλεοπτική εκπομπή, που ευτυχώς είχε για μέρες διαφημιστεί, τη Διδώ Σωτηρίου. Χαρήκαμε τη διαύγεια του μυαλού της, τον καθαρό λόγο της, τη σβελλάδα των απαντήσεών της, τη ζωντανή της θύμηση, τη νεανικότητα που βλεπόταν της. Θυμάσαμε τις αναμνήσεις της δράσης της, το ύψος της προσωπικότητάς της, την αντρευσούνη των πράξεών της.

Και χωρίς να το συνειδητοποιούμε κάναμε τη σύγκριση με... τους αρχηγούς μας!

Αγκύλωση 1

♦ Ετσι μούρχεται να καταργήσω τη στήλη. Λίγες ώρες πριν παραδώσω τη δισκέτα στο τυπογραφείο και δεν βγαίνει τίποτα. Κάτι οι εξετάσεις των παιδιών, κάτι το κυνηγητό της επιβίωσης, κάτι τα οικογενειακά...

ράριο. Συνέχιζα την ταχτική του πατέρα μου. Διηύθυνα πια όλη τη διεκπεραίωση των συναλλαγών, όλο το αρχείο ήταν μέσα στο κεφάλι μου.

Κι έπειτα ήρθε ο γιος του αφεντικού που ήταν χρόνια στην Ιταλία για να σπουδάσει. Πτυχίο δεν έφερε κι έμεινε στην Εταιρεία. Αλλάξε και η επωνυμία: "ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ - ΕΞΑΓΩΓΕΣ ...ΙΔΗΣ ΚΑΙ ΥΙΟΣ Α.Ε.".

Είπε ο υιός: "Θα γίνουν αλλαγές εδώ μέσα". Δεν έδωσα σημασία. Μονίμως ήμουν πνιγμένη στις δουλειές. Εκτός από τα ταξίδια. Τώρα τα έκανε όλα ο υιός. Αλλά οι δουλειές είχαν αυξηθεί πολύ και το υπόλοιπο προσωπικό δεν είχε καμιά ευθύνη.

Μια μέρα έφεραν έναν άλλο υπολογιστή και τον άφησαν στο γραφείο μου, στο αρχείο. Ελεγε ο υιός και κανείς δεν ήξερε τι χρειαζόταν.

Την άλλη μέρα ήρθε κάποιος που μου συστήθηκε "νέος υπάλληλος" της Εταιρείας, και όπως είχε συνηθίσει με τον κ. ...Ιδη υιό, εγκαταστάθηκε στο γραφείο μου! Θα φύγει, είπε το αρχείο από το γραφείο και θα μπει στον υπολογιστή...

Ευτυχώς το παλιό μου αφεντικό ήταν εκεί, τώρα πια δεν μετακινιόταν και πολύ. Κάτι τον είχε ενημερώσει πριν φύγει ο γιος του, αλλά εγώ να μην ανησυχώ. Θα με έχει πάντα κοντά του...

Είκοσι χρόνων κεραυνός έπεσε στο κεφάλι μου! Μέχρι τώρα γνώριζα τα πάντα στην Εταιρεία. Τούτη τη στιγμή ένοιωσα ξένη. Ο καινούργιος είχε ανοίξει τα πακέτα στο γραφείο μου κι εγκαθίστασε τον υπολογιστή στο τραπέζι μου! Πρέπει λέει να λειτουργήσει το γρηγορότερο!

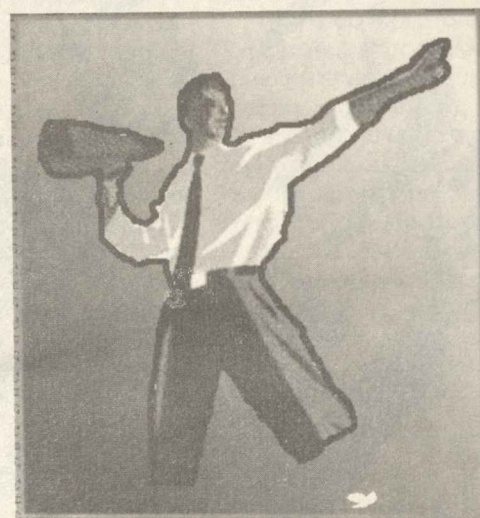
Υπήρχαν εκκρεμότητες της Εταιρείας, τρέχοντα ζητήματα. Εστειλά μερικά FAX, έστειλα χρήματα στις Τράπεζες, έδωσα κάποιες παραγγελίες και ζήτησα άδεια. Δεν ήθελα να βρίσκομαι στον κατελιγμένο με τη βία χώρο μου. Οση θέλεις παιδί μου, πάντως εδω θα είσαι πάντα. Αυτό στο εγγυώμαι.

Άλλο τίποτα δεν μπορούσε να μου εγγυηθεί το αφεντικό μου. Εγγραφα 10 μέρες άδεια. Ποτέ δεν είχα πάρει τόσο, την υπέγραψε. Φαίνεται τόχαν συζητή-

κά, μου έκλεισαν τα μυαλά των κολλητών μου. Και το δικό μου αγκύλωσε. Τώρα θα μου πεις, τότε έγιναν το μήνα που πέρασε. Τόσα γίνονταν. Δεν σε τζινάει τίποτα; Τι να γράφω δηλαδή; Για την Αγία Ζώνη που βγήκε στο σερίανι με την υψηλή προστασία της πρώτης κυρίας μας; Μια και δεν πηγαίνουν οι πιστοί στο Αγίο Όρος, ήρθε εκείνη στους πιστούς. Η Αγία Ζώνη. Καλά ντε. Δεν έγινε θαύμα. Την έφεραν. Όσοι κατάντησαν την κοινωνία μας ένα ατέλειωτο παζάρι. Όπου όλα πουλιούνται κι αγοράζονται. Είδατε το έριξα στο ηθικοπλαστικό. Σας είπα, αγκύλωσε.

Αγκύλωση 2

♦ Εγώ τα σετάρια με την πρώτη κυρία μας δεν τα πολυσυμπαθώ. Σας ορκίζομαι. Ετσι από φυλετική αλληλεγγύη. Αλλά και κείνη βρε παιδί μου, χάθηκε ο κόσμος να προσέχει λιγάκι. Ετσι από φυλετική αλληλεγγύη κι αυτή. Τι ήταν αυτό πάλι το ταξίδι στη Ζυρίχη για τα εγκαίνια ναού λέει;

σει.

Κάθισα να σκεφτώ. Κάτι ακουγα για απολύσεις σε γνωστές Εταιρείες. Δεν έδινε σημασία. Τηλεφώνησα σε μια γνωστή μου Γραμματέα σε μεγάλη φίρμα αυτοκινήτων. Δεν δουλεύει πια εδώ...

Αρχισα να επισκέφτομαι συνεργάτες. Εύρισκα μια δικαιολογία. Άλλοι υπάλληλοι... Μηχανογράφηση... Εσείς μέναι στα παλιά. Αλλάζουμε κι εμείς, έσπευδα να υποστηρίξω την Εταιρεία.

Μαύρες σκέψεις, απαισιοδοξία αλλά και πάλι γιατί να μη μάθω κι εγώ; Ενοιώθα πολύ κουρασμένη. Μα να μείνω σε μια γωνιά όπως μούδωσε να καταλάβω το αφεντικό; Δεν χρειάστηκε όμως να σκεφτώ πολύ. Στη δική μου περίπτωση, το γεγονός ότι κράταγα όλη τη δουλειά στα χέρια μου έκανε απαραίτητη την παρουσία μου στην Εταιρεία. Η μηχανογράφηση του αρχείου δεν γινόταν χωρίς εμένα. Κρατούσα σχεδόν όλα τα νήματα των συνεργασιών και τις προσωπικές επαφές.

Το μικρό αφεντικό μου ζήτησε συγγνώμη για τον τρόπο του. Και γύρισα πίσω. Ζήτησα συμβόλαιο μέχρι τη σύνταξη μου. Πήρα ξανά το χώρο μου.

Εληξε έτσι το ζήτημα χωρίς να χάσω τη θέση μου.

Δεν ήταν φυσικά ποτέ πια όπως πριν.

Ρένα

ψιδυρίσματα

Απόψε οι ρυτίδες θάβυθαν στο μέτωπό σου και τα μάτια σου είναι κόκκινα. Η σιωπή σου σφραγίζει την αγωνία. Οι επιλογές ζωής έγιναν πριν από χρόνια. Οι μεγάλες μάχες δόθηκαν αταλάντευτα. Η γνώση ήρθε μετά και μαζί οι μικρές καθημερινές μάχες που δεν έχουν νικητές μόνο κουρασμένους που ψάχνουν μια σκοτεινή γωνιά να γλείψουν τις αθέατες πληγές τους.

Η φόρτιση, η έκρηξη, το κενό. Ύστερα ένα μόνιμο βάρος στο στήθος. Βαθεία ανάσα το οξυγόνο δεν φτάνει. Οι λέξεις στροβιλίζονται στον εγκέφαλο. Δεν υπάρχει λόγος να ακουστούν. Η επικοινωνία έχει διακοπεί. Απώθηση, αντιστάθμευση, παλινδρόμηση, οι αμυντικοί μηχανισμοί σε πλήρη εγρήγορση να αποκαταστήσουν μια σχετική ισορροπία. Γιατί είναι τόσο δύσκολη η παραίτηση;

Τα πιο φοβερά πράγματα λέγονται με την μεγαλύτερη σοβαρότητα. Τα πιο αισχρά πράγματα με τον πιο φυσικό τρόπο. Τα πιο μίζερα με την μεγαλύτερη έπαρση. Άνθρωποι μικροί, ανυποψίαστοι, γελοίιοι οχυρωμένοι πίσω απ' την επωνυμία. Και το σεβαστό της ηλικίας τους. Αποφασίζουν! Όταν τους ακούω, καταλαβαίνω τους νέους.

Εγώ δεν είμαι πια εδώ. Κάποια στιγμή ανύποπτη άρχισε η αποστασιοποίηση στην αρχή ανυποψίαστα, ήσυχα. Ύστερα συνειδητά όπως συνειδητά πια γίνονταν η αποδοχή της αλλοτρίωσης.

Τα μεθυμένα παιδιά με τα οράματα ή τα αδιέξοδα πάνω στο φορείο σπαράζουν ουρλιάζουν ή σωπαίνουν.

ηπειρωτικά

Επιστημονικό Συμπόσιο για την Επαρχία της Κόνιτσας

της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΤΣΟΥΒΑΛΗ

Γέμισε η Κόνιτσα κόσμο για 3 μέρες. Τα ξενοδοχεία φίσκα και τα ενοικιαζόμενα δωμάτια. Το Δημαρχείο σε περιτύλιγμα λουσινάρας, συνεδριακό κέντρο άψογο, του καυτού, με οπτικοακουστικά μέσα τελευταίας τεχνολογίας, μεταφραστικό και τέτοια. Μη με παρεξηγήσετε δεν αστειεύομαι, απλώς ακολουθώ το στυλ των «Γυναικών Σελιδών», που μένα μου αρέσει πολύ.

Ας αλλάξω ύφος όμως — μήπως δεν μου βγει πιο κάτω — και ας δώσω ένα «δημοσιογραφικό» κείμενο με περιγραφή του Συμποσίου και κάποιες σκέψεις.

Ολοκληρώθηκαν, λοιπόν, την Κυριακή 14 Μαΐου 1995 στην Κόνιτσα οι εργασίες του τριήμερου Α' Επιστημονικού Συμποσίου με θέμα: «Η Επαρχία Κόνιτσας στο χώρο και το χρόνο».

Στα πλαίσια του έγιναν ανακοινώσεις επιστημονικές για τη ζωή και τη δραστηριότητες της επαρχίας από την παλαιολιθική εποχή ως τον 20ο αιώνα, εφόσον τα αρχαιολογικά ευρήματα, τα ιστορικά

και οι μεμονωμένες προσπάθειες κάποιων, κατά την ώρα των συζητήσεων, να οδηγήσουν σε εκτροπή, δεν βρήκαν πρόσφορο έδαφος.

Το γεγονός που μας κάνει ιδιαίτερα να χαϊρόμαστε ως γυναίκες ήταν η έντονη παρουσία των επιστημόνων γυναικών, τόσο στις εισηγήσεις όσο και στις παρεμβάσεις.

Οι προτάσεις που συνόδευσαν τις επιστημονικές ανακοινώσεις των συνέδρων, έθεσαν το θέμα της ανάπτυξης της Κόνιτσας μέσα στα πλαίσια της Αρμονίας. Ζητούμενη η επίτευξη της αρμονίας που προϋποθέτει τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, των ιστορικών μνημείων και κτισμάτων της τοπικής αρχιτεκτονικής, για να μην αλλοιωθεί η φυσιογνωμία του χώρου, και τη διατήρηση της πολιτισμικής κληρονομιάς.

Άλλες εκδηλώσεις που πλαισίωσαν το συμπόσιο ήταν η βραδιά με παραδοσιακή μουσική της Κόνιτσας και η έκθεση ασπρόμαυρης φωτογραφίας με το ίδιο θέμα, μέρος της εργασίας των μαθητών της Β' τάξης του Γυμνασίου Κόνιτσας, οι οποίοι καταγράφουν το οικιστικό περιβάλλον στα πλαίσια

γός, με παρελθόν, παρόν και μέλλον. Η μεγαλύτερη επιτυχία του όμως θα επιτευχθεί, όταν τις προτάσεις επεξεργαστούν ειδικοί επιστήμονες και ληφθούν υπόψη στο σχεδιασμό ανάπτυξης της επαρχίας. Οι επιστήμονες μελετητές μπορούν στην επαρχία Κόνιτσας να βρουν ένα «παρθένο» τόπο για τις έρευνές τους.

Οι περιηγητές ένα χώρο με φυσικές ομορφίες, ιστορικά μνημεία, οικισμολογική αρχιτεκτονική και ζεστή φιλοξενία.

Οι φίλοι της Κόνιτσας θα βρουν φίλους, ως επί το πλείστον ηλικιωμένους στα χωριά που θα τους καταθέσουν τις εμπειρίες και τις μνήμες τους. Στην πόλη θα βρουν πολλούς νέους που μένουν μόνιμα στην Κόνιτσα και αποτελούν το ενεργό ανθρώπινο δυναμικό της.

Η πνευματική ζωή της Κόνιτσας δεν εξαντλείται βέβαια, στα στενά όρια ενός συμποσίου. Ήδη το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου οργανώνει για το Καλοκαίρι συνάντηση Ηπειρωτών και άλλων γλυπτών, οι οποίοι θα φιλοξενηθούν και θα δουλεύουν στην Κόνιτσα επί ένα περίπου μήνα.

Στους Κονιτωμάτες γίνεται

μνημεία και οι μαρτυρίες αποδεικνύουν ότι ο χώρος κατοικείται συνεχώς από τα βάθη της προϊστορίας.

Τα θέματα του συμποσίου, χωρισμένα σε ενότητες, κάλυπταν τομείς της Αρχαιολογίας, Ιστορίας, Γεωγραφίας, Οικολογίας, Αρχιτεκτονικής, Λογοτεχνίας, Κοινωνιολογίας, Κοινωνιολογίας, Λογοτεχνίας, Ανάπτυξης.

Οργανώθηκε από το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Κόνιτσας, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, μέσα σε ένα πραγματικό άστρο, το οποίο, Συνεδριακό Κέντρο, το οποίο απέκτησε πρόσφατα η Κόνιτσα.

Η όλη οργάνωση του συμποσίου και η φιλοξενία των συνέδρων και των προσκεκλημένων ήταν υπερεπαινετή. Οι ανακοινώσεις έμεναν σε καθαρά επιστημονικά επίπεδα, με ελάχιστες εξαιρέσεις,

προγράμματος της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Η συνάντηση της ΕΡΑ-3 την Κυριακή το απόγευμα, που έκλεισε και ολοκλήρωσε το Συμπόσιο, εναρμόνισε την επιστήμη με την τέχνη και έδωσε την ευκαιρία για μουσικά ακουστικά υψηλής ποιότητας.

Η παρουσία και το ενδιαφέρον του κόσμου της Κόνιτσας και των ξένων, επέφεραν τις προσδοκίες. Η προσοχή με την οποία οι Κονιτωμάτες παρακολούθησαν όλες τις συνεδριάσεις του Συμποσίου και η κατανόηση της της σημασίας, αποδεικνύουν ότι ο κόσμος ξέρει να εκτιμά την ποιότητα. Ας το έχουν αυτό υπόψη οι υπεύθυνοι των ΜΜΕ που, πολλοί απ' αυτούς, κρύβουν τη δική τους φθηνά κάτω από το άλλοθι: «αυτά ζητάει ο κόσμος».

Το συμπόσιο απέδειξε πως η Κόνιτσα είναι ένας τόπος ενεργός.

πλέον συνείδηση ότι η έξοδος από το τέλμα της υπανάπτυξης και η παρακμή από τα προϊόντα της υποκουλτούρας, που τόσο άφθονα μας προσφέρει η τηλεόραση — δυστυχώς για μας αποτελεί βασικό μέσο ψυχαγωγίας — θα συντελεστεί μόνο με τις προσπάθειες και την ενεργοποίηση της τοπικής κοινωνίας. Αξιοποιώντας τις δυνατότητες που μας προσφέρει η ανάπτυξη της τεχνολογίας και ο παγκόσμιος πολιτισμός, τοποθετημένοι κριτικά στα διασταυρούμενα ρεύματα της εποχής και τοποθετώντας ως βάση την πολιτισμική μας κληρονομιά, θα πετύχουμε την ανάπτυξη χωρίς να αλλοιώσουμε την πολιτισμική μας φυσιογνωμία.

* Η Κατερίνα Τσουβαλή είναι φιλόλογος καθηγήτρια στο Γυμνάσιο Κόνιτσας.

εόδομα και σοβαρά

ΚΑΘΙ ΠΟΡΤΑ ΚΙ ΤΟΥ ΚΑΡΦΙ ΤΣ'

Δεν πέρασαν κάμπους μέρης π' του τρανιτίρου απ' τα δισέγγονά μ' μι ρωτί: Πάππου θέλου στου σκουλεϊό μ' να γράψου πως νιώθ' κλεισμένους στου διμερίσμα κι θέλου να μ' του πεις.

Αντι τώρα του μαζούμ' να γράψ' πως νιώθου ιγώ. Δύσκολα τα γραμματάκια σας πιδί μ' σήμερα του 'πα. Αρχινά κι του'πα κάμπους. Μι τήραγι μες στα μάτια. Δεν ξέρου τι άκσι απ' αυτά π' του'πα κι πόσα έγγραψι, αλλά είμι σίγουρους πως του δάκρ' π' σφούγκσα του'πι πουλλά κι δε θα εαστόχοι να του γράψ'.

Κιεί π' κάθουμάσταν στ' βιράντα ιγώ ίλιγα κι του πιδί έγγραφι, βγαίν' η γειτόνσα απαπάν κι τνάξ' ένα τραπιζουμάντιλου.

Ούλα τα τρίμματα μας ήρθαν στου κιφά' κι μένα κι τ' πιδιού. Πάει να χουιάς του πιδί του'πα μι κρενς πιδί μ' κάνι υπομουνή. Δε πέρασε λίγη ώρα κι άρχισι η ίδια να πουτίζ τα λουλούδια τσ'.

Τα πλημύρσι σας λιέου μωρέ κουπέλις μ' κι μας μούσκιφι κι μας.

Τσ' έκρινα μι καλό τρόπο: Γειτόνσα να πουτίζεις τα λουλούδια σ', να κανς τ' δλειά σ' να μη μας κουλμπάζ κι μας.

Τι τάβελα να τα που μωρ' γναικίς μ' αυτά. Αμόρφουτου μι κατέβαςι, γεροξίκου μ' ανέβαζι, κι άλλα αμολόιτα.

Όπου γλέπτι ένα σουρό προυβλήματα ούλοι έχουμι. Μας φταίει ου απουπάν, μας φταίει ου απουκάτ', μας φταίει ου παρατέρα κι ου ακόμα παρατέρα.

Έτσ' μας έκαμαν αυτοί π' γκορδώνουντι για τρανοί κι γιρουφέρνον καθι λίγου κι λιγάκι για του ψήφου του θκο μας. Ου καθένας, για να σχολούα, τα μιτράει μι του θ'κοτ' του μάτι κι τα λουγαριάζ' μι του θκο τ' του μυαλό.

Πολλές βούλες παν να μας πνίξουν σι μια χλιαριά νιρό.

Ένας τ' κούπα μι του νιρό τ' λιέει μσουιμάτ' ου άλλος τ' λιέει μσου άδεια.

Ευθύνης μιπριμένις, αντάρα γύρου για ν' αλουνίζουν οι λύκοι.

Ισείς στουν αγώνα σας κι πάντα μπροστά να σας χαίρουμι κι γω ου υπάριπα Κουλιός. Τν' άλλ' τ' βουλά, αν δεν σας απουσταίνου, θα σας κάνου να ξικαρδιστείτε μ' ένα μαραπά.

ο. κ.

ΠΡΟΤΥΠΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

δ' δέσμης

ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ

- Τμήματα απορρόπησης
- Προσπορευματικά Α' & Β' Λυκείου
- Εξειδικευμένη διδασκαλία Ιστορίας Γ' & Δ' Λυκείου και Πολιτικής Οικονομίας με σύγχρονα «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΜΕΣΑ»
- Διδακτικά Εκθέσεις Αρχαίων & Λατινικών στο Λύκειο
- Τμήματα Ιστορίας και Κοινωνιολογίας Κορύμης
- Εργαστήριο ΤΕΣΤ εν γένει γνώσεων

ΤΜΗΜΑΤΑ: ΚΑΝΟΝΙΚΑ 10 μέλη
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ 6 μέλη

πρόσδοξ

Διευθυντής: Αλβέρτος Φίλης
ΒΡΑΧΕΙΟΝ ΠΛΕΥΡΑ ΟΔ. Γ. Π. ΙΩΑΝΝΙΝΑ - ΤΗΛ. 26554

Για super αγορές, super ποικιλία, super οικονομία,

SUPER MARKET ΕΝΩΣΗ

πραγματοποιώντας τις αγορές σας στο δικό σας κατάστημα. το μεγαλύτερο στη δυτική Ελλάδα με άνετο πάρκινγκ, τα χρήματά σας μένουν στο τόπο σας.

ΚΑΛΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΜΕ TIMES ΠΟΥ ΔΡΟΖΙΖΟΥΝ

ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

τα σχολεία
έκλεισαν

Στο αφιέρωμά μας για το τέλος της σχολικής χρονιάς σκεφτήκαμε ότι πρέπει ν' ακουστούν οι φωνές των εκπαιδευτικών μέσω της προέδρου της ΕΑΜΕ Ιωαννίνων Φυλλιώς Νόκα-Ζαράχη (για πρώτη φορά είναι γυναίκα), των γονιών και των μαθητών.

Μ' αυτό το σκεπτικό πήραμε αυτές τις τρεις συνεντεύξεις που η κάθε μια απ' την σκοπιά της συμπλη-

Αναδείχθηκαν προβλήματα στη σχολική χρονιά που πέρασε;

Άλλη μια σχολική χρονιά έκλεισε. Θα έλεγα ότι μέσα σ' αυτή τη σχολική χρονιά αναδείχθηκαν κάποια προβλήματα που απασχόλησαν ιδιαίτερα τον χώρο μας.

Θα ξεκινήσω με το θέμα των καταλήψεων των σχολείων, που και για φέτος δεν έλειψαν.

Πιστεύω πως οι καταλήψεις αποτελούν ένα κοινωνικό φαινόμενο που θα πρέπει να αντιμετωπισθεί υπεύθυνα.

Είναι ένα φαινόμενο που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια και στο Νομό μας στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (2-3 βδομάδες πριν τις γιορτές των Χριστουγέννων και που τις περισσότερες φορές δεν υπάρχουν ουσιαστικά αιτήματα από τη μεριά των μαθητών.

Είναι ένα γεγονός που εκφυλίζεται όλο και περισσότερο και έχει χάσει πλέον την πραγματική του έννοια.

Προσωπικά πιστεύω ότι το μαθητικό κίνημα όταν στηρίζεται σε αιτήματα, θα πρέπει να είναι συνδεδεμένο με όλα τα κινήματα που αφορούν το χώρο της Παιδείας. Άρα εμείς δεν μπορούμε να είμαστε απλοί θεατές μπροστά σε ένα κοινωνικό φαινόμενο, κι αυτό γιατί δεν είμαστε απλά υπάλληλοι αλλά παιδαγωγοί και θα πρέπει να μας αγγίζει. Θα έλεγα την αντιμετώπιση του θέματος όπως έχει από κοινού, με όλους τους φορείς —σύλλογοι μαθητών, γονιών, καθηγητών, Τ.Α.—. Και βέβαια δεν θα εξαιρέσω την πολιτεία που φέρει μερίδιο ευθύνης για την εγκαιρίση αντιμετώπισης των καταλήψεων όταν γνωρίζει ότι στο συγκεκριμένο χρόνο θα υπάρξουν (χωρίς επεμβάσεις εισαγγελικές).

Ένα άλλο ζήτημα που αιφνιδιάσει το χώρο μας φέτος ήταν οι διατάξεις 4 και 5 του Π.Δ 409 περί περιγραφικής αξιολόγησης, των μαθητών και συνθετικών δημιουργικών εργασιών.

Πιστεύω ότι στα μέσα της σχολικής χρονιάς δεν μπορούμε να εφαρμόσουμε νέες ρυθμίσεις αξιολόγησης και μάλιστα χωρίς να προηγηθεί διάλογος με τον κλάδο.

Αίτημα εξ άλλου δικό μας ήταν η αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων, η ενίσχυση του κριτικού χαρακτήρα της γνώσης, η μείωση του αριθμού μαθητών κατά τμήμα, η οργάνωση βιβλιοθηκών, η γενίκευση της ενισχυτικής διδασκαλίας σε όλα τα σχολεία, ουσιαστικά σεμινάρια κλπ. Επομένως για να μιλάμε για την εφαρμογή ενός αρτιού συστήματος αξιολόγησης απαιτείται να προωθηθεί η επίλυση των παραπάνω προβλημάτων.

Δεν θα παραλείψω βέβαια και το μείζον θέμα της «αποκέντρωσης». Τα νέα θεσμικά δεδομένα της αποκέντρωσης που ήδη ξεκίνησε δεν μπορεί να μην αγγίζουν και το χώρο της Παιδείας. Το ζήτημα απασχόλησε εντονότατα των κλάδων μας (και στο Νομό μας) και θέλω να τονίσω πως οι ανησυχίες που εκφράζονται από τους

ΣΧΟΛΕΙΟ; εξετάσεις... εξετάσεις... εξετάσεις

ρώνει την εικόνα του σημερινού σχολείου.

Όπως θα διαπιστώσετε, αν τις διαβάσετε, οι απόψεις συναντώνται σε υπόγειες διαδρομές, πράγμα που δημιουργεί ελπίδες ότι αν κάποτε, (ευχόμαστε σύντομα) όλοι οι φορείς της εκπαίδευσης συναντηθούν, κάτι καλό θα προκύψει...

επιμέλεια **Αλίκη Παπαχρήστου**

γιατί τα παιδιά μας δεν μπορεί να γίνουν τίποτε άλλο από δάσκαλοι, καθηγητές, επιστήμονες. Πιστεύω δηλαδή πως θα πρέπει να δίνονται γενναίες χρηματοδοτήσεις για τα σχολεία που υπάρχουν αλλά και για την δημιουργία νέων. Θα ήθελα να κλείσω το ερώτημα με μια κραυγή από μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς, όσον αφορά το θέμα των Γενικών Εξετάσεων που είναι και επίκαιρο. Και λέω κραυγή γιατί ο ήχος φέτος ήταν πιο δυνατός.

Κοινή διαπίστωση όλων είναι ότι ο κύκλος των δεσμών έκλεισε. Δυστυχώς η έννοια του μαθαίνω στον τόπο μας, έχει ταυτι-

λογής υποψηφίων για την εισαγωγή στην Γ'θμια Εκπαίδευση. Μια διαδικασία που θα λαμβάνει υπόψη της το βασικό περιεχόμενο της Β'θμιας Εκπαίδευσης, δεν θα είναι μόνο εξετάσεις, και θα εξασφαλίζει τη σύνδεση του Λυκείου με το πανεπιστήμιο.

Εμείς οι εκπαιδευτικοί της Β'θμιας Εκπαίδευσης είμαστε έτοιμοι να συζητήσουμε ο,τιδήποτε απώτερο στόχο την αναβάθμιση των σπουδών και τη διεξόδο των νέων στην παραγωγική διαδικασία.

Και θεωρούμε αναγκαία τη συμμετοχή μας γιατί εμείς είμαστε αυτοί που γνωρίζουμε πολύ καλά τη σχολική πραγματικότητα και εγγυόμαστε —όπως μέχρι σήμερα αποδείχτηκε— να κατευθύνουμε τη διαδικασία εκεί όπου απαιτεί η σημερινή συγκυρία και οι ανάγκες.

Ποιός είναι ο ρόλος και τα προβλήματα της γυναίκας εκπαιδευτικού;

Ο ρόλος της γυναίκας εκπαιδευτικού είναι σημαντικότερος. Κι αυτό γιατί η γυναίκα εκπαιδευτικός, με τη διπλή ιδιότητα σαν σύζυγος - μητέρα - εργαζόμενη, έχει να προσφέρει μέσα από τις εμπειρίες της πολλά σ' αυτό που λέμε Σχολείο. Είναι αυτή που βρίσκεται κοντά στο μαθητή και αφουγκράζεται όλες τις ανησυχίες και τους προβληματισμούς του. Είναι αυτή που θα κάνει τον μαθητή να αγαπάσει το σχολείο σαν το δικό του σπίτι και να τον βοηθήσει να ξεπεράσει τα όσα προβλήματα. Η μητέρα εκπαιδευτικός είναι αυτή που κάθε μαθητή θα τον δει σαν το δικό της παιδί. Είναι πολλά τα παραδείγματα που σε τυχόν τιμωρίες μαθητών οι γυναίκες είναι οι πλέον επιεικές.

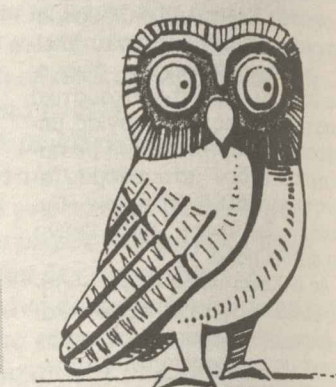
Η γυναίκα εκπαιδευτικός, πέρα από την επιστημονική της κατάρτιση, την οποία έχει, και δίνει μέσα από τη γνώση και τη μάθηση στους μαθητές της, φροντίζει για ένα νοικοκυρεμένο σχολείο, προσαρμοσμένο στα σημερινά δεδομένα.

Πώς λειτουργεί μια γυναίκα - συνδικαλίστρια σ' ένα ανδροκρατούμενο Δ.Σ.;

Είναι ξεχωριστή τιμή για μένα, που στα 50 χρόνια από την ίδρυση της ΕΑΜΕ Ιωαννίνων, προσφέρω σε ανδροκρατούμενο Δ.Σ.

Δεν πιστεύω, και δεν πιστεύω ποτέ ότι ο άνδρας είναι αυτός που θα καταφέρει τα καλύτερα.

Εξάλλου, η γυναίκα, έπαιξε σημαντικότατο ρόλο σε όλους τους τομείς, από αρχαιοτάτων χρόνων.

στατικό το να συμμετέχει ενεργά σε οποιαδήποτε κινήματα.

Σήμερα, σε ένα ανδροκρατούμενο Δ.Σ. πιστεύω πως ο ρόλος της γυναίκας συνδικαλίστριας είναι και καθοριστικός.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, θέλω να πω πως υπάρχει ένας σεβασμός στο πρόσωπό μου —σαν γυναίκα— από μέρους των άλλων μελών του Δ.Σ. Πολλές φορές αβλύνονται οι αντιπαραθέσεις και θα έλεγα πως μετά από πολλά χρόνια παίρνονται ομόφωνα αποφάσεις, για σημαντικά θέματα στο χώρο μας.

Η γυναίκα σήμερα μπορεί να καταφέρει πολλά μέσα από τον συνδικαλισμό, γιατί συμμετέχει ενεργά σε όλες τις εκπαιδευτικές διαδικασίες και γνωρίζει περισσότερο απ' τον καθένα την εκπαιδευτική πραγματικότητα. Αντιμετωπίζει καθημερινά τα προβλήματα στο χώρο που εργάζεται (ευθύνες εργασίας, υποδομή, οικονομικά, εργασιακά κ.λπ.), και θα πρέπει η ίδια να αγωνίζεται για την επίλυση τους.

Μπορώ να πω δε, ότι έχει αναγνωριστεί και κάποια ζητήματα ανισότητας, θα έλεγα, σε σχέση με τον εκπαιδευτικό άνδρα, όπως διευθυντικές θέσεις, στελέχηση επιτροπών κ.λπ., με αποτέλεσμα να την κάνει να διεκδικεί περισσότερα. Και μην ξεχνάτε ότι αποτελούμε το 60% των εκπαιδευτικών.

Ποιά είναι τα οράματά σας για την Εκπαίδευση;

Ποιός δάσκαλος θα έλεγε πως δεν έχει οράματα στο χώρο της Παιδείας;

Το μεγαλύτερο κεφάλαιο της Παιδείας, η Εκπαίδευση σαν κοινωνική λειτουργία, θα πρέπει να προσεχθεί, έξω από κομματικές αντιπαραθέσεις. Κι αυτό, γιατί η οργάνωση και η λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος αντανακλούν τις ανάγκες της Κοινωνίας και μεταβάλλονται ανάλογα με την εξέλιξη της.

Για μας τους εκπαιδευτικούς της Β'θμιας Εκπαίδευσης προέρχει η προσφορά του Σχολείου. Το Σχολείο παραμένει ένας κοινωνικός θεσμός, όπου γίνεται η κύρια προγραμματισμένη αγωγή και μόρφωση.

Οραματίζομαι ένα Σχολείο ανοικτό στην Κοινωνία, δυναμικό, όπου να καλλιεργούνται η έρευνα, η συνεργασία, η άσκηση της να, η κοινωνικής ευθύνης και της αλευθρίας. Ένα νέο Σχολείο, που ο μαθητής - νέος, να συμμετέχει δημιουργικά στην παραγωγή της κοινωνικής ευθύνης και της αλευθρίας. Ένα νέο Σχολείο, που θα συνδυάζει θεωρητικό και πράξη και θα διαμορφώνει πολιτίες - ανθρωπύς. Ένα Σχολείο, που δεν θα αποτελεί πρόβλημα της Γ'θμιας Εκπαίδευσης. Ένα Σχολείο, που θα διασφαλίζει τον παιδαγωγικό και μορφωτικό του ρόλο.

Για ποια γνώση μιλάτε;

Παρασκευή 9 Ιουνίου.

Τελευταία μέρα των εξετάσεων για την τρίτη Λυκείου, τελευταία μέρα στο σχολείο.

Μέσα σε πλήθος σκισμένων σελίδων και σε καπνούς από καμμένα θιθία προσπαθήσαμε να ρωτήσουμε τους διαστικούς να φύγουν μαθητές λίγα πράγματα.

Σήμερα είναι η τελευταία μέρα των εξετάσεων, τελευταία μέρα στο σχολείο. Ποιά είναι τα συναισθηματά σας; Βασιλης: Τι άλλο από χαρά; Ευαγγελία: Εγώ λυπάμαι γιατί μεγαλύτερο χαβαλέ πού θα βρούμε; Κώστας: Και χαρά και λύπη. Αλλά και σκέψεις και αγωνία για το μέλλον.

Τι σας έδωσε το σχολείο όλα αυτά τα χρόνια;

Ευαγγελία: Τίποτα. Ούτε σερίβιτόρο δεν μπορούμε να γίνουμε.

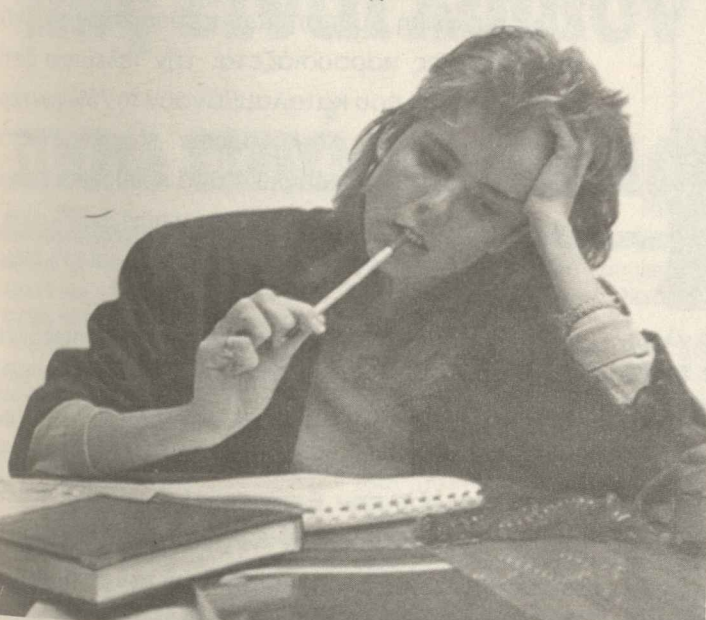
Δεν σας έδωσε γνώση;

Κώστας: Το καλύτερο που μας έδωσε ήταν φίλεις. Τη γνώση την πήραμε κι απ' άλλου. Οι φίλεις μένουν. Βασιλης: Για ποιά γνώση μιλάτε; Δεν είδατε τι έγινε με τις εξετάσεις για τις θέσεις του Δημοσίου;

Τι είναι αυτό που κατά κύριο λόγο λείπει από το σχολείο;

Μαρία: Αν πούμε τι έλειπε θα γεμίσουν σελίδες. Το κυριότερο για μένα που έλειπε ήταν η ενημέρωση για μεγάλα σύγχρονα προβλήματα, όπως το Αids, τα ναρκωτικά.

Ευαγγελία: Θάθελα οι καθηγητές να μην είναι αυταρχικοί, νάναι φιλικοί, να μην έχει τόσα ταμπό το σχολείο!...

Βασιλης: Λείπει η σεξουαλική διαπαιδαγγωγή και ένας ειδικός συμβούλος για τα προβλήματα των παιδιών της ηλικίας μας.

Κώστας: Λείπει η περιβαλλοντική εκπαίδευση, η οικολογική αντίληψη τελείως.

Μαρία: Λείπει η μουσική, οι εκδηλώσεις.

Το κυριότερο χαρακτηριστικό του σχολείου ποιο είναι; Βασιλης: Η γενετική βαρεμάρα!

Ποια είναι η ωραιότερη ανάμνησή σας;

Όλοι μαζί: Η πενταήμερη που δεν έγινε!!

Από δω και πέρα ποιοι είναι οι στόχοι σας;

Εδώ οι απόψεις διαφοροποιούνται. Ο καθένας η και κάθε μία απαντά ανάλογα με την ψυχρούνησή του, της. Τα περισσότερα παιδιά στοχεύουν στην επαγγελματική αποκατάσταση και μέσω της συνέχειας των σπουδών.

Ερ.: Επαγγελματική αποκατάσταση γιατί;

Όλοι μαζί: Για τα λεφτά!!

Κάποιος ακούστηκε ελαχίστος φωνές ότι θέλουν την επαγγελματική αποκατάσταση για κοινωνική καταξίωση και ακόμη πιο λίγες για δόξα!

Καλή επιτυχία στη ζωή, παιδιά! Τα τελευταία λόγια στους χτεσινούς μαθητές, τα πρώτα στους καινούργιους πολίτες.

ΟΛΓΑ ΧΗΤΟΥ - ΒΑΡΛΑΜΙΤΗ
Είδν προικός - υφάσματα
Είδν Ραπτικής
Περιοδικά μόδας

Κάλαρη 30 Υπ/μα Κοραή 9
ΤΗΛ. 27500 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

δημοκρατικός διάλογος για την ανάδειξη των ικανοτήτων

Στις 24 Μαΐου ο Κωστής Ράπτης νεαρός Γιαννιώτης μουσικός, γιος οικογένειας εκπαιδευτικών, του Άγγελου Ράπη και της Ευγενίας Καρακώστα έδωσε ρεσιτάλ ακορντεόν στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ιωαννινών με εξαιρετική επιτυχία.

Το γεγονός αυτό μας έδωσε την ιδέα να συζητήσουμε με τους γονείς του για τα προβλήματα που ενδεχόμενα δημιούργησε η απόφαση του γιου τους να ακολουθήσει τους δρόμους της μουσικής ενώ η κοινή αντίληψη της μέσης ελληνικής οικογένειας είναι να πείθει τα παιδιά της σε μεταλυκαϊσμούς δρόμους που οδηγεί σε επαγγελματική και κυρίως οικονομική αποκατάσταση.

Η συζήτηση ήταν ενδιαφέρουσα και προβλήθηκαν μέσα απ' αυτήν δύο βασικά στοιχεία: Ο δημοκρατικός διάλογος μέσα στην οικογένεια, αλλά και ο διάλογος με το σχολείο, τον δάσκαλο μπορούν να οδηγήσουν το παιδί σε επιλογές που θα αξιοποιούν στο έπακρο τις κλίσεις και τις δυνατότητές του.

Πώς αντιμετώπισατε σαν γονείς την επιθυμία του γιου σας να σπουδάσει μουσική; είσα-σταν θετικοί από την αρχή ή όχι;

Μητέρα: Είχα κάποιες επιφυλάξεις επειδή ήταν καλός μαθητής στα μαθηματικά κυρίως και ήθελα να σπουδάσει μαθηματικός και παράλληλα να ασχοληθεί με τη μουσική. Ο πατέρας του ήταν περισσότερο ελαστικός, ανεκτικός, φιλελεύθερος και αυτό το ...εκμεταλλεύτηκε ο Κωστής ο οποίος βέβαια είχε και την έντονη επιθυμία κι έτσι τα πράγματα εξελίχθηκαν από μόνα τους. Ανάμεσα στα μαθηματικά και στη μουσική διάλεξε τη μουσική.

Πατέρας: Με έπεισε ότι αυτό που θέλει θέλει γιατί το θέλει και γι' αυτό πήρε τελικά τον δρόμο του. Εγώ ήθελα να σπουδάσει φιλολογία για να βρει την αρχαία μετρική.

Αλλά πάλι να φτάσει στη μουσική μέσω των αρχαίων επειδή καταλάβατε ότι του άρεσε και ήξερε γιατί του άρεσε.

Μητέρα: Ο Άγγελος ευτυχώς ήθελε να έχει μια πόρτα και προς την φιλολογία αλλά ο Κωστής την έκλεινε κατάμουτρα κι έτσι...

Ήταν επομένως εντελώς δική του η επιλογή.

Μητέρα: Δική του 100%. Ενδεχομένως και επειδή και στο Ωδείο έβλεπε ότι είχε πολύ θετικές κριτικές και επίσης ο δάσκαλος που είχε στα θεωρητικά είχε πει ότι είναι πολύ καλός ο Κωστής κι εκείνος μας έπεισε και μας, ότι θα ήταν λάθος να τον αποτρέψουμε. Έπαιξε ρόλο και η γνώμη του δασκάλου.

Και με τη συνεργασία του δασκάλου του ξεπεράστηκαν οι οποιαδήποτε αντιρρήσεις;

Μητέρα: Σε μένα, η γνώμη του δασκάλου, έπαιξε καθοριστικό ρόλο.

Πατέρας: Τον τράβηξε το μουσικό περιβάλ-

λον περισσότερο από το περιβάλλον του σπιτιού παρ' όλο που δεν ήταν η πίεση εδώ ασφυκτική. Από μικρός είχε μάθει να κάνει ό,τι θέλει. Και γι' αυτό ακολούθησε και τη μουσική παρά τις αντιρρήσεις της μάνας του.

Έχετε αγωνία για το μέλλον; Γιατί συνήθως απ' ό,τι ξέρουμε οι γονείς ωθούν τα παιδιά τους σε επαγγέλματα που φέρνουν λεφτά, επαγγελματική αποκατάσταση, σιγουριά.

Πατέρας: Μπορεί να βγάλει πολλά λεφτά κι από τη μουσική, γιατί στις μέρες μας τουλάχιστον, είναι τόσο μεγάλο το ενδιαφέρον όλων των γονέων να μάθουν τα παιδιά τους ένα όργανο, να ασχοληθούν με τη μουσική. Θα μπορούσε να είναι περιζήτητος.

Κι αυτή τη στιγμή αν θέλει, μπορεί να βγάλει πολλά λεφτά κάνοντας μαθήματα.

Το σκέφτεται; Το θέλει ο ίδιος;

Πατέρας: Όχι. Κι εμείς συμφωνούμε σ' αυτό. Θέλουμε να προσπαθήσει να τελειοποιηθεί στη μουσική και να μην το συναρτήσει με το οικονομικό.

Αυτό είναι επίσης μια πολύ δύσκολη επιλογή δική σας. Το να τον συμβουλευφέτε να μην συναρτήσει τον δρόμο του με το οικονομικό.

Μητέρα: Και σ' αυτό πάλι έπαιξε ρόλο ο δάσκαλος του, ο οποίος μας είπε ότι «θα υποστείτε μια πίεση οικονομική. Δεν θα τον αφήσετε να γλυκαθεί στα λεφτά, γιατί θα μπορούσε, και τελειώνοντας το Λύκειο να βγάλει λεφτά, πράγμα το οποίο βέβαια θα τον έφερνε πολύ πίσω στην πρόοδο. Θα προτιμήσετε να έχετε την πίεση την οικονομική, να φύγει να πάει έξω, προκειμένου να κάνει το καλύτερο, γιατί έχει δυνατότητες».

Πατέρας: Και το ρεσιτάλ στα Γιάννενα, ο ίδιος ήθελε να γίνει χωρίς εισιτήριο, αλλά το Πνευματικό Κέντρο έχει ως αρχή να κόβει εισιτήριο για να μην είναι «έξοφλο αμπέλι» η αίθουσα, την ώρα που ο καλλιτέχνης προσπαθεί να αποδοθεί.

Για το μέλλον τι σκέφτεται ο γιος σας;

Πατέρας: Θέλει να πάει έξω για να τελειοποιήσει τις σπουδές του. Γιατί από τις εμπειρίες που έχει από το εξωτερικό, είναι πολύ πίσω η Ελλάδα στη μουσική και ειδικά στο ακορντεόν, που στην Ευρώπη είναι όργανο κονσερτού, ενώ στην Ελλάδα σχετίζεται με τη λαϊκή μουσική περισσότερο, τη μουσική της παρέας. Κατ'επίφαση προσπάθεια στην οποία παίρνει κι αυτός μέρος, να προωθηθεί μέσα στα όργανα κλασικής μουσικής.

Επίλογος: Ευτυχισμένος είναι ο άνθρωπος που το περιβάλλον του τον βοηθάει να αναδείξει και να καλλιεργήσει τις ικανότητές του!

νέα που ξεχωρίζουν

♦ «Γυναίκες της γης» είναι ο τίτλος του λευκώματος που κυκλοφόρησε πρόσφατα από τον «Κέδρος».

Έργο της Μαρούλας Κλιάφα γνωστής Θεσσαλής συγγραφέως και του φωτογράφου Δημήτρη Λέτσιου. Το λεύκωμα αναφέρεται στις γυναίκες της Θεσσαλικής γής.

Στην εφημερίδα «Ελευθεροτυπία» της 7-6-1995 η Ελένη Σαραντίτη γράφει σχετικά:

«Αυτά τα πρόσωπα γυναικών που τα γέννησε η Θεσσαλική γη, ασφαλείς, όχι χωρίς οδύνες, αίγυρα όμως με την πρόπουσα σε μύνα περηφάνια, τα πρόσωπα του μόχθου, του αγώνα, του μεροκάματου, του ευλογημένου βραδινού, του ιδρώτα και της στέρησης, της κρυφής χαράς και της συντροφικής ζωής, είχαν την τύχη (μάλλον είχαμε την τύχη) να διασωθούν από τον Δημήτρη Λέτσιο, να διαφυλαχθούν από τη Μαρούλα Κλιάφα και να προσφερθούν σ' εμάς μέσω αυτού του λευκώματος. Οι γυναίκες του Δημήτρη Λέτσιου, φωτογραφημένες μεταξύ 1955 και 1973, μοιάζουν ιέρειες γραμμένες στο μεγάλο έργο, τη λατρεία της γής, ενώ τα συνοδευτικά κείμενα της Μαρούλας Κλιάφα, άλλο δεν κάνουν παρά να καταδεικνύουν τον πανάχαρο αυτό δεσμό.

Κείμενα, τα περισσότερα εξομολογητικά, που άλλοτε εκφράζουν παράπονα γυναικών κι άλλοτε πνιγμένες, μισοέχασμένες λαχτάρες. Πολύ συχνά αγαθότητα και μερικές φορές υποταγή ή αυτάρκεια. Η συμπλήρωση. Και δύναμη εσωτερική - ή αλλιώς σοφία - που βοηθά τις «γυναίκες της γής» ν' αντέξουν και κακουχίες και στερήσεις κι αναποδιές και βαρυχειμωνιές και ξηρασίες και δύσκολους τοκετούς και απουσίες και γάμους άχαρους. Κάποιες στιγμές εκφράζουν και ικανοποίηση, ακόμα και ευχαρίστηση, με απλότητα, όμως, και συστολή, λες και ντρέπονται τη χαρά ή φοβούνται να τη διαλαλήσουν. Ποιός ξέρει; Πρόνοια ίσως, μπορεί και άσκηση ψυχής για να γίνεται πιο υποφερτή η ζωή για τη «γυναίκα του Θεσσαλικού κάμπου. Την Καραγκούνα. Απόγονος των πενηστών πελασγών. Κανείς ποτέ δεν τις έχει μιλήσει για τους προγόνους της. Κι όμως μιλάει τη δικιά τους λαλιά, διατηρεί τις δικές τους συνήθειες, έχει τη δικιά τους γνώση και Σοφία...» διαβάζουμε. Και αλλού: «... Όλα απ' αυτά εδώ τα χέρια κρένονται. Απλώνει και μου δείχνει τα χέρια της. Δάχτυλα χοντρά, ροζισμένα, νύχια φαγωμένα. «Γιατί έκανες τόσα πολλά παιδιά;» τη ρωτάω. «Ε, μας τα έδωσε ο θεός». «Εσύ τα ήθελες;» επιμένω. Κοκκινίζει σαν κοριτσόπουλο. «Κόιτα να δεις», μου κάνει «Τα παιδιά δεν γίνονται με το ζόρι».

♦ Το μεγαλύτερο τμήμα του γυναικείου πληθυσμού στη χώρα μας δεν έχει κάνει ούτε μια φορά το τέστ Παπ που προλαμβάνει τον καρκίνο της μήτρας, παρ' όλο που τα τελευταία χρόνια παρουσιάζεται αύξηση των προκαρκινικών εκδηλώσεων του κατώτερου γεννητικού συστήματος στις γυναίκες.

♦ «Από τη ζωή μου μέσα στο κίνημα, από τα θασανιστήρια και τις εξορίες, εθγάλα το συμπέρασμα ότι ο άνθρωπος κρύβει μέσα του μεγάλη δύναμη. Μέσα στην πάλη μπορεί να θαυματουργήσει. Ομως, δεν αξίζει να ζήσει κανείς αν δεν αγωνίζεται για το δικό.» Λόγια της Μίνας Γιάννου. Αγωνίστριας της Εθνικής Αντίστασης και των κατοπινών κοινωνικών αγώνων του τόπου. Τιμήθηκε πρόσφατα σε εκδήλωση δέκα Συλλόγων Γυναικών Θεσσαλονίκης για τα 50 χρόνια από την αντιφασιστική νίκη.

♦ Ο Διαλεκτικός Ομίλος Ελλάδος σε πρόσφατη εκδήλωση για τα 25χρονα του τίμησε την Αλίκη Γιωτοπούλου - Μαργακοπούλου για τη δράση της για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

♦ Βραβεύτηκε πρόσφατα με το 2ο βραβείο του διαγωνισμού χειρογράφου του Λαογραφικού Κέντρου της Ακαδημίας Αθηνών το βιβλίο «Κατοχιανό παραμύθιο. μοιρολόγια και καλιρολόγια (τραγούδια της

Ξενιτιάς και της αγάπης) μαζί μ'ενα Κατοχιανό γλωσσάρι», της **Μαρίας Γκασούκα, συνεργάτριας της εφημερίδας μας. Μαρία, συγχαρητήρια.**

♦ Δυο 24χρονης πρωταθλήτριες του καράτε η Θεοδώρα Δουγένη και η Δέσποινα Σβουρδάκου είναι και ιδιοκτήτριες αντιστοίχων σχολών και φαίνονται αποφασισμένες να επιβιώσουν σ' ένα καθαρά ανδροκρατούμενο χώρο αντιμετωπίζοντας με σοβαρότητα την δουλειά τους. Υποστηρίζουν ότι οι γυναίκες που ασχολούνται με τις πολεμικές τέχνες δεν χάνουν την θηλυκότητά τους αντίθετα αποκτούν δυναμισμό και αυτοπεποίθηση. Και ως επαγγελματίες οφείλουν να έχουν ειλικρινείς σχέσεις με τους πελάτες βασισμένες στο σεβασμό τη φιλία και την επικοινωνία.

Σε μια εποχή που η βία αυξάνει, ευχόμαστε το αθλητικό τους πνεύμα να βοηθήσει στην αξιοποίηση των «πολεμικών τεχνών» και όχι την επέκτασή της.

♦ 264 στέκια (89 στην Αθήνα, 175 στην επαρχία) παιδικής πορνείας λειτουργούν στην Ελλάδα αποκάλυψε πρόσφατα με ερώτησή του ο ευρωβουλευτής του ΣΥΝ Αλέκος Αλαβάνος.

Διεθνή κυκλώματα παιδικής πορνείας χρησιμοποιούν τις «επαφές τους» στην Ελλάδα.

Στην Βελγική Δικαιοσύνη βρίσκεται το θέμα της περιοδικής έκδοσης «Διεθνής οδηγός ομοφυλοφίλων ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ» που κατηγορείται ότι συνδέεται με κυκλώματα προώθησης της παιδικής πορνείας μέσω της κάρτας «Peadoartneus» και του Y.C. (Young Company).

Διεθνώς η ένδειξη Y.C. αναγράφεται και σε έγγραφα ταξιδιών και κάρτες «ειδικών τουριστών» που δηλώνουν έτσι και τι άλλο θέλουν να δουν εκτός από τα αξιοθέατα. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται για την Μύκονο και την Πάρο. Από δυο έως πέντε διευθύνσεις αναφέρονται σε άλλες 29 πόλεις μεταξύ των οποίων και τα Γιάννενα.

Το ερώτημα που τίθεται από τον ευρωβουλευτή και προσυπογράφεται από μας είναι, εφόσον το θέμα «ταμπού» ως τώρα έχει έρθει πλέον στην δημοσιότητα, πώς σχολιάζουν τα αρμόδια υπουργεία αυτού τους καταλόγους που εμφανίζουν τη χώρα μας ως χώρα που ανθεί η παιδεραστία; Ποια νομικά μέτρα πρόκειται να πάρουν και ποια πρακτικά για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου;

♦ Δραματική αύξηση των κρουσμάτων του AIDS στις γυναίκες παρουσιάζεται την τελευταία διετία στη χώρα μας, που καταλαμβάνουν το 75% των περιπτώσεων, ετερόφυλων φροφών. Μέχρι τον Μάρτιο του '95 έχουν καταγραφεί 1.045 κρούσματα στη χώρα μας από τα οποία 20 αφορούν παιδιά, 52% ομοφυλόφιλους άνδρες 4,1% τοξικομανείς και 11% ετερόφυλους.

Τα στοιχεία αυτά έδωσε ο επίκ. καθηγητής Επιδημιολογίας κ. Άγγελος Χατζάκης, μιλώντας σε εκδήλωση με θέμα «AIDS και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης» που πραγματοποιήθηκε από την ΕΣΗΕΑ και οργανώθηκε από την Επιτροπή Ενημέρωσης του Κέντρου Ελέγχου Ειδικών Λοιμώξεων. Θεωρούμε θετικό γεγονός τον συντονισμό όλων των μεγάλων τηλεοπτικών καναλιών για την προβολή της σχετικής εκμπής, που οργάνωσε ο Λάκης Λαζόπουλος. Ευελκής, επιστημονική ενημέρωση και από τα Μ.Μ.Ε. σαν σοβαρό βήμα για τον περιορισμό της εξάπλωσης της νόσου στη χώρα μας.

Τα μαρσάκια όλο και πληθαίνουν. Εγιναν πια διασκεδαστήρια και των νεοελλήνων. Όχι μόνο της καινούριας γενιάς. Και όλο και περισσότερα κορίτσια μαθαίνουν πίσω από το μπάρ να ετοιμάζουν σφηνάκια, καφέ και κοκτέιλς. Πως είναι λοιπόν πίσω από το μπάρ; Μας απαντούν η Μαρία και η Καίτη, φοιτήτριες. Που θέλουν να δοκιμάσουν τη δουλειά της barwoman. Μια δουλειά, απ' ό,τι φαίνεται, παραξηγμένη θαύματα ακόμη στην Ελλάδα. Από γυναίκες και άνδρες. Δεν είναι τυχαίο που στη μεγάλη τους πλειοψηφία τα κορίτσια που δουλεύουν στα μπάρ είναι φοιτήτριες. Δύσκολα ακόμη πηγαίνουν σ' αυτή τη δουλειά γυναίκες για επαγγελματική καριέρα. Κι όμως στην Ευρώπη, στην Αμερική χιλιάδες γυναίκες δουλεύουν, σε εστιατόρια, σε καφέ, σε μπάρ. Είναι η δουλειά τους. Μια δουλειά που απαιτεί και γνώσεις και πείρα. Που δίδασκεται στις τουριστικές σχολές, που πρέπει να είναι για γυναίκες και άνδρες και που σε μια χώρα με τουρισμό σαν τη δικιά μας, μπορεί να είναι αποδοτική. Είναι δηλαδή μια δουλειά που εντάσσεται στο τομέα των υπηρεσιών. «Αλλά η εικόνα που έχει η Κοινωνία, είναι ότι όσες δουλεύουν σε μπάρ, είναι εύκολες. Εκεί είναι το σπαστικό.» Μας λέει η Καίτη.

Πώς ξεκινήσατε να δουλεύετε στο μπάρ;

— Έτσι κι αλλιώς έξω είμαστε όλο το βράδυ. Γύριζα στις 7 το πρωί. Μου έγινε λοιπόν μια πρόταση στην αρχή στο γέλιο. Θες να δουλέψεις; Έτσι κι αλλιώς θα παίρνετε κάποια λεφτά. Ξεκίνησα κι εμένα.

Δεν έχεις δηλαδή κάποιους λόγους οικονομικούς να δουλέψεις;

— Δεν έχω πρόβλημα οικονομικό.

Σ' αρέσει αυτή η δουλειά δηλαδή;

— Στην αρχή ήταν λίγο, εγώ μπορώ να το κάνω; Ήταν ένα παιχνίδι. Να δούμε θ' αντέξω; Τον κόσμο της νύχτας τον ήξερα πάρα πολύ καλά. Δεν μπορούσα να πω ότι φοβόμουν ή ότι ήθελα να γνωρίσω καινούρια πρόσωπα.

— Σίγουρα. Πάρα πολλές. Έχει χρέμα η δουλειά. Πολύ πιο εύκολα τα βγάζεις. Καλός μισθός. Δουλεύεις συνήθως με εξι χιλιάδες τη νύχτα. Ουσιαστικά βέβαια, εγώ φέτος, δούλεψα δύο οχτάωρα. Πάρα πολλές ώρες, γιατί ήταν απόκριες και ήταν απελευθερωμένο το ωράριο και μας έβγαине ο... «πάτος» κυριολεκτικά.

— Ναι εξι χιλιάδες τη νύχτα, εκτός αν δουλεύεις καιρό, οπότε μετά σου αυξάνεται. Εγώ βέβαια έφυγα με τη μία από κει πέρα, γιατί δεν μπορούσα να τα συνδυάσω όλα. Ήταν αδύνατο. Είναι αλήθεια ότι τις περισσότερες φορές δουλεύεις πολλές ώρες για λίγα λεφτά. Ακούς 5-6 χιλιάδες, σου φαίνονται πολλά για μια νύχτα. Είναι κάποια χρήματα. Αλλά είναι κόπωση, είναι νύχτα, και είναι ο κάθε παράδεισος που έχεις απέναντί σου, να σου λέει τα διάφορα, δεν ξέρεις τι αφεντικό θα έχεις και, εν

αφεντικό μου. Το κάνω επειδή θέλω. Αυτό μου άρεσε. Ότι δεν με καταπίεζε. Να μου πει ότι «τώρα ήρθε η τάδε παρέα να κάνουμε χαβαλέ, να τους πάρουμε κάποια λεφτά, όπως γινόταν στο πρώτο μαγαζί».

Πόσο καιρό δουλεύεις; — Δυο χρόνια.

Αυτό που είπες, ότι και αυτός ο άγιος και εκμεταλλεύεται σε σένα, πώς το αντιμετωπίζεις, σου είναι αδιάφορο;

— Δεν με απασχολεί. Εγώ έχω την προσωπικότητά μου έχω. Από κει και πέρα τι νομίζει ο άλλος για μένα είναι πρόβλημά του. Και δεν εκμεταλλεύεται μόνο εμένα, μόνο τις γυναίκες, εκμεταλλεύεται και τους άνδρες. Δεν πήρε τον τυχαίο μπάρμαν, πήρε αυτόν που είναι ωραίος κ.λπ. Δεν με ενοχλεί. Από ένα σημείο και πέρα, το έχω ξεπεράσει. Εντάξει, κάνω τη δουλειά μου και απ' τη στιγμή που κάνω σωστά τη δουλειά μου, σεβόμαι τους πελάτες και με σεβόνται και δεν μ' ενοχλεί κανένας, δεν υπάρχει πρόβλημα. Αλλιώς, πιστεύω ότι σε οποιαδήποτε δουλειά, θα σ' εκμεταλλευτούν, δεν υπάρχει περίπτωση.

Εκεί στο πρώτο μαγαζί που είπες ότι δουλέψες και ήταν πιο εκχυδαισμένα τα πράγματα, πώς ήταν;

— Σε κορίτσια που το ενοχλούσε κάποιος πελάτης, το αφεντικό το έλεγε; γιατί δεν κάθονταν να μιλήσεις με τον πελάτη; Ενώ έβλεπε ότι η κοπέλα ενοχλούνταν, πήγε να φύγει κι εκείνος τη έστειλε να καθήσει εκεί πέρα. Αυτό είναι η άλλη πλευρά, που είναι άσχημη όπως και πολύ χειρότερης επίσης.

— Η να λέει το αφεντικό «μη τη βλέπεις τώρα έτσι που το παίζεις, αλλά αργότερα, άμα θες, θα βρεθεί μια λύση». Γι' αυτό κι έφυγα από κεινο το μαγαζί. Και κοίτα, εντάξει ο πελάτης, το δέχομαι, μπορεί να πει ο,τι θέλει. Αλλά, όταν το αφεντικό σου πετάει στο γέλιο «ξέρεις γιατί σε ξέρντα - σαρντάνα;» Ποιός είσαι συ;

Τι είναι τα ξέρντα - σαρντάνα, ποσοστό αμοιβής;

— Ναι. Να μιλούμε ειλικρινά τώρα. Γιατί να πάμε ξέρντα - σαρντάνα, φυσικά εγώ απαντούσα α-α-α-α. Αν είναι μια άλλη κοπέλα όμως, μπορεί να το σκεφτείται.

Η Κοινωνία τώρα, οι πελάτες που έρχονται, που συνήθως είναι άντρες, πώς συμπεριφέρονται;

— Κοιτάτε, πίσω απ' το μπάρ μπαίνουν κορίτσια για να τραβήξουν άντρες. Αυτή είναι η λογική τους. Τα αφεντικά αυτό κάνουν για να τραβήξουν τα αρσενικά.

Αλλά η εικόνα που έχει η Κοινωνία, είναι ότι όσες δουλεύουν σε μπάρ, είναι εύκολες. Εκεί είναι το σπαστικό. Γι' αυτό κι εγώ είχα πρόβλημα. Δηλαδή κι οι δικοί μου στην αρχή «κόλωσαν» εννοείται. Αλλά εγώ τους είπα θα μείνω; γιατί θα το κάνουν έτσι. Είναι όμως αλήθεια ότι είναι άσχημο, γιατί είναι η εικόνα που δείχνεις προς τα έξω, που ουσιαστικά είναι τελείως λανθασμένη, δεν έχει καμία σχέση με σένα. Είναι μια εικόνα που ίσως έχει μείνει από παλιότερα, αλλά είδη κέντρων ή μπάρ. Αλλά

τώρα, είναι τελείως άσχημη. Δεν μπορεί η κάθε φοιτήτρια που δουλεύει για το χαρτζελίκι της να πηγαίνει και με τον κάθε πελάτη, όπως πιστεύει ο κόσμος. Αν είναι δυνατόν!!

Είναι η Κοινωνία των Ιωαννίνων βέβαια. Φυσικά και η ευρύτερη ελληνική κοινωνία ακόμα, είναι πολύ συντηρητική...

— Όλοι. Όλοι. Αν πω στον πατέρα μου που ζει στην Αθήνα, ότι δουλεύω σε μπάρ, δεν πρόκειται να τον πείσω. Με ξέρει σαν Μαρία αλλά δεν γίνεται. Κι αν ακόμα με δει στο μαγαζί που δουλεύω, πάλι δεν θα πεισθεί. Ο πατέρας μου ξέρει τι παιδί έχει αλλά δεν μπορεί ν' αντέξει αυτά που θα πούνε οι άλλοι. Εγώ έχω τη δύναμη και με υπερασπιζόμαι τον εαυτό μου. Αυτός όχι.

— Απλώς πρέπει να πούμε ότι είναι δύσκολο στον τόπο σου να δουλέψεις.

Εσύ που είσαι Γιαννιώτισσα, το ξεπέρσασε;

— Ναι, δεν είχα πρόβλημα κανένα να δουλέψω. Αλλά με κορούζει. Δεν το θεωρώ τίποτα απ' την άποψη της προκατάληψης, γιατί απ' τη στιγμή που με ξέρουν, οι γονείς μου τουλάχιστον μ' επιμένουν να φύγει κι εκείνος τη έστειλε να καθήσει εκεί πέρα. Αυτό είναι η άλλη πλευρά, που είναι άσχημη όπως και πολύ χειρότερης επίσης.

Κάτι που δεν σ' αρέσει τουλάχιστον, που σε προσβάλλει σένα σαν άνθρωπο;

— Ναι. Απλώς είναι δύσκολο. Ακόμη και ο κύκλος σου στην αρχή μπορεί να μη το δεχτεί. Να, ακόμη και ο φίλος μου στην αρχή είχε πρόβλημα με το ότι δουλεύω νύχτα. Δεν το θεωρούσε και τόσο... όμορφο. Αλλά, λέω, αυτό θέλω να κάνω και θα το κάνω.

Πώς είναι λοιπόν, είναι μια δουλειά κοουραστική; — (Και οι δυο μαζί): Εξομολογητική, Με απελευθερωμένο ωράριο σκοτώνεσαι.

Βγαίνει τίποτα από τα μπουρμπουρά;

— Κυμαίνεται. Είναι μέρα που θα πάρεις 3.000 δραχ. και άλλη που θα πάρεις 500. Είναι το παιχνίδι που θα κάνεις εσύ. Εγώ δεν είμαι τέτοιος άνθρωπος. Θα μιλήσω στον πελάτη που θέλω, αλλά όχι για λεφτά.

— Πάντως, σαν δουλειά νομίζω ότι είναι φοβερά δύσκολο να δουλεύει μια γυναίκα τόσες ώρες τη νύχτα και να έχει και οικογένεια.

— Υστερα, εγώ δεν πιστεύω

ότι ο Έλληνας άνδρας εύκολα δεχεται η γυναίκα του να δουλεύει bar woman.

Βέβαια είναι και αντικειμενική η ανησυχία, γιατί οι αφορμές να σου δίνουν την προσωπικότητα είναι πολλές.

— Ναι, αν σκεφτείς ότι υπάρχουν πελάτες πολύ σοβαροί μάλιστα κατά την κυρίαρχη αντίληψη της κοινωνίας, οδοντίατροι, πολιτικοί, που ήρθαν ειπών τα δικά τους, μέχρι και να δίνουν κάποια χρήματα τον μήνα για να σ' έχουν σε κάποιο δωμάτιο, αυτά τα πολύ όμορφα που λέγονται, «θα σε πληρώνω και δεν θα σ' αγγίζω, απλά θέλω να σε δειχνω στους φίλους μου» πράγμα που θεωρώ ότι, τη χειρότερη μού 'χει πει άνθρωπος, να με βγάζει να με δείχνει; Ή έρχεται άλλος και σου λέει «αυτός ο λαίμαρος θέλει μια χρυσή κρέμα, να σου τη φέρω αύριο;» Όχι κύριε δεν τη θέλει. Ποιός είσαι που με υποτιμάς εμένα;

Με το Ειπ' τι γίνεται; Πώς το αντιμετωπίζετε;

— Εντάξει, είμαστε ελεύθερες στις ερωτικές μας σχέσεις, αλλά παίρνουμε μέτρα. Όλοι χρησιμοποιούν προφυλακτικό. Οι κοπέλες έχουν στην τσάντα τους.

Αλλιώς, σε πολλά μπάρ, υπάρχουν μηχανήματα με προφυλακτικά που λειτουργούν με κέρματα.

— Ναι, στο δικό μας έχουμε. Και μάλιστα το μηχανάκι που είναι στις γυναικείες τουαλέτες, έχει τριπλάσια κατανάλωση σε σχέση με των ανδρών.

Αρα, οι κοπέλες που ντρεπότανε έξω να πάνε να πάνου, έχουν τη δυνατότητα να ένα καταστράκι να πάρουν ένα χωρίς να τις δει κανείς.

Αυτό σημαίνει ότι η γυναίκα δύσκολα ακόμα πηγαίνει ν' αγοράσει προφυλακτικό;

— Ναι, ακόμη και στη γενιά μας, εγώ δεν έχω πάει ποτέ.

Εμένα αυτή η δουλειά της νύχτας, μου έμαθε πάρα πολλά πράγματα. Και καρικατικά θα δούμε. Όσο καλό μαγαζί και να είναι βέβαια, δεν υπάρχει περιποίηση να σε πετάξουν επειδή δεν πήρες τώρα που πέρασε το χαπ. Είναι στον άνθρωπο, στο χαρακτήρα.

Μπορούμε δηλαδή να πούμε ότι αυτή η δουλειά εγκυμονεί κάποιους κινδύνους;

— Πιστεύω ότι μια κοπέλα που κυκλοφορεί το βράδυ, είτε δουλεύει είτε διασκεδάζει στο μπάρ, αντιμετωπίζει τους ίδιους κινδύνους, αν είναι αδύνατος χαρακτήρας. Δεν υπάρχει καμία διαφορά.

Κύρια κινδυνεύουν κοπέλες καταπιεσμένες από τις οικογενειακές τους. Οι εμπειρίες παίζουν μεγάλο ρόλο. Οι γονείς που είναι καταπιεστικοί κάνουν μεγάλο λάθος

BANA NTAIKOY

αξίζετε το καλύτερο

ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΤΕ ΤΟ

ΑΓΓΛΙΚΑ

ΣΟΦΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Μιχαήλ Αγγέλου & Χ. Τρικούπη 27
τηλ. 71487

Γιατί η δύναμη στον άνθρωπο είναι η γνώση
Γιατί η γλώσσα δεν είναι μόνο τέχνη & τεχνική
Γιατί ο Λόγος είναι Αξία.

* Εμφαση στη προφορική έκφραση

La Beaute KALLYNTIKA

Καλλυντικά Μπιζού Περιποίηση προσώπου Μακιγιάζ Νύφης Είδη δώρων Γυαλιά Ηλίου 20-50% εκπτώσεις Ε. Παππά - Β. Πάκου Αραβαντινού 16 & Τσιριγώτη 4 Ιωάννινα τηλ. 30.710

STUDIO line
ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΕΙΟΥ 9-11 ΤΗΛ. 70111 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Studio line

κομμάσεις γυναικείες - παιδικές

ΣΑΚΚΑ ΕΛΙΣΑΒΕΤ - ΠΕΤΣΙΟΥ ΑΡΕΤΗ

Φ.ΤΖΑΒΕΛΛΑ 21-23 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΤΗΛ.20574

ΑΛΒΑΝΙΑ Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΗΜΕΡΑ

A black and white photograph of a woman riding a bicycle. She is wearing a dark jacket and light-colored pants. The background features a wooden fence and a building with a grid-like pattern.

Πιστεύουμε ότι με αυτές τις δύο μεγάλες δραστηριότητες, θα μπορέσουμε να καθορίσουμε τους στόχους μας, τα συγκεκριμένα προβλήματα της Αλβανίας και να παλαίψουμε για τη λύση τους».

Οι γυναίκες σε όλη τη γη
δικαιούνται να απολαμβάνουν
τα ίδια δικαιώματα και ίσες ευκαι-
ρίες!

Ασφαλώς η Αλγερία σήμερα βρίσκεται μπροστά στην πρόκληση να βαδίσει προς τη δημοκρατία, το σύγχρονο κράτος δικαίου, τη

Ασφαλώς η Αλγερία σήμερα βρίσκεται μπροστά στην πρόκληση να βαδίσει προς τη δημοκρατία, το σύγχρονο κράτος δικαίου, την

Απευθύνει έκκληση προς όλους τους ευρωπαίους πολίτες, άνδρες και γυναίκες, εθελούσιους, κινήματα, οργανισμούς, περιφερειακούς και τοπικούς παράγοντες, κοινότητες και κυβερνήσεις, να εκδηλώσουν την υποστήριξη προς την αλληλεγγύη τους προς τις γυναίκες της Αλγερίας.

NGO FORUM '95

Στα πλαίσια της
Διάσκεψης Κορυφής
της Κοπεγχάγης

Κοπεγχάγη

Εγινε στην Κοπεγχάγη, από τις 6 έως τις 12 του Μάρτη, η Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής του Ο.Η.Ε. για την Κοινωνική Ανάπτυξη (SOCIAL SUMMIT). Ένα σημαντικό γεγονός, που όμως έγινε ελάχιστα γνωστό στη χώρα μας. Στόχος της η αντιμετώπιση των προβλημάτων της φτώχειας, της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Μεταξύ των βασικών αρχών που περιείχε η Διακήρυξη (ένα από τα δύο κείμενα που καλούσαν να υιοθετήσουν οι μετέχοντες στη Διάσκεψη —το δεύτερο απευθυνόταν στο Πρόγραμμα Δράσης) και «η προαγωγή της δημοκρατίας, της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, καθώς και η διασφάλιση της ανοχής του άλλου, της μη βίας, του πλουραλισμού, των μη διακρίσεων και του πλήρους σεβασμού της διαφορετικότητας μεταξύ των κοινωνιών».

Δημοσιεύουμε σ' αυτό το φύλλο μας τη συνέχεια του άρθρου της Καίτης Παπαρήγα - Κωσταβάρα με τις εντυπώσεις και τα συμπεράσματα της από τη διάσκεψη.

ΤΗΣ ΚΑΙΤΗΣ ΠΑΠΑΡΗΓΑ - ΚΩΣΤΑΒΑΡΑ

ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΕΣ

Καθώς η επίσημη μίση για τη διαφθορά, πρέπει να πω ότι υπήρξε εργασιώδης και για το θέμα αυτό, με τον χαρακτηριστικό υπότιτλο «Η αχίλλειος φτέρνα της ανάπτυξης». Ένας βαθύς προβληματισμός για τη διαφθορά των κυβερνήσεων πλούσιων και φτωχών χωρών. Η φαντασία των συμμετεχόντων NGO, ήταν ανεξάντλητη στη δημιουργία θεματικών, για προβληματισμό, για ανταλλαγή προτάσεων, για εξεύρεση τρόπων αντιμετώπισης των προβλημάτων. Και βέβαια συζητιόντουσαν ατόφια τα θέματα της κεντρικής διάσκεψης κάτω από το πρίσμα της δράσης των NGO, πέρα από την ενημέρωση για την πορεία της διάσκεψης, που ήδη ανέφερα. Κεντρικό το θέμα της φτώχειας. Αναφορά στις χώρες Νικαράγουα, Μεξικό, Ζαίρ, προσθέτοντας ότι πρόκειται για χώρες πλούσιες στην πραγματικότητα, πλούσιες σε πηγές, που αυτές ακριβώς είναι αιτία της φτώχειας τους, αφού οι λαοί τους γίνονται αντικείμενο εκμετάλλευσης, σήμερα από τις πολυεθνικές. Τις πολυεθνικές που συγκεντρώνουν πλούτο και δύναμη, όση ποτέ κανείς στο παρελθόν δεν μπόρεσε να συγκεντρώσει, με αποτέλεσμα το εξωτερικό χρέος των χωρών αυτών να έχει φθάσει σε αστρονομικά ύψη. Και όμως, τα κείμενα της Διάσκεψης, δεν αναφέρονται καθόλου στις πολυεθνικές, παρ' όλο που αυτές αποτελούν το μεγαλύτερο εμπόδιο στην ανάπτυξη. Όσο για την αντιμετώπιση του φαινομένου, επισημάνθηκε ότι χρειάζεται νέα πολιτική: «Δεν αρκεί να σβήσουμε το χρέος των φτωχών χωρών, αλλά να το προσαρμόσουμε στις δυνάμεις». Χρειάζεται δημοκρατία στο σύστημα. Δημοκρατία συμμετοχική. Σήμερα έχουμε δημοκρατία εκλογική, που συγκαλύπτει τη δύναμη των ΜΜΕ, που όμως περιωριστούν τους λαούς και δεν τους δίνουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν. Και τα ΜΜΕ λοιπόν χρειάζονται εκδημοκρατισμό, αλλά και αυτή η ανάγκη δεν εμφανίζεται στα κείμενα της Διάσκεψης.

ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ;

Με το πέρασμα των ημερών κι όσο πλησιάζουμε προς το τέλος της Διάσκεψης, ιδίως μετά την σύνταξη των οριστικών κειμένων της, τα εργασιώδη του FORUM, παρ' όλο που ήταν προγραμματισμένα από καιρό, άρχισαν να αραιώνουν. Ωστόσο, ο προβληματισμός για την «επόμενη μέρα» παρέμεινε. Το θέμα των στρατηγικών, θέμα που συζητιόταν από την πρώτη μέρα των εργασιών του FORUM, έμπαινε επιτακτικά. «Η Διάσκεψη τελειώνει. Τα κείμενα υπογράφθηκαν. Και τώρα τι κάνουμε; « το αγωνιώδες ερώτημα.

Στις 8 Μαρτίου, οι οργανώσεις της Δανίας, που ασχολούνται με την κοινωνική πολιτική, οργάνωσαν PANEL με συμμετοχή προσωπικότητες, μεταξύ των οποίων ο υπουργός Κοινωνικών Υπηρεσιών της χώρας του, ο ομόλογός του υπουργός του Καναδά, καθώς και η Κεννυάτισσα WANGARI MAATHAI, πρόεδρος του κινήματος «Πράσινη Ζώνη» της Κένυας, μια γυναίκα που θα άξιζε να της αφιερώσουμε ένα ολόκληρο άρθρο γι' αυτά που έχει δώσει στο κίνημα από τον εαυτό της, για τη ζωτικότητα της, το πάθος της για την καλυτέρευση των συνθηκών ζωής του λαού της χώρας της. Ο τίτλος της συνάντησης: «Μετά τη Διάσκεψη Κορυφής. Κατανομή υποχρεώσεων για ειρήνη, ανθρωπινή επιμέλεια για το μέλλον. Κοινωνική Πολιτική γενικά. Κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα. Φτώχεια». Ο καθένας από τους εισηγητές ανέπτυξε τον τρόπο με τον οποίο συντονίζονται στη χώρα οι προσπάθειες για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων που είναι η εξεύρεση πόρων και η δημιουργία δυνατοτήτων, για να κάνουν οι πολίτες τις επιλογές τους, η εξεύρεση τρόπων αντιμετώπισης της ανεργίας που δημιουργούν οι καινούριες τεχνολογίες, ο συνδυασμός οικονομίας και πολιτικού περιβάλ-

λοντος κ.ο.κ.

Ως προς τις καινούριες στρατηγικές δράσης, με δοσμένο ότι η δράση των NGO σε Βορρά, Νότο, Ανατολή και Δύση αντικατοπτρίζουν ικανοποιητικά τα προβλήματα των σύγχρονων κοινωνιών, —μ' αυτή την έννοια μπορούμε να μιλάμε για αντιπροσωπευτικότητα των NGO— δημιουργήθηκαν νέα δίκτυα αλληλεγγύης και επικοινωνίας τους. Μελετάται η τελειοποίηση των μεθόδων συνεργασίας τους, επειδή σήμερα οι NGO άρχισαν πλέον να παίζουν σημα-

ντικό ρόλο και γίνονται κοινωνικοί εταίροι στο διάλογο.

Η ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΔΕΝ ΠΡΟΤΕΙΝΕ ΛΥΣΕΙΣ

Στις 11 Μαρτίου, σε συνάντηση ολομέλειας στη μεγάλη αίθουσα των διαλέξεων, ανακοινώθηκαν τα αποτελέσματα της Διάσκεψης. Δεν απείχαν και πολύ από τα αναμενόμενα. Δεν υπήρξε πρόδος στα οικονομικά θέματα, δηλ. απόσβεση των χρεών του τρίτου κόσμου, επίσημη οικονομική βοήθεια για την απελευθέρωση πόρων για την υποστηριζόμενη ανάπτυξη. Σχετικά με το ξεριζώνω της φτώχειας, αφέθηκε στις δυνατότητες της κάθε χώρας να προσδιορίσει τα χρονικά όρια αυτής της επιδίωξης. Δεν προχώρησαν τα αιτήματα για τα συνδικαλιστικά δικαιώματα και υποχώρησαν στα όσα είχαν αναγνωρίσει στη Διάσκεψη του Καίρου σχετικά με τα αναπτυξιακά δικαιώματα των γυναικών. Σε γενικές γραμμές, η Διάσκεψη ίσως κατάφερε να θέσει ορισμένους στόχους, δεν μπόρεσε όμως να προτείνει λύσεις. Όπως είπε ένα από τα μέλη της επιτροπής για τη διαγραφή του χρέους των αναπτυσσόμενων χωρών —ο MICHEL CHOSSUDOVSKY, οικονομολόγος από το Πανεπιστήμιο της Οττάβα— το έγγραφο της Διάσκεψης είναι ντροπή! Η διεθνής Τράπεζα κάνει αλχημείες με τη στατιστική, για να

περιορίσει τον αριθμό των φτωχών στο ελάχιστο και να δικαιολογήσει την ύπαρξη των ευάλωτων ομάδων, στις οποίες μόνο θα πρέπει να εστιάσει η δράση. (...) Το έγγραφο των Ενωμένων Εθνών δεν κάνει καμιά ανάλυση των αιτιών της κρίσης και βεβαιώνει δογματικά ότι το νεοφιλελεύθερο μοντέλο ανάπτυξης, που έχει επικρατήσει, είναι το καλό. (...) Πολλές NGO πιάστηκαν στην παγίδα, αγωνίστηκαν για τις παρενθέσεις (στην πραγματικότητα, στην τελευταία προπαρασκευαστική συνάντηση, που έγινε στη Νέα Υόρκη από 16 έως 28 Ιανουαρίου, το μεγαλύτερο μέρος των δεσμεύσεων ή των κρατών που υπήρχε στα επίσημα κείμενα είχε μπει σε παρένθεση), έτσι που και αν ακόμη οι συστάσεις τους γινόντουσαν δεκτές δεν θα άλλαζε τίποτα. Είναι γνωστό ότι οι υφιστάμενοι συστημικοί δυνάμεις δεν επιτρέπουν την πραγματοποίηση των διακηρυσσόμενων στόχων».

Την προηγούμενη μέρα —10/3— οι NGO κυκλοφόρησαν τη δική τους Εναλλακτική Διακήρυξη, που καταλήγει με τα ακόλουθα: «Η κοινωνική ανάπτυξη θα επιτευχθεί μόνο όταν όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα όλων των λαών και όλων των ατόμων βρουν την πλήρη ικανοποίησή τους. Δεν μας μένει πια καιρός. Είμαστε στο σημείο που θα παραδούμε στα παιδιά μας έναν κόσμο στον οποίο εμείς οι ίδιοι δεν θα θέλαμε να ζήσουμε. Ωστόσο θέλουμε να ελπίζουμε ότι αυτή η Διάσκεψη Κορυφής με τόση μαζικότητα, θα μπει να σφυρηλατήσει μια κοινή στρατηγική για την οριστική βελτίωση της ανθρωπότητας και της φύσης. Μοιραζόμενοι τις ευθύνες, μπορούμε να βγάλουμε από την παρούσα κρίση την πρωτοτυπία που χρειάζεται η ανθρωπότητα για να δουλέψει με ειλικρίνεια. Αυτή είναι η δική μας δέσμευση, τώρα που εγκαταλείπουμε τη Διάσκεψη της Κοπεγχάγης».

Δεν ήταν όμως όλοι οι εκπρόσωποι των NGO το ίδιο αισιόδοξοι. Οι σκεπτικιστές έκριναν ότι δεν συζητήθηκε αρκετά το θέμα της ανεργίας. Όμως το θέμα ήταν παρόν στις περισσότερες από τις συζητήσεις που έγιναν στο FORUM, μόνο που παρέμεινε αλυτο το πρόβλημα της αντιμετώπισής της. Ενώ στις αιτίες της αναφέρθηκε η καταστολή της του πλούτου των χωρών που θεωρούνται φτωχές και η επιτροπή της γης στους λαούς που τους ανήκει, θα μπορούσε να λύσει σημαντικό μέρος του προβλήματος.

Η «ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ»

Προσωπικά συντάσσομαι με τους αισιόδοξους, όμως γιατί δεν έτρεφα αυταπάτες για την έκβαση των εργασιών της Διάσκεψης. Σημασία έχει η «επόμενη μέρα» με άλλα λόγια η ικανότητα των NGO να παρακολουθήσουν την εκπλήρωση εκείνων για την οποία δεσμεύτηκαν οι κυβερνήσεις των χωρών που υπέγραψαν τα επίσημα κείμενα. Αισιόδοξοι απόλυτα τη φράση που Πήτερ Ουστίνο —πρεσβευτής καλής θέλησης στην UNICEF— «Οι κυβερνήσεις έχουν τη δύναμη, οι NGO έχουν τη φαντασία» μας χρειάζονται και τα δύο για να προχωρήσουμε και φαίνεται πως οι ισχυροί αυτής της γης το έχουν καταλάβει, ή είναι αναγκασμένοι να το παραδεχτούν. Σε άλλες περιπτώσεις και οι NGO. Και ιδιαίτερα οι ελληνικές, που, δυστυχώς για μια ακόμη φορά, βρέθηκαν απροετοιμαστές στη διαδρομή και αυτού του τόσο σημαντικού γεγονότος. Η ευθύνη βέβαια δεν είναι αποκλειστική του τομέα της ενημέρωσης και στον τομέα της οικονομικής τους ενίσχυσης.

Θέλω να τελειώσω με το αισιόδοξο μήνυμά του FORUM της Κοπεγχάγης: Το μέλλον ανήκει στις κοινωνίες των πολιτών. Ας φροντίσουμε να υποχρεώσουμε τα Κράτη να το συνευθυμολογήσουν. Όσο για τις δεσμεύσεις των υπευθύνων κυβερνήσεων τους, μας περιμένει το φερόντο στο Πεκίνο και το 1996 η Κωνσταντινούπολη.

Αθήνα 8 Απριλίου 1995

θέματα
υγείαςΚΙΡΣΟΙ
ΦΛΕΒΩΝ
ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΑΚΡΩΝ

της ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΜΟΥΤΣΙΔΟΥ

ΤΟ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΟ ΦΛΕΒΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Οι φλέβες, είναι γνωστό, ότι μεταφέρουν το αίμα στην καρδιά. Για το λόγο αυτό στα πόδια υπάρχουν δυο συστήματα φλεβών: οι «φλέβες επιφάνειας» που βρίσκονται στην εσωτερική επιφάνεια, κοντά στο δέρμα και οι «φλέβες βάθους» που βρίσκονται στο εσωτερικό, μέσα στο βάθος των ιστών του κάτω άκρου.

Το τοίχωμα των φλεβών υποχωρεί εύκολα στις πιέσεις ενώ το αίμα κινείται με μεγάλη πίεση και μάλιστα ενάντια στη βαρύτητα.

Έτσι η επιστροφή του αίματος στην καρδιά επιτυγχάνεται με τους παραπάνω δυο μηχανισμούς:

- τη μυϊκή αντλία των μυών του άκρου και
- τις βαλβίδες των φλεβών.

Καθώς περπατάμε οι κινήσεις των μυών του άκρου προωθούν το αίμα προς τα πάνω ενώ η μας κατεύθυνση βαλβίδες των φλεβών προς τα κάτω.

ΚΙΡΣΟΙ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΑΚΡΩΝ

Το φλεβικό σύστημα που βρίσκεται στην επιφάνεια των άκρων («φλέβες επιφάνειας») έχει μικρή υποστηρικτική βοήθεια από το δέρμα.

Φυσιολογικά οι βαλβίδες των φλεβών χρησιμεύουν για να προστατεύουν τις φλέβες από την αυξημένη πίεση, που προκαλείται από την όρθια θέση του ανθρώπινου σώματος. Όταν οι βαλβίδες καταστραφούν ή απουσιάζουν τότε το αίμα ρέει προς τα κάτω. Αυτό προκαλεί επιμύκηση και φάρμα των φλεβών, με αποτέλεσμα να φαίνονται εντονότερα κάτω από το δέρμα, να προεξέχουν και να έχουν οφιοειδή πορεία.

Στη δημιουργία των κίρσων εννοούνται αρκετοί παράγοντες όπως:

1. Κληρονομική επιβάρυνση. Από διάφορες μελέτες προκύπτει ότι υπάρχει έκδηλο οικογενειακό ιστορικό κίρσων σε αναλογία 70-80% των περιπτώσεων. Δεν είναι απόλυτο στον τομέα της ενημέρωσης και οι κίρσοι είναι κληρονομικά στο φλεβικό σύστημα που κληρονομείται.

Φαίνεται ότι κληρονομείται η ελαστικότητα των φλεβών ή η ανεπαρκής λειτουργικότητά τους ή ακόμη και η ελαττωμένη ανθεκτικότητά από όχι καλή κατασκευή του φλεβικού

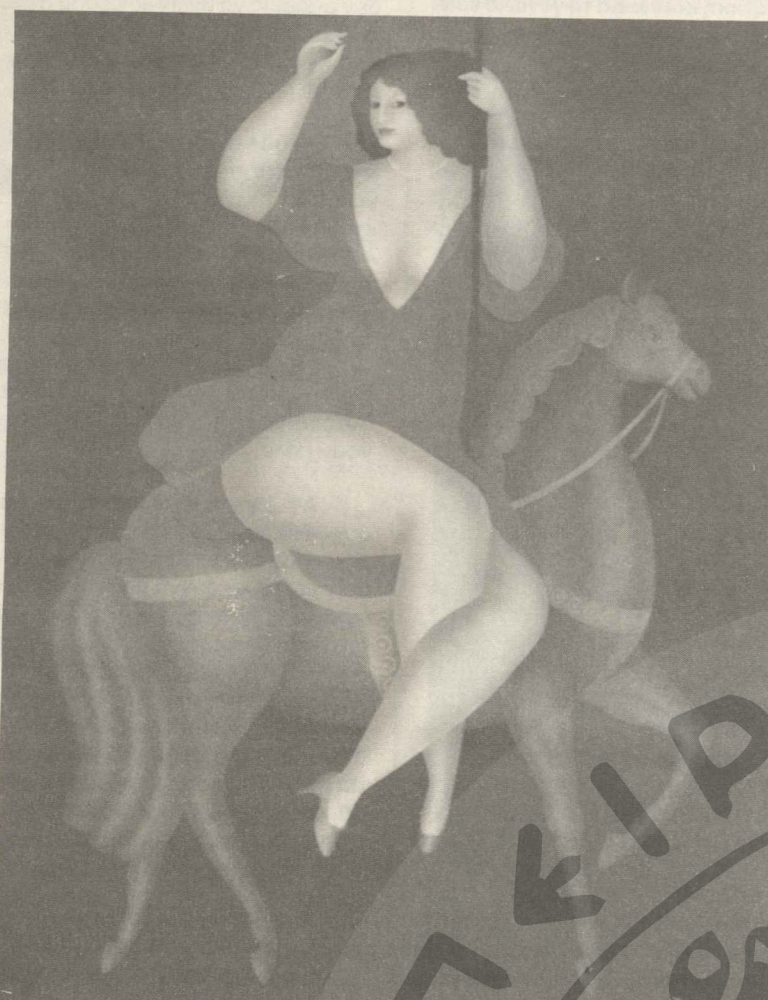
τοίχματος ορισμένων φλεβών.

2. Είναι γνωστό ότι υπάρχει μια φυλετική προδιάθεση. Οι κίρσοι αποτελούν ένα άσχημο και κακό προνόμιο, συχνότερα των Ευρωπαίων και κυρίως αυτών που κατοικούν γύρω από τη Μεσόγειο, ενώ είναι σπάνια η ανάπτυξη τους σε αραβικές, αφρικανικές, ινδικές και ασιατικές φυλές.

Σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες η συχνότητά τους φθά-

που συνοδεύεται από αίσθημα βάρους και πόνο στις γάμπες στη διάρκεια της ορθοστασίας τις απογευματινές και βραδυνές κυρίως ώρες και το οποίο υποχωρεί μετά από ξεκούραση.

Τα συμπτώματα αυτά είναι πιο έντονα τους καλοκαιρινούς μήνες και πρέπει με την πρώτη τους εμφάνιση να συμβουλευτούμε το γιατρό για να μειώσουμε ή ακόμη και να σταματήσουμε την επιδείνωσή τους.

νει σε ποσοστό 15-20% στο σύνολο του πληθυσμού. Εμφανίζονται συνήθως μετά την ηλικία των 30 χρ. και συχνότερα στις γυναίκες.

Στην ανάπτυξη τους συμβάλλουν σημαντικά και διάφοροι προδιαθετικοί παράγοντες όπως:

1. Εγκυμοσύνη. (στη διάρκεια της) ή εγκυμοσύνες που έχουν προηγηθεί, επάγγελμα (υπάρχει σημαντική επιβάρυνση των φλεβών των κάτω άκρων σε επαγγέλματα με παρατεταμένη ορθοστατική απασχόληση), δυσκολιότητα κ.α.

Τα συμπτώματα των κίρσων είναι εύκολη κούραση

Επίσης, είναι χαρακτηριστική η δυσμορφία που υπάρχει στα πόδια με κίρσους και που οφείλεται στις κίρσους (ανεμυρύνσεις των «επιφανειακών» φλεβών. Η θεραπεία τους μπορεί να είναι:

1. Συντηρητική, και εφαρμόζεται εκεί που η χειρουργική θεραπεία αντενδείκνυται.
2. Στη σκληρυντική, με έγχυση ειδικών ουσιών που προκαλούν υποπύκνωση των φλεβών.
3. Χειρουργική, που έχει σαν σκοπό την αφαίρεση των κίρσων αλλοιωμένων φλεβών και των κλάδων τους.

28 ΜΑΗ 1995
ΔΙΕΘΝΗΣ ΗΜΕΡΑ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ
ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Σταματείστε τη θηλυκοποίηση της φτώχειας
Πρωθειστέ την Υγεία των Γυναικών

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Νόμος δεν σημαίνει και θεμελίωση των δικαιωμάτων

Από το πλούσιο νομοθετικό πλαίσιο που υπάρχει στην Ελλάδα δεν τεκμαίρεται ότι οι πραγματικές συνθήκες που ζει η Ελληνίδα σχετικά με τα συστήματα Υγείας βρίσκονται σε καλό επίπεδο. Νόμοι όπως 1296/82, 1397/83, 1609/86, 2071/92 τυπικά θεμελιώνουν το δικαίωμα της ίσης πρόσβασης σε υπηρεσίες Υγείας απέναντι όμως πολύ από την ουσιαστική θεμελίωση αυτών των δικαιωμάτων.

Η διαφορά στις παροχές Υγείας είναι μεγάλη ανάμεσα σε αστικές, ημιαστικές και επαρχιακές περιοχές λόγω της υπερσυγκέντρωσης της υποδομής στα μεγάλα αστικά κέντρα. Οι γυναίκες των μικρών και παραμεθωρίων πόλεων και χωριών δύσκολα έχουν πρόσβαση στις Υπηρεσίες Υγείας εξ αιτίας των αποστάσεων και της οικονομικής τους κατάστασης.

Το μικτό σύστημα, δημόσιο και ιδιωτικό, δημιουργεί δύο ταχύτητες πολιτών. Από τη μια οι οικονομικά εύπορες τάξεις προσφεύγουν στον ιδιωτικό τομέα και οι υπόλοιπες στο δημόσιο, ο οποίος παρουσιάζει τεράστια προβλήματα κατ' ομολογία και του ιδίου υπουργού Υγείας.

Τα ασφαλιστικά ταμεία συνεισφέρουν μικρά έως και ελάχιστα ποσά αποζημιώσεων όταν η ασφαλισμένη προσφεύγει στις ιδιωτικές παροχές Υγείας.

Ενδεικτικό είναι ότι η άμβλωση κοστίζει περίπου 70.000 δρχ. (μέσο μηνιαίο εισόδημα μισθών 130.000 δρχ.) και τα κρατικά νοσοκομεία δεν επαρκούν, τα ασφαλιστικά ταμεία καταβάλλουν το 1/10 του κόστους. Η πλειοψηφία των Ελληνίδων προσφεύγει σε ιδιωτικές κλινικές.

Η εφηβική εγκυμοσύνη έχει αυξηθεί και η αιτία είναι η άγνοια των κοριτσιών. Πάγιο αίτημα του Φεμινιστικού Κινήματος είναι η σεξουαλική αγωγή και η ενημέρωση για την αντισύλληψη στα σχολεία και σε χώρους που συχνάζουν νέες.

Η Ελλάδα είναι η πρώτη χώρα της Ενωμένης Ευρώπης στην περιγεννητική θνησιμότητα και τα προβλήματα των Γυναικών είναι τεράστια.

Προωθούνται σχεδόν κίνητρα για τεχνητή γονιμοποίηση αγνοώντας τις ενστάσεις έως και τις αντιδράσεις του Φεμινιστικού Κινήματος. Η έλλειψη πληροφόρησης, ή έλλειψη νομικών και άλλων ρυθμίσεων, αφήνουν εντελώς αδιάφορους τους κρατικούς φορείς. Δεν υπάρχει καμία πρόνοια για τις Γυναίκες μετανάστες και πρόσφυγες και το καθεστώς της σκληρής εκμετάλλευσής τους είναι με επιμέλεια αποσιωπημένο. Οι συνθήκες ζωής τους είναι άθλιες και η πρόσβαση στις παροχές Υγείας ανύπαρκτη.

Η πορνεία μεταναστών και η εξαναγκαστική πορνεία μεταναστριών και προσφύγων Γυναικών έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις.

Διακηρύττουμε

Την ισότητα, το σεβασμό στη διαφορά, την κατοχύρωση της προσωπικής και κοινωνικής αυτονομίας, ώστε να ζήσουμε σε καθεστώς ειρήνης και δικαιοσύνης.

Να βάλουμε τέλος στην κυρίαρχη ιδεολογία της οικονομίας της αγοράς, να αναδιανεμηθεί ο Παγκόσμιος πλούτος και να μειωθεί η κατανάλωση στα Βορρά και στους πλούσιους του Νότου.

Να δώσουμε ένα τέλος στην καταστροφή της πολιτισμικής διαφορετικότητας.

Να στηρίζονται οι διεθνείς σχέσεις στην αρχή της ισότητας και να παραγραφούν τα χρέη των φτωχών κρατών.

Να δοθεί η γη και οι πηγές πλούτου σ' αυτούς που ανήκουν.

Να κατοχυρωθούν ίσες ευκαιρίες και ίση συμμετοχή Γυναικών και ανδρών στην κοινωνία.

Να γίνουν νόμιμες και ασφαλείς εκτρώσεις και να υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης σ' όλες τις Γυναίκες.

Να διαδοθούν οι αντισυλληπτικές μέθοδοι και να κατοχυρωθεί το δικαίωμα της ελεύθερης επιλογής για όλες τις Γυναίκες.

Μάης 1995
Παγκόσμιο Δίκτυο Γυναικών
για τα Αναπτυξιακά Δικαιώματα
Αδέσμευτη Κίνηση Γυναικών - Ελλάδα ς

(Απόσπασμα από τη σχετική διακήρυξη της Αδέσμευτης Κίνησης Γυναικών Ελλάδας.)

ΘΕΣΕΙΣ - ΑΠΟΦΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
«Θέλουμε δουλειά»

Ελληνοαλβανικά σύννορα. Κόνιτσα. Λίγο πολύ σε όλους γνωστή. Κάτι απ' τους πολέμους, κάτι απ' τον Θεσσαλονικό, κάτι απ' την τελευταία «εισβολή» των «πρωτών» Αλβανών και λιγότερο απ' τη γραφικότητα και τις φυσικές ομορφιές της, είναι γνωστή στους απανταχού της Ελλάδας νικητές επικράτες. Την επισκεφθήκαμε πρόσφατα. Τη χαρήκαμε. Σε όσες και όσους δεν την γνωρίζετε, σας τη συνιστούμε. Σε συνδυασμό με τα Ζαγόρια και τον Εθνικό Δρυμό Βίκου θα είναι ένα ταξίδι μαγεία. Μιλήσαμε με τις γυναίκες του Συλλόγου Γυναικών. Δημοσιεύουμε αποσπάσματα αυτής της συζήτησης. Τα συμπεράσματα δικά σας.

Δουλεύουν οι γυναίκες της Κόνιτσας έξω από το σπίτι τους;

— Οι περισσότερες αν όχι όλες οι γυναίκες προσπαθούν να βρουν δουλειά έξω από το σπίτι. Όμως δεν υπάρχουν δουλειές. Πολύ παλιά ο σύλλογός μας είχε κάνει μια προσπάθεια με το εργοχείριο. Είχαμε ανοίξει ένα εκθετήριο να εκθέσουμε εργοδείρια να τα πουλούμε σε τουρίστες. Κάπου αυτό δεν πη-

νομικό, και η ενίσχυση του σπιτιού, είναι βασικό. Το θέμα είναι ότι μπορεί να προσφέρει.

Πού δουλεύουν οι γυναίκες, εδώ;

— Πού να δουλέψουν; Εκτός από τις γυναίκες που είναι δημόσιοι υπάλληλοι, δασκάλες, καθηγήτριες, εκτός από 2-3 που έχουν μαγειριά, οι άλλες... τι να κάνουν. Λί-

να μας την αναγνωρίσουν σαν εργασία. Με την έννοια ότι η γυναίκα πρέπει να βγει κι από το σπίτι, να α-νοίξουν οι ορίζοντές της να καλ-λιερηθεί γιατί το σπίτι προσφέρει μόνο τηλεόραση και πολλή δου-λειά.

Πώς αντιμετωπίζει η Κο-νιτική κοινωνία τη γυναίκα εδώ; Καλύτερα από πριν βέβαια.

γε καλά, το κλείσαμε. Πάντως γενι-κά η γυναίκα στη Κόνιτσα προσπα-θεί να βγει έξω από το σπίτι της.

— Δεν έχει τώρα τη ντροπή που αισθανόταν στην αρχή. Τι θα πει ο κόσμος, τώρα βγαίνει πιο εύκολα. Στο να ανοίξει ένα μαγαζί στο να πιάσει κάποια δουλειά οπουδήποτε. Να μπει σε κάποια προγράμματα. Τώρα που είχαμε κάνει μια συ-γκέντρωση είπαμε αυτό το πράγμα. Να μπορούμε σε κάποια προγράμ-ματα, οι γυναίκες να δουλέψουν, εί-ναι όλες πρόθυμες. Βέβαια το ότι ήρθατε κι εσείς, αυτό μας τόνωσε το ηθικό. Νάρχατε πιο συχνά θά-ναι ακόμα καλύτερα. Γιατί δεν αι-σθανόμαστε νόμαστε μόνες μας εδώ πέρα. Και πιστεύω ότι όλες οι γυναίκες αγαπάν τη δουλειά. Βέ-βαια υπάρχει και το ποσοστό, που κατακρίνει τη γυναίκα άμα βγει έξω, μάλιστα γυναίκες. Πιστεύω ότι υπάρχει.

— Της ηλικίας μας δεν υπάρ-χουν, αλλά πιο μεγάλης ηλικίας α-τομα. Με πιο παλιές αντιλήψεις. Γιατί οι ανάγκες της ζωής, μας κά-νουν να βγούμε έξω. Γιατί αν τα εί-χαμε όλα, και τα παιδιά να μπορού-σαμε να τα εξασφαλίσουμε και τα φροντιστήρια τους και τα σχολεία τους και όλα, δεν θα βγαίναμε...

— Όχι, εγώ δεν νομίζω ότι είναι αυτό που λέει. Νομίζω ότι η γυναίκα είναι ικανή να προσφέρει κι αυτή στην κοινωνία και νιώθει κάποια ι-κανοποίηση. Δεν είναι μόνο οικο-νομικοί λόγοι. Φυσικά είναι το οικο-

γεν βγαίνουν και στην αγροτική α-πασχόληση. Και δεν βγαίνουν οι πολύ νέες. Ακόμα υπάρχουν οι μη-τέρες οι ηλικιωμένες που είναι σε θέρος να ασχοληθούν με τα αγροτι-κά. Οι νεώτερες δεν ασχολούνται. 4-5 γυναίκες βγαίνουν στον κάμπο. Δεν έχει πολύ δουλειά είναι το κα-λαμπόκι, το τριφύλλι που το κά-νουν τα μηχανήματα και δεν χρειά-ζονται εργατικά χέρια.

Πολλές γυναίκες ασχολούνται και με τα ενοικιαζόμενα δωμάτια, αγροτουρισμό, αλλά δεν υπάρ-χει αρκετός τουρισμός, αρκετή κί-νηση. Χρειάζεται διαφήμιση η Κό-νιτσα. Η παροχή αυτών των υπη-ρεσιών εδώ είναι πολύ καλής ποιό-τητας, πολλή καθαριότητα, περι-ποίηση, φιλοξενία. Εγώ θεωρώ ότι δίνουν πάρα πολλά, ενώ αν πάμε ε-μείς κάπου δεν μας προσφέρουν τίποτα που δεν είναι πληρωμένο.

Επίσης προσφέρουμε όλα τα παραδοσιακά φαγητά, πίτες κλπ. Ας γίνει και μέσα από την εφημερί-δα κάποια διαφήμιση για τη φιλο-ξενία μας.

Δηλαδή υπάρχει πρόβλημα γυ-ναικείας ανεργίας;

— Βεβαίως, υπάρχει σοβαρό. Από αυτές που είμαστε εδώ πέρα 4-5 εργάζονται, οι άλλες οικιακά, προσφέρουμε στα παιδιά μας αλλά δεν πιάνεται αυτή η εργασία. Εργα-σία απλήρωτη. Υπερκόπωση. Υπερ-κόπωση και δεν φαίνεται.

— Δεν ξέρω αν θάταν και καλό

Μια κουβέρτα
με γυναίκες της
ακριτικής Κόνιτσας

στο λαϊμό μας! Από τους δικούς μας δεν είχαμε πρόβλημα. Αλλιώς πώς θα βγαίναμε έξω.

Δηλαδή είχατε, μια παρέμβα-ση αποφασιστική τα τελευταία 10-15 χρόνια για τη θέση της γυναι-κας;

— Κάναμε και εκδηλώσεις. Για-τί η γυναίκα δεν ήταν μόνο για τη δουλειά. Και η διασκέδαση έλειπε, κι ακόμα λείπει. Οι γυναίκες και τώ-ρα δεν κυκλοφορούν.

Πώς διασκεδάσετε οι γυναίκες; Οι άντρες στα καφενεία. Εσείς που πηγαίνετε; Τι κάνετε;

— Τίποτα. Η διασκέδαση δεν υ-πάρχει για τη γυναίκα. Ούτε βόλτα δεν μπορείς να βγεις μόνη σου ή με τα παιδιά. Θα πουν πάλι βγαίνει. Ούτε για καφέ. Ούτε με τη φίλη σου έναν περίπατο.

Δηλαδή αναγνώρισαν μια δρα-στηριότητα που δοθήσε την κοι-νωνία κι ανέθασε το επίπεδο της και της ίδιας της γυναίκας, όσο θό-λευε δηλαδή, αλλά, αν θέλει για τον εαυτό της η γυναίκα να κάνει κάτι δεν της αναγνωρίζουν ακόμα το δικαίωμα.

— Είναι πολλές οι γυναίκες που δεν βγαίνουν ποτέ. Α! θα μου πει ο άντρας μου τα χίλια δυο! Δεν βγαί-νουν ποτέ.

Αν είχατε ένα στέκι δεν θα βοηθούσε;

— Το είχαμε παλιά και μαζεύο-μασαν πολύ συχνά και ήταν πολύ ωραία. Τώρα που θα ανακαινισθεί το παλιό Δημαρχείο, ο Δήμαρχος θα διαθέσει ένα χώρο για τις γυναι-κες, και θα κάνουμε και εκθετήριο. Θα εκθέσουμε διάφορα παραδο-σιακά όπως ο τραχανάς, οι χυλό-πιττες, το τσάι σε συσκευασίες που να διαφημίζουν την Κόνιτσα, κε-νήματα, αποξηραμένα λουλούδια, για όφελος των γυναικών. Περιμέ-νουμε να γίνει αυτό πράξη και μέσα από διάφορα προγράμματα. Και να δουλέψουν οι γυναίκες σε επαγ-γελματική βάση.

— Εγώ είμαι μεταλλοπλάστρια, κάνω τη γνωστή γιαννιώτικη τέ-χνη. Δουλεύω με τον αδερφό μου ι-διωτικά. Τώρα διδάσκω σ' ένα ι-

δρυμα εδώ στην Κόνιτσα, στο Κέν-τρο Παιδικής Μέριμνας. Από τους δασκάλους τέχνης είμαι η μονα-κή γυναίκα.

— Πάντως μέσα σ' αυτή τη δε-καετία έχει αλλάξει πολύ και η Κό-νιτσα και η νοοτροπία των ανδρών. Εγώ έχω ένα μαγαζί με παιδικά από το '84. Τότε είχα πρόβλημα με τους άντρες. Τώρα σε αντιμετωπίζουν πολύ διαφορετικά. Δεν τους νοιά-ζει αν μια γυναίκα εργάζεται ή όχι. Τώρα μένει να αλλάξει η νοοτρο-πία κάθε μιας μέσα στο σπίτι της. Για να την αφήσει ο σύζυγος να βγει έξω από το σπίτι πρέπει η ίδια η γυναίκα να επαναστατήσει μέσα στο σπίτι της, όπως όλες λίγο-πολύ κάναμε τη μικρή επανάστασή μας. Το πρόβλημα είναι ότι στην Κόνι-τσα οι γυναίκες δεν επαναστατούν. Δεν βλέπεις γυναίκα ευκολα έξω. 'Η θα τη δεις στις εθνικές εορτές στα πανηγύρια και επετείους. Ένα τους άντρες τους βλέπεις κάθε μέ-ρα έξω. Οι γυναίκες πρέπει να πα-ρουν την έγκριση του άντρα για να βγούνε το απόγευμα, γιατί για πα-βράδυ μην το ψάχνεις, να πάνε να πιούνε ένα καφέ. Είναι σοβαρό πρόβλημα. Ψυχαγωγία η τηλεορα-ση. Και αν γίνει κανένας χορός και πάνε από διάφορους συλλόγους ή παρέες. Όταν κάνει ο Σύλλογός μας ένα ψυχαγωγικό απόγευμα βλέπουμε ότι το χρειάζονται οι γυ-ναικές. Όλες το χρειαζόμαστε δη-λαδή.

Τι θα θέλατε να ζητήσετε από την πολιτεία;

— Δουλειά, είναι το βασικό. Κά-τι να γίνει να βρουν δουλειά οι γυ-ναικές. Κανένα εργοστάσιο. Το βυρσοδεψείο είναι άχρηστο. Άντα καιρό επενδύεται σε άλλα ερ-γοστάσια και τον άλλο καιρό δεν λειτουργεί.

Άλλο;

— Κανένα θεατρικό έργο να για τα παιδιά. Λέμε να μην πηγαί-νουν τα παιδιά στην καφετέρια. Αλλά τι άλλο να κάνουν; Το σινε-μα που έγινε πρόσφατα στην Κόνι-τσα και είχε και ψυχαγωγικό προ-γράμμα το παρακολούθησαν όλες οι γυναίκες και τα παιδιά.

B.N.P.D.

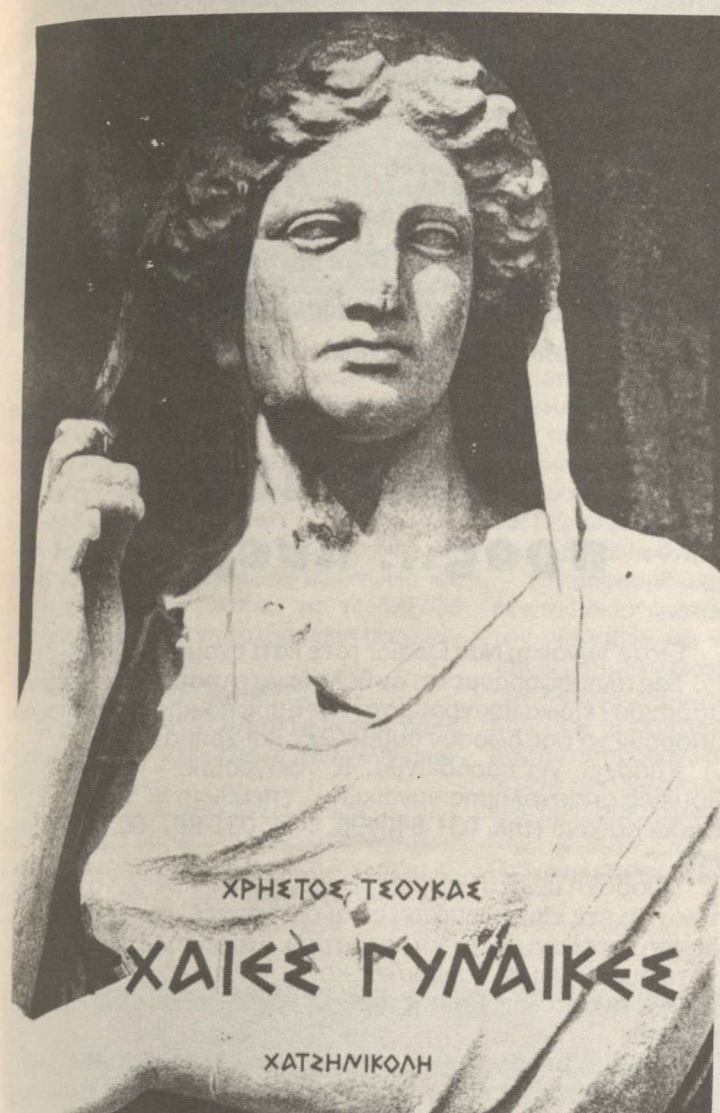
ΣΧΟΛΗ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ
& ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΧΟΡΟΥ
αναγνωρισμένη από το κράτος
ΜΜ ΑΓΓΕΛΟΥ 6 72250
ΚΩΔΙΚΟΣ 453 32 72257

Διευτηρούν τα τμήματα:

- Κλασσικό Μπαλέτο
- Σύγχρονος Χορός - Jazz
- Μουσικοκινητική Αγωγή
- Σύστημα ORFF - Μουσική Dalcroze
- Αυτοσχεδιασμός
- Χορογραφία
- CHARACTERE
- Ελληνικοί και Ξένοι Λαϊκοί Χοροί
- Ρυθμική Γυμναστική
- Ειδικά Τμήματα για τη Γυναίκα
- AEROBIC - STREICHING

Η αντίδραση ξεκινούσε από τους άνδρες; από φορείς;

— Από τους άνδρες. Όχι τους δικούς μας. Αλλά οι άνδρες φοβό-ταν μη πάρουμε άλλες γυναίκες

«Οι γυναίκες έχουν λιγότερο μυαλό απ' ό,τι οι άντρες» έλεγε και επέμενε ο φίλος—ανώτατος υπάλληλος υπουργείου— που ήρθε στην επαρχία για τις μέρες του Πάσχα, και βρεθήκαμε καλε-σμένοι στο ίδιο φιλικό σπίτι, για το γιορτινό τραπέζι.

Καίτσα τη μητέρα του—καθόταν απέναντί μου— και αναρω-τιόμουν: πώς τάχα να αισθάνεται αυτή η γυναίκα τούτη την ώρα; Καίτσα τη γυναίκα του—καθόταν δίπλα του και έδειχνε να συμφωνεί μαζί του— και αναρωτιόμουν: πώς τάχα να είναι η κα-θημερινότητά της δίπλα του;

Καίτσα την κορούλα τους 2,5 μόλις χρόνων— και αναρωτιό-μουν: με τέτοια ανατροφή πώς θα αντιμετωπίσει τη ζωή τούτο το πλάσμα;

Καίτσα την οικοδέσποινα—από μέρες ετοίμαζε τούτο το τραπέζι και από μήνες σκάλιζε και πότιζε το κήπο της για να μας προσφέρει και ν' απολαύσουμε τα ζαχαρωτά της— και αναρω-τιόμουν: η κურία που μας κάλεσε και που μετά χαράς—όλοι ε-μείς, 25 περίπου άτομα, δεχθήκαμε την πρόσκλησή της— είναι εκ-προσώμηση μια «ελαφρά—στο νου, κυρία; σύμφωνα με τα λεγόμε-να του φίλου μας—του άντρα που πολλά βαρύ—, ή όλοι εμείς εί-μαστε εξ' αντικείμενου «ελλειποβαρείς στο νου» αν δεν τον βάλ-λουμε στη θέση του, και μάλιστα αμέσως τώρα;

Ακόνητους ισχυρισμούς δεν είχε ο τύπος. ούτε και κάποια ι-διαίτερη καλλιέργεια τον διέκρινε. Είχε όμως κοσμοπολίτικο ύ-ψος και δεν παρέλειπε να μας θυμίζει τις συναντήσεις του—σε τούτο ή στο άλλο ξενοδοχείο του εσωτερικού ή του εξωτερι-κού— με προσωπικό τητες, για επαγγελματικούς ή πάντα λόγους, προγράμματα κλπ.

Ζαν αποδείξει των ισχυρισμών του, μας είπε και τούτο: «αφού ακόμα και στη μαγειρική—την κατ' εξοχήν γυναικεία! δουλειά— οι άντρες διατρέπουν (άλλωστε γι' αυτό και προσλαμβάνονται στους μεγάλους ξενοδοχειακούς οργανισμούς), άρα: οι γυναίκες είναι καλύτερα πλάσματα και καταδικασμένα ποτέ να μη διακρι-θούν—όπως και ποτέ δεν διακρίθηκαν από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα)—λόγω έλλειψης βάρους του γυναικείου τους νου».

Και ενώ του μιλούσαμε τα ποτήρια μας και ανταλλάσσαμε ευ-χές—όπως το απαιτούσε η μέρα— και ενώ είχα φουντώσει γιατί δεν είχαν περάσει πολλές μέρες που ένας άλλος τύπος—καθ' όλα λαϊκός, μπροστά στα φανάρια της Στρατολογίας, χειρονομώ-ντας και μουντζωνώντας με μου φώναζε: «άντε κυρά μου να πλύ-νεις πιάτα που θέλεις τιμόνι στα χέρια σου»— και ας ήταν αυτός που είχε μπλοκάρει την κυκλοφορία στο σημείο αυτό, παρακάλε-σα τη βαρβαρήτριά μου να μας φέρει το βιβλίο του Χρήστου Τσο-ύ—που της είχα χαρίσει την προηγούμενη μαζί με την λαμπάδα και το Παρολαϊτικό αβγό της.

Ο Χρήστος Τσούκας, έχει συγκεντρώσει τα βιογραφικά 125 ξεχωριστών γυναικείων μορφών της αρχαιότητας, και τα παρου-σιάζει σε 34 ξεχωριστούς τόμους.

Ο Ορέστης Ηλιανός, προλογίζοντας το βιβλίο, όχι μόνον επι-κρίνει τη δουλειά του Χ. Τ. αλλά υμνεί και το γυναικείο φύλο.

Το εισαγωγικό σημείωμα, δεν πρέπει να το ξεχνούμε. Αναφέ-ρεται στις Καρυτίδες του αρχαίου ελληνικού πνεύματος.

ΜΑΙΡΗ ΚΟΛΙΟΥ

«ΑΡΧΑΙΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ»

ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΣΟΥΚΑΣ εκδόσεις «Χατζηνικολή»

Υπάρχει μιαγωνιά πάνω στη Γη. Τη θρέχουνε τα κύματα της Μεσογείου, στη βορειοανα-τολική της άκρια. Εδώ, κάποτε, το ανθρώπινο πνεύμα συνέλαβε μια ιδέα. Την εικόνα της κοινωνίας. Την είδε να ορθώνεται ανάμεσα στην επιφάνεια της γης και το απόλυτο ύψος του ουρανού.

Σχεδίασε τη μορφή της τριγωνικά, σαν ανοιχτό Δ(έλτα). Και σα μετώπη των Ναών της Πί-στης και της Γνώσης. Ετούτη η Γνώση είναι το αρχαίο ελληνικό πνεύμα. Πλάστηκε, διατρα-νώθηκε και μεταλαμπαδεύτηκε στην ανθρώπινη κοινωνία, από έναν κόμο όπου η παρούσα της Γυναίκας ήτανε κυρίαρχη. Δεν είναι τυχαία η θηλυκή ονομασία όλων των πρωτευουσών εννοιών. Μέσα στα τέμπλα των Μυστηρίων, απ' της πανάρχαιας Σαμοθράκης το Ιερό, ίσα με αυτό της Ελευσίνας— από την Καθεϊρώ και την Αξιοκέρσα, μέχρι τη Δήμητρα και την Κόρη, λατρεύτηκε η αιώνια και πάντα νέα μεγάλη Μάνα των ανθρώπων.

Οι ναοί της Γνώσης και της ανθρώπινης Σοφίας, στηριχτήκανε και στολίστηκαν από σει-ρές κιόνων. Και φτάσανε στιγμές, που ένα κύμα ρεαλισμού για απόδοση της πραγματικότη-τας, αντικατέστησε τις κολώνες από γυναικείες μορφές. Που θυμίζανε την Αρτέμιδα των Πελοποννησιακών Καρυών. Σύμβολα της Θεάς, και ταυτόχρονα των Ιερών που διαιωνί-ζονται το πνεύμα της. Στο βιβλίο τούτο, με έντονη ποιητική διάθεση είναι αλήθεια, παραθε-τούνται οι μικροβιογραφίες του πλήθους των Καρυτίδων του αρχαίου ελληνικού κόσμου. Από το θρόνο ως τη τελευταία. Με τη δεδασιότητα, όμως, πως ο άνθρωπος ενός φωτεινού μέλ-λοντος θα ανακαλύψει την αιγλή τους, και θα συμβάλει στην αναστήλωσή τους.

1. Αθηναίες:

Αγαρίστη, Αγλαΐς, Αρχίππη, Δεινομάχη, Διοδώ-ρα, Ελπίνικη, Ευφροσύνη, Ηγαιοστράτη, Ηγησώ, Ηδυτώ, Ιππαρέτη, Κλειτώ, Κλεοβούλη, Κοραλίων, Μυρρίνη, Μυρσίνη, Μυρτώ, Νικοστράτη, Ξανθίππη, Περικτιόνη, Πλαθάνη, Πωτώνη, Φαιναρέτη, Χαιρε-στράτη, Χοιρίλη.

2. Αθλήτριες:

Αταλάντη, Κυνίσκα, Ύδνα.

3. Αρχόντισσες:

Αγαρίστη, Αρέτη, Αριστοδάμα, Αριστομάχη, Γη-θοσύνη, Καλλιπείρα, Σωσώ, Τιμνάσσσα.

4. Ασκήτριες:

Αλεξάνδρα, Θαΐς.

5. Βασίλισσες:

Μυθικός: Αβρώτη, Σκύλλα. Ιστορικές: Αγαθό-κλεια, Αξιοθέα, Δημαρέτη, Δημώνασσα, Ελένη, Λυ-σίδα.

6. Βασίλισσες Επιγόνων:

Απολωνίς, Αρσινόες (Α, Β, Γ, Δ, Απάμα), Βερενί-κη, Βερενίκη Μαγα, Βερονίκη, Κλεοπάτρα, Κλεοπά-τρα Βερενίκη, Κλεοπάτρα Κόκκη, Κλεοπάτρα Κύ-πρου, Κλεοπάτρα Σεληνή, Κλεοπάτρα Σύρα, Κλεοπά-τρα Σύριας, Κλεοπάτρα Τρύφαινας (Α, Β, Ε), Λαοδί-κη, Στρατονίκη, Φερηνίκη Λάγου.

7. Βασίλισσες Μακεδονίας:

Αρριονή, Κλεοπάτρα Ιπποστράτου, Κλεοπάτρα Μακεδονίας, Κλεοπάτρα Φιλίππου, Ολυμπιάς, Φίλα Αντίπατρου, Φίλα Αυδάτη.

8. Βασίλισσες πολιτικές:

Αθηναΐς, Ευδοκία, Αμενέρις, 2 Αρτεμισίες, Ασπασία, Γυτίς, Αριστοθένη, Δαμαρέτη, Δομνίκη, Ηροδίκη, Λοδίκη.

9. Βασίλισσες Σοφές:

Άβα, Ασπασία Μιλτώ, Αυρηλία Ευσεβία.

10. Βασίλισσες Σπάρτης:

Αγροστράτη, Αγιάτις, Αγχίτεια, Απύγχα, Αρχιδά-μεια, Γοργώ, Δεινύχα, Κρατησικλεια, Κυνίσκα, Τιμαία, Χιλωνίς.

11. Βασίλισσες Στρατηλάτισσες:

Αδέα Ευρυδίκη, Γηπαυτίρις, Ζηνοβία, Κρατησπο-λίσ, Κύνη, Φιδάκεια.

12. Γιατρίνες:

Αγροδίκη, Ασπασία, Ελεφαντίς, Ερμιόνη, Ευτυ-χία, Ζηναΐς, Φαιναρέτη, Παμφίλη (συγγραφέας).

13. Εικαστικές:

Αλεξάνδρα, Αλκισθένη, Αριστάρτη, Ειρήνη, Ελένη, Λαία, ή Λαία, Τιμαρέτη.

14. Επικούρειες:

Δανή, Δημάδω, Ερώτιον, Ηδία, Θεμιστά, Λε-όντιο, Μαρμαρίον, Νικήτιον, Φαίδριον.

15. Επιστήμονες Σοφές:

Θεανώ, Κλεοπάτρα, Υπατία.

16. Εταίρες:

Αγαθόκλεια, Ακτή, Ασπασία, 2 Γλυκέρως, Γνάθα-να, Γναθαιόνη, Επιχαρίς, Θαΐς, Θαργυλία, Θεοδότη,

2 Λαίδες, Λάμια, Λέαινα, Νέαιρα, Οινάνθη, Πυθιονί-κη, Φρύνη.

17. Εταίρες Σοφές:

Αγαθόκλεια, Γνάθα, Γναθαιόν, Θαργυλία, Λάμια.

18. Ηρωίδες:

Επιχαρίς, Λέαινα, Τελέσιλα, Ύδνα.

19. Ιέρειες - Πυθίες:

Μυθικός: Αγαμήδη, Αγανίκη, Αγανίππη, Αλκίς, Ανδρόκλεια, Ελένη, «Χελένα», Κλεοβία, Κυδίππη. Ιστορικές: Αριστονίκη, Αρχιδάμεια, Βοιώ, Γλαυκο-θέα, Διοτίμα, Θεανώ, Θεμιστόκλεια, Νικάνδρα, Πε-ρίλλα, Ρηγίλλα.

20. Ιστορικοί Συγγραφείς:

Αγαλλίς, Δημή, Ελένη «Χελένα», Εσμά, Εστιαία, Λάμια, Παμφίλη.

21. Καλλονές:

2 Γλυκέρως, Θαΐς, Ιππαρέτη, Λαΐς, Νέαιρα, Φρύ-νη, Φύλη.

22. Μάνισσες:

Αστερία, Περιμήδα.

23. Μαθηματικές Σοφές:

Θεανώ, Υπατία.

24. Μουσικοί:

Αγλαΐς, Γλαυκή, Λάμια, Οινάνθη, Σαπφώ.

25. Νεοπλατωνικές Σοφές:

Αιδεσία, Αμφικλεια, Ασκληπιονία, Μαρκέλλα.

26. Νεοπλάτωνικές Σοφές:

Θεοδώρα, Σωσιπάτρα

27. Νομοθέτριες:

Βουζύγη, Δημώνασσα

28. Πλατωνικές Σοφές:

Αξιοθέα, Αρχεάνασσα, Θεοδότη, Λαοβένεια.

29. Ποιήτριες:

Αθηναΐς, Ευδοκία, Ανδρομάδα, Ανύτη, Αριστομά-χη, Βοιώ, Γοργώ, Ηδύλη, Ηριόνα, Θεανώ, Κλεοβού-λινα, Κόριννα, Μοίρω, Μοσχίνη, Μυρτίς, Νόσσις, Πράξιλα, Σαπφώ, Τελέσιλα.

30. Πυθαγόρειες Σοφές:

Αριγνώτη, Διοτίμα, Θεανώ.

31. Πυθαγόρειες:

Αβροτέλεια, Αριγνώτη, Βαβέλκεια, Βοιώ, Δαμώ, Διοτίμα, Εκκελώ, Εχεκράτεια, Θεανώ, Θεανώ, Θεμι-στόκλεια, Κλεαίχη, Κρατησικλεια, Λαοβένεια, Μία, Νισθαδούσα, Οικετώ, Πεισιρρόδη, Περικτιό-νη, Τιμύχη, Τυρηνίς, Φιλίππη, Χελωνίς.

32. Φαρμακείτριες:

Αγροίω, Θεοτυλλίς, Θεωρίς, Κλεοπάτρα αλχημι-στρία, Σιμαίθα.

33. Φιλόσοφοι:

Αρήτη η Βασιλώ, Θεμιστά, Ιππαρχία, Μαρκέλλα.

34. Χριστιανικές Σοφές:

Γοργονία, Δαρεία, Ζηναΐς, Μακρίνα, Νόννα.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΣΥΜΜΑΧΟΣ; ΑΝΤΙΠΑΛΟΣ; ΚΑΤΙ ΑΛΛΟ;

Στα πλαίσια της στοιχειώδους έρευνας που κάναμε τον τελευταίο καιρό για τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν την ισότητα, δημοσιεύουμε σήμερα την απάντηση της Σούλας Παναρέτου, και σχετικά μ' ένα πρόγραμμα που υλοποιείται αυτές τις ημέρες στα Γιάννενα. Θεωρούμε ότι παρά τις περιορισμένες μας δυνατότητες, δώσαμε μια κατ' αρχήν εικόνα της κατάστασης που υπάρχει.

«Περί κοινοτικών προγραμμάτων»

Τα κοινοτικά προγράμματα, όπως συνηθίζουμε να τα λέμε, παρά τη μεταβολή της ονομασίας της Κοινότητας σε Ευρωπαϊκή Ένωση, έχουν έναν προφανή σκοπό: την εξειδίκευση και συγκεκριμενοποίηση των διακηρυγμένων αρχών και στόχων της Ένωσης όσον αφορά τις γυναίκες.

Κυρίως τα προγράμματα είχαν και έχουν ένα χαρακτήρα «εργασιακό» —να πω έτσι— σχετιζόμενα και σχετίζονται με την απασχόληση, καθώς και με την ειδί-

κουρήθηκε, λόγω χάρη, το δικτυό «Γυναίκες στην εξουσία».

Αυτήν την πολιτική παρακολουθεί η Μονάδα Ίσων Ευκαιριών της 5ης διεύθυνσης της COMMISSION. Κρίνω χρήσιμη αυτήν την πολιτική και φεμινιστικά σωστή. Εξακολουθεί βεβαίως να κινείται εν πολλοίς στα πλαίσια, που δημιουργήθηκαν με βάση το 119 άρθρο, που απέβλεπε στην εξομάλυνση των όρων του οικονομικού ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών, την αποφυγή κοινωνικού ντάμπινγκ, όπως λέμε σήμερα. Άλλης τάξης ζήτημα εί-

πότες συνθήκες, αρκεί το αξιολογικό έργο της Μονάδας Ίσων Ευκαιριών. Μπορεί να εξασφαλιστεί το λεγόμενο MAINSTREAMING, δηλαδή το διαποτισμό με την αρχή της ισότητας των φύλων του συνόλου της πολιτικής; Ασφαλώς, όχι. Η ισότητα δικαιωμάτων και ευκαιριών δεν μπορεί να ευδοκιμήσει χωρίς ένα γενικό εκδημοκρατισμό της συνθήκης, χωρίς πρόνοιες και σαφείς δεσμεύσεις για την επικράτηση των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων. Είναι ιστορική ευκαιρία ο Χάρτης των Κοινωνικών Δικαιωμά-

των, που εγκρίθηκε το 1989, να ενσωματωθεί στη νέα συνθήκη. Με άλλα λόγια, ισχύει και εδώ αυτό που συνηθώς λέμε: η ισότητα δεν είναι μια ευτυχισμένη νησίδα σε ένα πέλαγος ανισοτήτων, σε ένα αρνητικό περιβάλλον αξιών. Οι γυναίκες και το πρόβλημα της ισοτιμίας τους χωρούν μόνο σε μια δημοκρατική Ευρώπη, κοινωνικής συνοχής, αποκλιμάκωσης των εξοπλισμών, ήπιων κοινωνικών εντάσεων, επιβεβαίωσης και επέκτασης του «ευρωπαϊκού μοντέλου».

Αυτήν την Ευρώπη πρέπει να εκπράξει η νέα συνθήκη, όπου η ισότητα πρέπει να αναγνωριστεί ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα.

Μία σημαντική πτυχή του ζητήματος που εξετάζουμε είναι η χρήση των πόρων στη χώρα μας, η τύχη των προγραμμάτων. Εδώ πρέπει να πούμε, ότι θριαμβώσεως ο νεοελληνικός α-προγραμματισμός. Συνθήκες τα προγράμματα χρησιμοποιήθηκαν ως ιδιότυπα ταμεία ανεργίας, η εκπαίδευση δεν συνδέθηκε με τις ανάγκες της οικονομίας. Κάποτε πρέπει να γίνει ένας συνολικός απολογισμός, μία αξιολόγηση. Όμως, ναι! Έγι-

σαν, που εγκρίθηκε το 1989, να ενσωματωθεί στη νέα συνθήκη. Με άλλα λόγια, ισχύει και εδώ αυτό που συνηθώς λέμε: η ισότητα δεν είναι μια ευτυχισμένη νησίδα σε ένα πέλαγος ανισοτήτων, σε ένα αρνητικό περιβάλλον αξιών. Οι γυναίκες και το πρόβλημα της ισοτιμίας τους χωρούν μόνο σε μια δημοκρατική Ευρώπη, κοινωνικής συνοχής, αποκλιμάκωσης των εξοπλισμών, ήπιων κοινωνικών εντάσεων, επιβεβαίωσης και επέκτασης του «ευρωπαϊκού μοντέλου».

Αυτήν την Ευρώπη πρέπει να εκπράξει η νέα συνθήκη, όπου η ισότητα πρέπει να αναγνωριστεί ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα.

Μία σημαντική πτυχή του ζητήματος που εξετάζουμε είναι η χρήση των πόρων στη χώρα μας, η τύχη των προγραμμάτων. Εδώ πρέπει να πούμε, ότι θριαμβώσεως ο νεοελληνικός α-προγραμματισμός. Συνθήκες τα προγράμματα χρησιμοποιήθηκαν ως ιδιότυπα ταμεία ανεργίας, η εκπαίδευση δεν συνδέθηκε με τις ανάγκες της οικονομίας. Κάποτε πρέπει να γίνει ένας συνολικός απολογισμός, μία αξιολόγηση. Όμως, ναι! Έγι-

σαν, που εγκρίθηκε το 1989, να ενσωματωθεί στη νέα συνθήκη. Με άλλα λόγια, ισχύει και εδώ αυτό που συνηθώς λέμε: η ισότητα δεν είναι μια ευτυχισμένη νησίδα σε ένα πέλαγος ανισοτήτων, σε ένα αρνητικό περιβάλλον αξιών. Οι γυναίκες και το πρόβλημα της ισοτιμίας τους χωρούν μόνο σε μια δημοκρατική Ευρώπη, κοινωνικής συνοχής, αποκλιμάκωσης των εξοπλισμών, ήπιων κοινωνικών εντάσεων, επιβεβαίωσης και επέκτασης του «ευρωπαϊκού μοντέλου».

Αυτήν την Ευρώπη πρέπει να εκπράξει η νέα συνθήκη, όπου η ισότητα πρέπει να αναγνωριστεί ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα.

Μία σημαντική πτυχή του ζητήματος που εξετάζουμε είναι η χρήση των πόρων στη χώρα μας, η τύχη των προγραμμάτων. Εδώ πρέπει να πούμε, ότι θριαμβώσεως ο νεοελληνικός α-προγραμματισμός. Συνθήκες τα προγράμματα χρησιμοποιήθηκαν ως ιδιότυπα ταμεία ανεργίας, η εκπαίδευση δεν συνδέθηκε με τις ανάγκες της οικονομίας. Κάποτε πρέπει να γίνει ένας συνολικός απολογισμός, μία αξιολόγηση. Όμως, ναι! Έγι-

σαν, που εγκρίθηκε το 1989, να ενσωματωθεί στη νέα συνθήκη. Με άλλα λόγια, ισχύει και εδώ αυτό που συνηθώς λέμε: η ισότητα δεν είναι μια ευτυχισμένη νησίδα σε ένα πέλαγος ανισοτήτων, σε ένα αρνητικό περιβάλλον αξιών. Οι γυναίκες και το πρόβλημα της ισοτιμίας τους χωρούν μόνο σε μια δημοκρατική Ευρώπη, κοινωνικής συνοχής, αποκλιμάκωσης των εξοπλισμών, ήπιων κοινωνικών εντάσεων, επιβεβαίωσης και επέκτασης του «ευρωπαϊκού μοντέλου».

Αυτήν την Ευρώπη πρέπει να εκπράξει η νέα συνθήκη, όπου η ισότητα πρέπει να αναγνωριστεί ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα.

Μία σημαντική πτυχή του ζητήματος που εξετάζουμε είναι η χρήση των πόρων στη χώρα μας, η τύχη των προγραμμάτων. Εδώ πρέπει να πούμε, ότι θριαμβώσεως ο νεοελληνικός α-προγραμματισμός. Συνθήκες τα προγράμματα χρησιμοποιήθηκαν ως ιδιότυπα ταμεία ανεργίας, η εκπαίδευση δεν συνδέθηκε με τις ανάγκες της οικονομίας. Κάποτε πρέπει να γίνει ένας συνολικός απολογισμός, μία αξιολόγηση. Όμως, ναι! Έγι-

σαν, που εγκρίθηκε το 1989, να ενσωματωθεί στη νέα συνθήκη. Με άλλα λόγια, ισχύει και εδώ αυτό που συνηθώς λέμε: η ισότητα δεν είναι μια ευτυχισμένη νησίδα σε ένα πέλαγος ανισοτήτων, σε ένα αρνητικό περιβάλλον αξιών. Οι γυναίκες και το πρόβλημα της ισοτιμίας τους χωρούν μόνο σε μια δημοκρατική Ευρώπη, κοινωνικής συνοχής, αποκλιμάκωσης των εξοπλισμών, ήπιων κοινωνικών εντάσεων, επιβεβαίωσης και επέκτασης του «ευρωπαϊκού μοντέλου».

Αυτήν την Ευρώπη πρέπει να εκπράξει η νέα συνθήκη, όπου η ισότητα πρέπει να αναγνωριστεί ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα.

Μία σημαντική πτυχή του ζητήματος που εξετάζουμε είναι η χρήση των πόρων στη χώρα μας, η τύχη των προγραμμάτων. Εδώ πρέπει να πούμε, ότι θριαμβώσεως ο νεοελληνικός α-προγραμματισμός. Συνθήκες τα προγράμματα χρησιμοποιήθηκαν ως ιδιότυπα ταμεία ανεργίας, η εκπαίδευση δεν συνδέθηκε με τις ανάγκες της οικονομίας. Κάποτε πρέπει να γίνει ένας συνολικός απολογισμός, μία αξιολόγηση. Όμως, ναι! Έγι-

σαν, που εγκρίθηκε το 1989, να ενσωματωθεί στη νέα συνθήκη. Με άλλα λόγια, ισχύει και εδώ αυτό που συνηθώς λέμε: η ισότητα δεν είναι μια ευτυχισμένη νησίδα σε ένα πέλαγος ανισοτήτων, σε ένα αρνητικό περιβάλλον αξιών. Οι γυναίκες και το πρόβλημα της ισοτιμίας τους χωρούν μόνο σε μια δημοκρατική Ευρώπη, κοινωνικής συνοχής, αποκλιμάκωσης των εξοπλισμών, ήπιων κοινωνικών εντάσεων, επιβεβαίωσης και επέκτασης του «ευρωπαϊκού μοντέλου».

Αυτήν την Ευρώπη πρέπει να εκπράξει η νέα συνθήκη, όπου η ισότητα πρέπει να αναγνωριστεί ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα.

Μία σημαντική πτυχή του ζητήματος που εξετάζουμε είναι η χρήση των πόρων στη χώρα μας, η τύχη των προγραμμάτων. Εδώ πρέπει να πούμε, ότι θριαμβώσεως ο νεοελληνικός α-προγραμματισμός. Συνθήκες τα προγράμματα χρησιμοποιήθηκαν ως ιδιότυπα ταμεία ανεργίας, η εκπαίδευση δεν συνδέθηκε με τις ανάγκες της οικονομίας. Κάποτε πρέπει να γίνει ένας συνολικός απολογισμός, μία αξιολόγηση. Όμως, ναι! Έγι-

σαν, που εγκρίθηκε το 1989, να ενσωματωθεί στη νέα συνθήκη. Με άλλα λόγια, ισχύει και εδώ αυτό που συνηθώς λέμε: η ισότητα δεν είναι μια ευτυχισμένη νησίδα σε ένα πέλαγος ανισοτήτων, σε ένα αρνητικό περιβάλλον αξιών. Οι γυναίκες και το πρόβλημα της ισοτιμίας τους χωρούν μόνο σε μια δημοκρατική Ευρώπη, κοινωνικής συνοχής, αποκλιμάκωσης των εξοπλισμών, ήπιων κοινωνικών εντάσεων, επιβεβαίωσης και επέκτασης του «ευρωπαϊκού μοντέλου».

Αυτήν την Ευρώπη πρέπει να εκπράξει η νέα συνθήκη, όπου η ισότητα πρέπει να αναγνωριστεί ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα.

Μία σημαντική πτυχή του ζητήματος που εξετάζουμε είναι η χρήση των πόρων στη χώρα μας, η τύχη των προγραμμάτων. Εδώ πρέπει να πούμε, ότι θριαμβώσεως ο νεοελληνικός α-προγραμματισμός. Συνθήκες τα προγράμματα χρησιμοποιήθηκαν ως ιδιότυπα ταμεία ανεργίας, η εκπαίδευση δεν συνδέθηκε με τις ανάγκες της οικονομίας. Κάποτε πρέπει να γίνει ένας συνολικός απολογισμός, μία αξιολόγηση. Όμως, ναι! Έγι-

σαν, που εγκρίθηκε το 1989, να ενσωματωθεί στη νέα συνθήκη. Με άλλα λόγια, ισχύει και εδώ αυτό που συνηθώς λέμε: η ισότητα δεν είναι μια ευτυχισμένη νησίδα σε ένα πέλαγος ανισοτήτων, σε ένα αρνητικό περιβάλλον αξιών. Οι γυναίκες και το πρόβλημα της ισοτιμίας τους χωρούν μόνο σε μια δημοκρατική Ευρώπη, κοινωνικής συνοχής, αποκλιμάκωσης των εξοπλισμών, ήπιων κοινωνικών εντάσεων, επιβεβαίωσης και επέκτασης του «ευρωπαϊκού μοντέλου».

Αυτήν την Ευρώπη πρέπει να εκπράξει η νέα συνθήκη, όπου η ισότητα πρέπει να αναγνωριστεί ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα.

ΟΥΔΕΝ ΣΧΟΛΙΟΝ

Απευθυνθήκαμε, όπως ήταν φυσικό, και στα γυναίκα τμήματα των κομμάτων. Στείλαμε τα υλικά από δυο φορές στο κάθε κόμμα. Μιλήσαμε προσωπικά με τα μέλη της διακομματικής επιτροπής. Μας επανέλαβαν πάνω από μια φορά ότι θα απαντήσουν, αλλά δεν απάντησαν. Ούτε αρνήθηκαν τη σοβαρότητα του προβλήματος. Απάντηση πήραμε μόνο από την κ. Σούλα Παναρέτου από το τμήμα γυναικών του ΣΥΝ. Μένουμε με την απορία.

οδηγίες προς... άνεργες

Είστε γυναίκα; Ναι; Ωραία, τότε κάτι έχουμε για σας! Σας πληροφορούμε ότι αν θέλετε να στήσετε μια επιχείρηση, υπάρχουν ειδικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας που μπορούν να σας δώσουν συμβουλές και χρήματα.

Υπάρχει, για παράδειγμα, το πρόγραμμα «Τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης γυναικών». Υπεύθυνη γι' αυτό είναι η κ. Βάσω Καζάνα (τηλ. 031-840496. Φαξ: 031-861100, Θεσσαλονίκη).

Προσοχή όμως. Για να πάρετε χρήματα, πρέπει να αποδείξετε ότι έχετε επιχειρηματικές και διοικητικές ικανότητες. Εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση. Κατάλληλη εμπειρία. Να έχετε πρόσβαση σε συμβουλές και στήριξη από φορείς επιχειρησιακής ανάπτυξης. Επίσης, πρέπει να προτείνετε ένα καινοτόμο σχέδιο.

Αν τα έχετε όλα αυτά μπορείτε να κάνετε μια αίτηση, και αυτή εγκρίνεται, και είστε τυχερές, τότε μπορείτε να πάρετε μέχρι και 2.000 ECU! (για όσες δεν ασχολείστε με την διαπραγματευτική γορά συναλλάγματος σας πληροφορώ ότι πρόκειται για 596.000 δρχ. περίπου, ανώτατο όριο).

Το πρόγραμμα όμως δεν σταματάει εδώ. Μπορείτε να πάρετε και 4.000-10.000 ECU, δηλ. από 1-3.000.000, εάν και εφόσον στήσετε μια επιχείρηση, εάν και εφόσον κάνετε αυτή τα πρώτα της βήματα, εάν και εφόσον δημιουργήσετε 2 θέσεις εργασίας, πλήρους απασχόλησης για γυναίκες, τότε θα υποβάλλετε την αίτησή σας, και αν εγκριθεί, θα πάρετε κάτι από τα παραπάνω ποσά.

Το ξέρω ότι μείνατε άφωνες.

Όμως μπορείτε να μην έχετε επιχειρηματικές ικανότητες, και να μην θέλετε και να τις αναπτύξετε, όπως σας συμβουλεύει η ΕΟΚ, γιατί ξέρετε κάτι φίλες επιχειρηματίες, που τραβούν σαν τις αόικες κατάρτες. Έστω. Έχουμε λύση και για σας που μένατε έξω από την αγορά εργασίας πολύ καιρό, για διάφορους λόγους εντελώς προσωπικούς: δεν βρίσκατε πουθενά δουλειά και κυρίως δουλειά που να συνδυάζεται με το γεγονός ότι ημετέρα των παιδιών του Σάκη είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης μαμά.

Λοιπόν για σας φίλες μου υπάρχουν τα σεμινάρια κατάρτισης, τα σεμινάρια επανένταξης κλπ.κλπ. Και μάλιστα δυο εδώ κοντά.

1. Επιδοτούμενα σεμινάρια: αυτά αν τα βρείτε, ειδοποιήστε και τον θείο σας στην Κορώνη. Αυτή είναι άκρως εμπιστευτική πληροφορία. Να φανταστείτε ότι και μεις που είμαστε στην πύλη, ακόμα τέτοιο πράγμα δεν έχουμε συναντήσει πουθενά. Είναι κάτι σαν το κρυφό σχολειό.

2. Μη επιδοτούμενα σεμινάρια: Εδώ καλές μου φίλες, μπορείτε να παρακολουθήσετε όσο θέλετε. Και το υπολόγισή της σας αν θέλετε, μπορείτε να το περάσετε κατ'εξουσιοδότηση. Πολύ ωραία μέχρι εδώ!

Τι; εσείς είστε 35 χρονών, έχετε δυο παιδιά, και θέλετε με εργασία με ωράριο συγκεκριμένο, (γιατί έχετε και τα παιδιά), που να παίρνετε έστω 80.000-100.000 το μήνα, για να βοηθήσετε την οικογένειά; Δυστυχώς κυρία μου. Για σας δεν υπάρχει τίποτα.

— Δεν έχετε καιρό και χρήματα να ξεκινήσετε; Τι να σας πω; — Μήπως θέλετε να ενταχτείτε σε μια ομάδα ψυχολογικής υποστήριξης να σας τονώσει λίγο; Όχι;

— Τι; νομίζετε ότι τα προγράμματα είναι αναποτελεσματικά; Μά για; τόσα δικά μας παιδιά φάγανε ψωμί και με προγράμματα, γιατί είστε τόσο μικρόψυχη; Δείτε το σε εθνικό επίπεδο το πρόβλημα!

Τι; θα έπρεπε να υπάρχει σχεδιασμός, προγραμματισμός, εξοκράτια και διαφάνεια;

Για την Ελλάδα το λέτε αυτό;

Τι να σας πω μαντάκι, πολύ ξεκομμένη από την πραγματικότητα, είστε. Τι; άκουσα καλά; αυτό που πρέπει να γίνει είναι να οργανωθούν οι γυναίκες και να απαιτήσουν όλες μαζί να σταματήσει ο εμπαιγμός, να θεσπιστεί πολιτική κατά της ανεργίας και να είναι επίσημη και διαφανής, με κοινοβουλευτικό έλεγχο, η διαδικασία απορρόφησης και διάθεσης των χρημάτων που δίνονται από την Κοινότητα και να διατεθούν κι άλλα γιατί αυτές δεν φτάνουν ούτε για προπαγάνδα;

Απελπίζομαι κυρία μου. Με τέτοια μυαλά καλώς μερικά βουλευτές μας ντρέπονται, όπως λένε, τους συναδέλφους τους στην ΕΟΚ!

ΦΛΩΡΑ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ

Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
(Στοιχεία του 1991 από έρευνα των Ευρ. Κοινοτήτων)
1. Στη δεκαετία του 1980 οι γυναίκες αύξησαν σημαντικά τη συμμετοχή τους στην απασχόληση και στην ανεργία ενώ ταυτόχρονα με τα υψηλότερα επίπεδα υποαπασχόλησης και επιπλέον θέσεων εργασίας.
2. Η Ελλάδα με ποσοστό 34-37% γυναικών στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό της χώρας κατέχει μια από τις τελευταίες θέσεις αφού το μέσο ποσοστό στην Κοινότητα είναι 60-67%.
3. Η μερική απασχόληση στις 12 χώρες της ΕΟΚ είναι κατά ποσοστό 76-90% «προνόμιο» των γυναικών.

Αυτές τις μέρες υλοποιείται πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης γυναικών στην πόλη μας. Και μια και στην εφημερίδα μας διεξάγουμε ο' αυτά τα φύλλα μας αντίστοιχη έρευνα, τι πιο λογικό από το να παρουσιάσουμε το εν λόγω πρόγραμμα και να πληροφορήσουμε τις αναγνώστριές μας σχετικά.
Κι ακόμα περισσότερο, αφού προχθές μόλις οι γυναίκες της Κόνιτσας με αγωνία και πολλές ελπίδες μας μίλησαν για τη διεξοδό που προσιέμεν από την υλοποίηση παρόμοιων προγραμμάτων εκεί.

Η ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

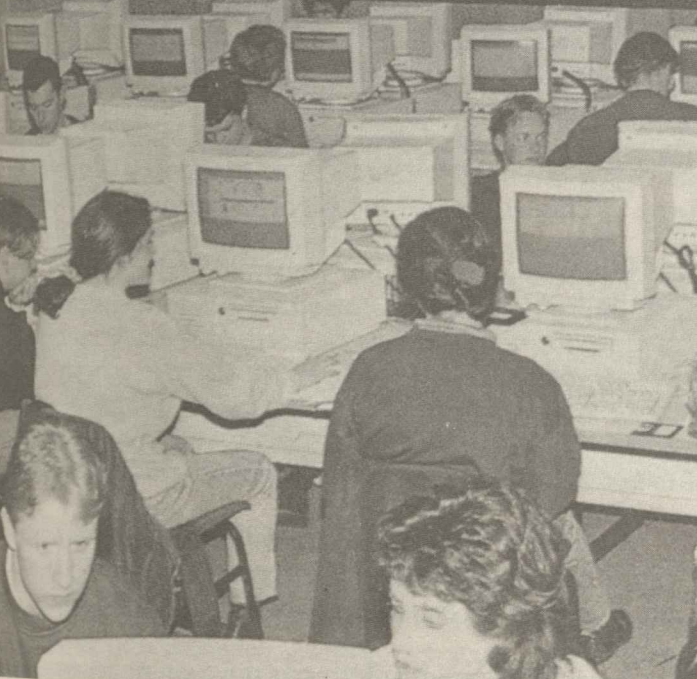
Πρόγραμμα Επαγγελματικής Κατάρτισης Γυναικών για τη Στελέχωση Πολυδύναμων Σταθμών Νεολαίας

Η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς (ΓΓΝΓ) και το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ), υλοποιούν από κοινού στα Ιωάννινα εκπαιδευτικό πρόγραμμα Επαγγελματικής Κατάρτισης στελεχών Πολυδύναμων Σταθμών Νεολαίας με κύριο προσανατολισμό την εμφύ-

νεπιστήμιο; Καμιά πληροφορία! Τελικά, από τον υπάλληλο του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου ο οποίος νοιάζεται τις αιτήσεις μάθαμε πως κάτι γίνεται σε μια αίθουσα! Και βρήκαμε τις εκπαιδευόμενες που συγκεκριμένου προγράμματος. **Μα τον τοπικό υπεύθυνο... πούθενά! Πέρασαν δυο εβδομάδες περιμένοντας να φανεί μα δεν φάνηκε!**

Πληροφορηθήκαμε λοιπόν, πως στις 5 ημέρες του διαστήματος υποβολής υποψηφιότητας πρόλαβαν και κατέθεσαν υποψηφιότητα 100 νέες της περιοχής μας. Πως η επιδότηση των εκπαιδευόμενων είναι 200.000 δρχ. εκ άπαξ. Πως οι εξετάσεις-κρίση των υποψηφίων μαζί με τις προσωπικές συνεντεύξεις για την επιλογή των 20 κατάλληλων πρόλαβε κι έγινε σ' ένα Σαββατοκύριακο. Μάθαμε και πως ο τοπικός υπεύθυνος της υλοποίησης του εν λόγω Προγράμματος είναι ο κ. Βενίτης από τη Λάρισα!

Ας αρχίσουμε με το τελευταίο! Η εταιρεία EUROPIROFORISSI που εδρεύει στη Λάρισα

και την ψυχολογική υποστήριξη.

Το πρόγραμμα είναι συνολικής διάρκειας 300 ωρών (θεωρητική κατάρτιση και πρακτική άσκηση) και **επιδίδεται στην Κοινότητα πρωτοβουλία NOW.** Απευθύνεται σε 20 άνεργες γυναίκες κατά προτίμηση ΑΕΙ/ΤΕΙ Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών, ηλικίας έως 35 ετών. Για την επιλογή υποψηφίων θα ληφθούν υπ' όψη οι εξειδικευμένες γνώσεις και η εμπειρία στο συγκεκριμένο αντικείμενο.

Για την υποβολή υποψηφιότητας απαιτείται:

α. Βιογραφικό σημείωμα. β. Τίτλο σπουδών. γ. Φωτοτυπία αστυνομικής ταυτότητας. δ. Υπεύθυνη Δήλωση του Νόμου 1599/88.

Η διαδικασία επιλογής περιλαμβάνει επίσης συνέντευξη προσωπική συνέντευξη των υποψηφίων με τους υπεύθυνους του προγράμματος.

Οι αιτήσεις συμμετοχής θα υποβάλλονται από τις 22/9/95 μέχρι τις 26/9/95 στην διεύθυνση: **Αγίας Μαρίνης 55, Ιωάννινα (Πνευματικό Κέντρο) ώρα 9—12.30 το πρωί και 6—8 το απόγευμα.** Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε τηλεφωνικά 10πμ—3μμ στο τηλέφωνο 71352.

Ο ΤΟΠΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

Αυτή την προκήρυξη διαβάσαμε λοιπόν και αναζητήσαμε πληροφορίες στο τηλέφωνο. Όχι, το τηλέφωνο αυτό γνώριζε μόνο τα της υ-

ποβολής υποψηφιότητας! Το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου; Τιποτά! Ο υπεύθυνος των Προγραμμάτων του Δήμου; Δεν το πραγματοποιούμε εμείς, ούτε γνωρίζουμε ποιος! Το Πα-

ράντιο; Καμιά πληροφορία! Τελικά, από τον υπάλληλο του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου ο οποίος νοιάζεται τις αιτήσεις μάθαμε πως κάτι γίνεται σε μια αίθουσα! Και βρήκαμε τις εκπαιδευόμενες που συγκεκριμένου προγράμματος. **Μα τον τοπικό υπεύθυνο... πούθενά! Πέρασαν δυο εβδομάδες περιμένοντας να φανεί μα δεν φάνηκε!**

Πληροφορηθήκαμε λοιπόν, πως στις 5 ημέρες του διαστήματος υποβολής υποψηφιότητας πρόλαβαν και κατέθεσαν υποψηφιότητα 100 νέες της περιοχής μας. Πως η επιδότηση των εκπαιδευόμενων είναι 200.000 δρχ. εκ άπαξ. Πως οι εξετάσεις-κρίση των υποψηφίων μαζί με τις προσωπικές συνεντεύξεις για την επιλογή των 20 κατάλληλων πρόλαβε κι έγινε σ' ένα Σαββατοκύριακο. Μάθαμε και πως ο τοπικός υπεύθυνος της υλοποίησης του εν λόγω Προγράμματος είναι ο κ. Βενίτης από τη Λάρισα!

Ας αρχίσουμε με το τελευταίο! Η εταιρεία EUROPIROFORISSI που εδρεύει στη Λάρισα

και την ψυχολογική υποστήριξη.

Το πρόγραμμα είναι συνολικής διάρκειας 300 ωρών (θεωρητική κατάρτιση και πρακτική άσκηση) και **επιδίδεται στην Κοινότητα πρωτοβουλία NOW.** Απευθύνεται σε 20 άνεργες γυναίκες κατά προτίμηση ΑΕΙ/ΤΕΙ Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών, ηλικίας έως 35 ετών. Για την επιλογή υποψηφίων θα ληφθούν υπ' όψη οι εξειδικευμένες γνώσεις και η εμπειρία στο συγκεκριμένο αντικείμενο.

Για την υποβολή υποψηφιότητας απαιτείται:

α. Βιογραφικό σημείωμα. β. Τίτλο σπουδών. γ. Φωτοτυπία αστυνομικής ταυτότητας. δ. Υπεύθυνη Δήλωση του Νόμου 1599/88.

Η διαδικασία επιλογής περιλαμβάνει επίσης συνέντευξη προσωπική συνέντευξη των υποψηφίων με τους υπεύθυνους του προγράμματος.

Πρόγραμμα Επαγγελματικής Κατάρτισης Γυναικών στα Γιάννενα

τα πήγαν στη Νέα Γενιά και αυτή με τη σειρά της ανέθεσε στο ΚΕΘΙ την υλοποίηση. Η επιλογή του "τοπικού" υπευθύνου δεν είναι του ΚΕΘΙ.

Το χρονικό διάστημα υποβολής υποψηφιότητας ήταν μικρό διότι πλησίαζαν οι ημερομηνίες λήξης της απορρόφησης των χρημάτων.

Την επιτροπή αξιολόγησης του Σαββατοκύριακου αποτελούσαν: ένας εκπρόσωπος του ΚΕΘΙ, ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Νέας Γενιάς και ο "τοπικός" συντονιστής Κος Βενίτης.

Τα κριτήρια επιλογής: επαγγελματική εμπειρία στα συγκεκριμένα θέματα της...κατάρτισης. Κοινωνική δραστηριότητα στο ίδιο πλαίσιο, ενσυχολογία με θέματα νέων, συμμετοχή σε ομάδα εμπύχωσης νέων. Προσωπικότητα κατά την ώρα της συνέντευξης κατά την εκτίμηση της επιτροπής.

Ο ρόλος του προγράμματος τελειώνει με το πέρας της παράδοσης των 300 ωρών.

Αυτή την εποχή πραγματοποιούνται στην Ελλάδα από το ΚΕΘΙ 8 προγράμματα NOW, 6 για στελέχωση πολυδύναμων Κέντρων Νεολαίας για πτυχιούχους, 1 για αγρότισσες στη Μακεδονία και 1 για επιχειρηματίες στην Πάτρα.

ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ

Μάθαμε τέλος ότι η εξεύρεση και επιλογή των διδασκόντων γίνεται κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του προγράμματος εκ των...ενόντων. Πάλι καλά αν πέσουν σε γνώση του αντικείμενου. Τώρα πως ανατέθηκε το πρόγραμμα χωρίς την προηγούμενη εξασφάλιση των διδασκόντων, είναι ένα από τα ερωτήματά μας.

Γιατί και το οικονομικό θέμα των διδασκόντων παζαρεύεται πια από τον τοπικό συντονιστή (μήπως κατ' εντολήν του κύριου χρηματοδότη;) και οι τιμές κυμαίνονται από 5.000 ως 15.000 δρχ. την ώρα (από τα μέχρι στιγμής σε μας γνωστά στοιχεία), ήτοι από 30.000 δρχ. ως 90.000 δρχ. το 6-ωρο πρωινό μάθημα.

Τελειώνοντας αυτή τη μικρή μας έρευνα για το συγκεκριμένο Πρόγραμμα, τα ερωτήματα που μας ώθησαν στο τρίμηνο αφιέρωμα της εφημερίδας μας στα κοινοτικά Προγράμματα σε όλα αυτά να μην λησμονεί μία σημαντική διάσταση της αποστολής του: την άσκηση πίεσης προς όλα τα κέντρα που σχεδιάζουν και εφαρμόζουν πολιτική. Το κίνημα, κατά τη γνώμη μου, οφείλει και να συνεννοείται με τα κέντρα επίσημης πολιτικής και να πορεύεται μόνο του. Οφείλει να συμπρατεύεται και να ανταγωνίζεται, να εγκρίνει και να απορρίπτει, να πεξεργάζεται προτάσεις και να καταγγέλει, να προτείνεται ο δλών και να συντονίζει τη δράση του. Πρέπει να έχει μια ευλύγιστη τακτική, στην ακινησία του στρατηγικού στόχου της ισότητας, προς τον οποίο πρέπει να προσανατολίζεται έτσι, ως αν ήταν πολύ κοντινός. Όπως και να χει, με κανέναν τρόπο δεν πρέπει να εκχωρεί τη μοναδικότητα και το αναντικατάστατο της φυσιογνωμίας και του ρόλου του. Οφείλει να σκεπτεται καθολικά και να πράττει μερικά. Να παίρνει υπόψη το σύνολο των εξελίξεων, εθνικών και διεθνών, χωρίς να μετακινείται από τη δική του βάση, τη βάση της ισότητας των φύλων!

Το πρόγραμμα είναι συνολικής διάρκειας 300 ωρών (θεωρητική κατάρτιση και πρακτική άσκηση) και **επιδίδεται στην Κοινότητα πρωτοβουλία NOW.** Απευθύνεται σε 20 άνεργες γυναίκες κατά προτίμηση ΑΕΙ/ΤΕΙ Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών, ηλικίας έως 35 ετών. Για την επιλογή υποψηφίων θα ληφθούν υπ' όψη οι εξειδικευμένες γνώσεις και η εμπειρία στο συγκεκριμένο αντικείμενο.

Για την υποβολή υποψηφιότητας απαιτείται:

α. Βιογραφικό σημείωμα. β. Τίτλο σπουδών. γ. Φωτοτυπία αστυνομικής ταυτότητας. δ. Υπεύθυνη Δήλωση του Νόμου 1599/88.

Η διαδικασία επιλογής περιλαμβάνει επίσης συνέντευξη προσωπική συνέντευξη των υποψηφίων με τους υπεύθυνους του προγράμματος.

Οι αιτήσεις συμμετοχής θα υποβάλλονται από τις 22/9/95 μέχρι τις 26/9/95 στην διεύθυνση: **Αγίας Μαρίνης 55, Ιωάννινα (Πνευματικό Κέντρο) ώρα 9—12.30 το πρωί και 6—8 το απόγευμα.** Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε τηλεφωνικά 10πμ—3μμ στο τηλέφωνο 71352.

Ο ΤΟΠΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

Αυτή την προκήρυξη διαβάσαμε λοιπόν και αναζητήσαμε πληροφορίες στο τηλέφωνο. Όχι, το τηλέφωνο αυτό γνώριζε μόνο τα της υ-

ποβολής υποψηφιότητας! Το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου; Τιποτά! Ο υπεύθυνος των Προγραμμάτων του Δήμου; Δεν το πραγματοποιούμε εμείς, ούτε γνωρίζουμε ποιος! Το Πα-

ράντιο; Καμιά πληροφορία! Τελικά, από τον υπάλληλο του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου ο οποίος νοιάζεται τις αιτήσεις μάθαμε πως κάτι γίνεται σε μια αίθουσα! Και βρήκαμε τις εκπαιδευόμενες που συγκεκριμένου προγράμματος. **Μα τον τοπικό υπεύθυνο... πούθενά! Πέρασαν δυο εβδομάδες περιμένοντας να φανεί μα δεν φάνηκε!**

Πληροφορηθήκαμε λοιπόν, πως στις 5 ημέρες του διαστήματος υποβολής υποψηφιότητας πρόλαβαν και κατέθεσαν υποψηφιότητα 100 νέες της περιοχής μας. Πως η επιδότηση των εκπαιδευόμενων είναι 200.000 δρχ. εκ άπαξ. Πως οι εξετάσεις-κρίση των υποψηφίων μαζί με τις προσωπικές συνεντεύξεις για την επιλογή των 20 κατάλληλων πρόλαβε κι έγινε σ' ένα Σαββατοκύριακο. Μάθαμε και πως ο τοπικός υπεύθυνος της υλοποίησης του εν λόγω Προγράμματος είναι ο κ. Βενίτης από τη Λάρισα!

Ας αρχίσουμε με το τελευταίο! Η εταιρεία EUROPIROFORISSI που εδρεύει στη Λάρισα

και την ψυχολογική υποστήριξη.

Το πρόγραμμα είναι συνολικής διάρκειας 300 ωρών (θεωρητική κατάρτιση και πρακτική άσκηση) και **επ**

**συμβουλές
από τη
διαπολόγο μας****Πρωινό γεύμα (2)**

Έχει αποδειχθεί ότι όταν παραλείπεται το πρωινό, διευκολύνεται η εμφάνιση παχυσαρκίας. Το σικώτι συνεχίζει να παράγει γλυκόζη ακόμη κι αν το μεσημέρι το πεντασμένο παιδί πάρει με το γεύμα του όλη την αναγκαία ημερήσια ποσότητα. Έτσι έχουμε υπερπαγωγή γλυκόζης, που συσσωρεύεται στους ιστούς δημιουργώντας λίπος παχυσαρκίας. Τα παιδιά σήμερα καταναλώνουν στο σχολείο και έξω απ' αυτό πάρα πολλά ακατάλληλα τρόφιμα (τσιπς, γαριδάκια, ζαχαρώδη κάθε είδους, αλαντικά σε τσώτ κ.λ.π.) και αναψυκτικά που επίσης ευνοούν την αύξηση της παιδικής παχυσαρκίας και χοληστερίνης στο αίμα, που είναι ο κύριος προδιαθετικός παράγοντας για το έμφραγμα. Οι παράγοντες κινδύνου απειλούν να προλαμβάνονται από την παιδική ηλικία με σωστή παρέμβαση.

Οι γονείς πρέπει να ελέγχουν το πρωινό - όπως και τη γενικότερη διατροφή των παιδιών τους. Ένα ισορροπημένο πρωινό είναι απαραίτητο για να πάρουν ενέργεια και ν' αρχίσουν αποδοτικά την ημέρα τους. Η ενέργεια αυτή δεν είναι απαραίτητη μόνο για τη φυσική δραστηριότητα μέχρι το μεσημέρι, αλλά χρειάζεται επίσης και για τη συγκέντρωση και την απόδοση στα μαθήματα.

Το ισορροπημένο λοιπόν πρωινό —αν είναι δυνατόν με ηρεμία και συντροφιά— πρέπει να περιλαμβάνει:

- 1) Ένα γαλακτοκομικό (γάλα-τυρί-γιαούρτι) για να πάρει το παιδί ζωικές πρωτεΐνες, ασβέστιο και βιταμίνες Α1, Β2, D.
- 2) Ένα δημητριακό (ψωμί, νυφάδες δημητριακών κ.λ.π.) για τις χρήσιμες στην καλή λειτουργία του εντέρου, βιταμίνες της ομάδας Β και μεταλλικά άλατα.

3) Ένα φρέσκο φρούτο ή χυμό για βιταμίνη C και μεταλλικά άλατα.

4) Ένα ρόφημα (γάλα, χυμό) που δίνει υγρά στον οργανισμό.

5) Λίγο μέλι (προαιρετικά), για μια γλυκιά νότα στο πρωινό. Καλό επίσης είναι να παίρνει από το σπίτι το πρόγευμα για το σχολείο, ένα τσώτ με τυρί (χωρίς ζαμπόν κ.λ.π.) και ένα φρούτο και να μάθει ν' αποφεύγει τα διάφορα τρόφιμα και αναψυκτικά που πωλούνται στα καυκάκια των σχολείων.

ΚΑΡΟΛΙΝΑ ΚΑΠΟΓΛΟΥ
Κλινικός Διαπολόγος
Διατροφολόγος

Για να σας δώσουμε υπεύθυνες απαντήσεις στο πρόβλημά σας, στείλτε στην εφημερίδα για την Διαπολόγο, το πρόβλημά σας, την ηλικία, βάρος, επάγγελμα, ύψος,τροφικές προτιμήσεις ή απέχθειες, τύπος γευμάτων.

**Τα φυτά
μας****Ντάλια ή Δάλια (Dahlia)**

Φυτό πολυετές με βλαστούς πώδεις, κούφιους και λίγο ξυλοποιημένους, για αυτό και δεν αντέχουν στο κρύο.

Το ύψος μπορεί να περάσει τα δύο μέτρα. Τα άνθη είναι μικρά ή μεγάλα και σε ωρισμένες ποικιλίες μπορεί να έχουν διάμετρο μέχρι 20-25 εκατοστά, είναι μονά ή διπλά, με μεγάλη ποικιλία χρωμάτων εκτός από το μπλε.

Έχει κονδυλόμορφες ρίζες (βολβούς), αλλά λίγο πιο πάνω από αυτές, στον υπέργειο βλαστό, έχει "μάτια" από τα οποία ξαναβλασταίνει.

Καλιεργείται για τη διακόσμηση των κήπων αλλά και για τα κομμένα λουλούδια. Ανθίζει συνεχώς από την άνοιξη, μέχρι τα πρώτα κρύα, τα άνθη της όμως δεν έχουν μεγάλη αντοχή στη μεταφορά και διατηρούνται λίγο στο ανθοδοχείο, ιδιαίτερα το καλοκαίρι.

Καλλιέργεια

Δεν αντέχει στο κρύο και φυτεύεται όταν ο καιρός ζεσταίνει. Ήδη χώρο ηλιόλουστο καλά αεριζόμενο χωρίς σκιά.

Προτιμάει πλούσια και ελαφρά εδάφη, ιδίως αμμοπηλώδη. Το έδαφος πρέπει να σκαφτεί βαθιά, και να προστεθεί πλήρης χημικό λίπασμα.

Όταν τα φυτά αποκτήσουν 8 φύλλα κορυφολογούνται οι κορυφές τους και αφιχνούνται 4-6 φύλλα από τη βάση. Στους βλαστούς αυτούς θα αναπτυχθούν άνθη.

Τα ποτίσματα πρέπει να γίνονται τακτικά και άφθονα, γιατί είναι φυτό με μεγάλες απαιτήσεις σε νερό.

Απαραίτητη επίσης είναι και η στήριξη των φυτών με κεντρικό πάσσαλο ή και άλλους εξωτερικούς και ιδιαίτερα στις μεγάλης ανάπτυξης ποικιλίες.

Σε μέρη όπου δεν κάνει πολύ κρύο το χειμώνα οι βολβοί μπορούν να παραμείνουν στο έδαφος και η καλλιέργειά τους συνεχίζεται το επόμενο και μεθεπόμενο έτος. Στα μέρη όπου κάνει κρύο χειμώνα, οι βολβοί πρέπει να διατηρούνται σε υγρή άμμο και σε μέρος που η θερμοκρασία να μην κατεβαίνει κάτω από τους 0 °C ή να ανεβαίνει πάνω από τους 7-8 °C.

Όταν το φυτό προσβληθεί από ίωση παραμορφώνονται και αποχρωματίζονται τα άνθη του και τα φύλλα του και σταματάει η ανάπτυξη του. Χρειάζεται εκλογή υγιών μητρικών φυτών, απολύμανση των εργαλείων και καταπολέμηση της Μελίγκρας.

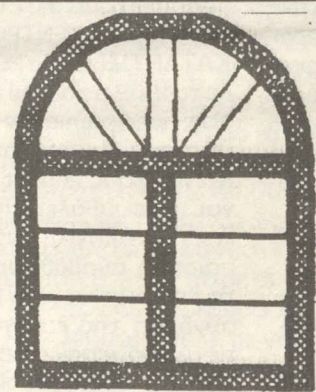
Όταν παρουσιάσει μαυριδερές κηλίδες αυτές οφείλονται στο υγρό χρώμα και στην έλλειψη ήλιου και αέρα και χρειάζεται ένα μηκητοκτόνο.

η συνταγή μας**ΚΡΕΑΤΟΠΙΤΕΣ (ΡΩΣΙΑ)**

Για 6 άτομα

- 20 γραμμάρια μαγιά μπύρας.
- 4 κουταλιές σούπας χλιαρό νερό.
- 1/2 φλιτζάνι τσαγιού χλιαρό γάλα.
- 2 κουταλιές σούπας, γεμάτες βούτυρο.
- 1 κουταλάκι τσαγιού, κοφτό, αλάτι.
- 1 κουταλάκι τσαγιού, κοφτό, ζάχαρη.
- 2 1/2 φλιτζάνια τσαγιού περίπου αλεύρι.
- 2 αυγά.
- 2 μέτρια κρεμμύδια.
- 2 κουταλιές της σούπας βούτυρο.
- 200 γραμμάρια κιμά.
- Αλάτι. Πιπέρι. Μαιντανό. Άνηθο.
- Μια κουταλιά σούπας κοφτή αλεύρι.
- Γάλα.
- 1 αυγό χτυπημένο. 2 αυγά βραστά.
- Και προαιρετικά: 2 φιλέτιακι αντζούγιας φιλοκομμένα.

1. Διαλύετε τη μαγιά με το νερό.
2. Προσθέτετε στο γάλα το βούτυρο, το αλάτι και τη ζάχαρη. Ρίχνετε τη μαγιά και 1 φλιτζάνι του τσαγιού αλεύρι και χτυπάτε το χυλό να γίνει λείος. Προσθέτετε 1 αυγό και 1 κροκάκι και αρκετό από το υπόλοιπο αλεύρι ώστε να γίνει η ζύμη μάλλον σφικτή. Την αφήνετε σε χλιαρό μέρος σκεπασμένη για να φουσκώσει.
3. Ετοιμάζετε τη γέμιση: Κόβετε σε λεπτές φέτες τα κρεμμύδια και τα σωτάρετε με το βούτυρο ώπου να μαραθούν. Προσθέτετε τον κιμά, αλάτι, πιπέρι και μοσχοκάρυδο και τα σωτάρετε μαζί μερικά λεπτά. Ρίχνετε στο μίγμα το αλεύρι και λίγο γάλα και το ανακατεύετε σε σιγανή φωτιά ώπου ν' αρχίσει να βράζει. Το τραβάτε από τη φωτιά και προσθέτετε 1 αυγό χτυπημένο και τα βραστά αυγά φιλοκομμένα. Προσθέτετε επίσης τα φιλέτιακι αντζούγιας.
4. Χωρίζετε τη ζύμη σε 6 μπάλες και ανοίγετε σε μεγάλες πτες με διάμετρο 15 περίπου εκατοστά. Μοιράζετε επάνω το μίγμα. Υγραίνετε τις άκρες με ασπράδι αυγού και κλείνετε μέσα το μίγμα.
5. Αλείφετε τις κρεατόπιτες με αυγό και τις ψήνετε σε μέτρο προς δυνατό φούρνο επί 25' περίπου.

ΤΟΣΩΤΑ
ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ
ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ
Γ. ΛΩΤΤΑΣ

8ο χλμ. Ιωαννίνων - Αθηνών
τηλ. 93739, FAX (0651) 93561

ROZALI
Εσώφρουκα Ποιοτελεία
Γυναικεία - Ανδρικά

Κ. Φρόντζου 9

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Διακοπές!
Ευκαιρία να γνωρίσετε καλύτερα
τα παιδι σας

της ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΑΛΕΝΤΖΗ

Αισθάνεστε ότι το παιδί σας είναι κάτι το ξεχωριστό; Αισθάνεστε ότι είναι μοναδικό και πως δεν υπάρχει άλλο σαν κι αυτό;

Ε, λοιπόν θέλω να σας πω πως δεν κάνετε λάθος και πως η διαίσθησή σας δεν σας ξεγελάει.

Και επιστημονικά είναι διαπιστωμένο πως πράγματι το παιδί σας, όπως κάθε παιδί είναι κάτι το ξεχωριστό, δε μοιάζει με κανένα και γι' αυτό κανένας δεν μπορεί να το γνωρίζει όπως εσείς και συνεπώς κανένας δε μπορεί να σας δώσει συνταγές για την αγωγή και την παραπέρα αντιμετώπισή του.

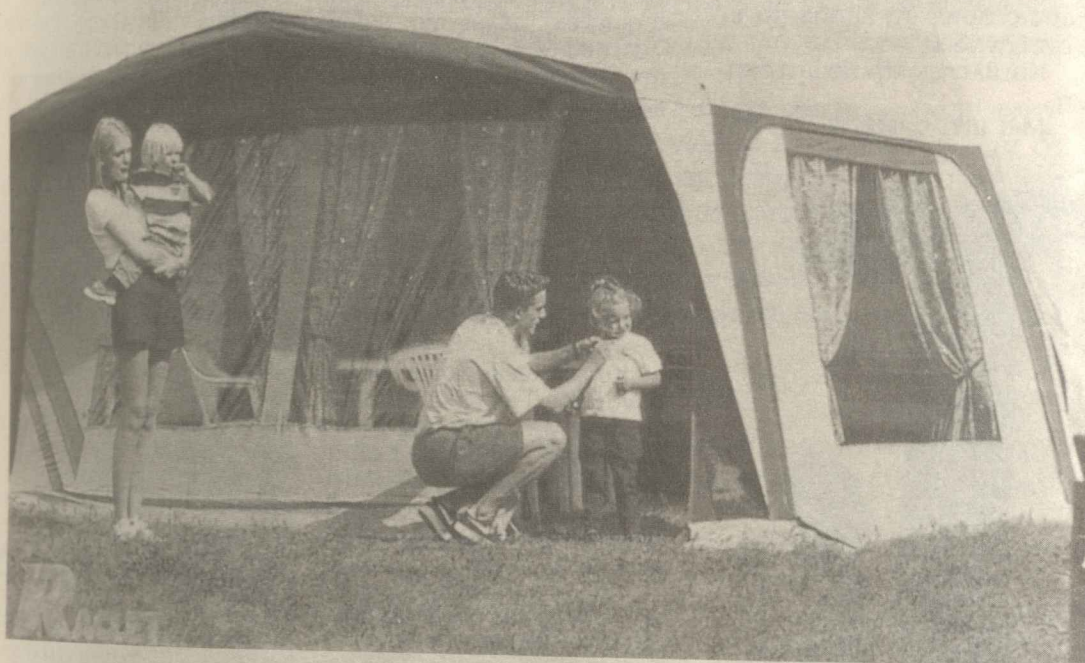
Εκείνο που βοηθάει τους γονείς να μαρτυρούν αυτή την ιδιαιτερότητα του παιδιού τους είναι η ιδιότητα που τους δίνει μαζί του. Ειδικά η μητέρα αποκτά γρήγορα την ικανότητα να καταλαβαίνει το παιδί της, από τον πρώτο κιάλας καιρού που αυτό εκδηλώνεται μόνο με το κλάμα, τις κραυγές, το χαμόγελο, τους μορφοσμούς ή το γέλιο.

Τι γίνεται όμως σήμερα που οι μητέρες στερούνται

Ανακοινώσεις για το πρωινό που πέρασε, κουβέντα πάνω σε κάτι που είδε στην τηλεόραση ή που διάβασε και που θέλει να το συζητήσει μαζί μας, αλλά και θέματα που εμείς βάζουμε ευκαιριακά και που αφορούν σε κάτι επίκαιρο, σε κάτι που διαβάσαμε, είδαμε ή ακούσαμε.

Ξέρω πως καθώς διαβάζετε τα λόγια μου πολλοί θα δυσανασχετήσετε γιατί το παιδί σας δεν αγαπά τα βιβλία, δεν αγαπά τίποτε περισσότερο από το παιχνίδι και την τηλεόραση.

Για το παιχνίδι θα σας πω πως θα έπρεπε να ανησυχούσατε αν δεν το αγαπούσε. Όσο για την τηλεόραση θα ήταν εντελώς παράλογο αν προσπαθούσαμε να την απορρίψουμε, αφού όπως ξέρουμε η εικόνα όχι μόνο τραβά το παιδί, όχι μόνο το ευχαριστεί, αλλά και το διδάσκει με έναν τρόπο που ταίριαζε στην ηλικία του και μάλιστα πολύ αποτελεσματικό. Το πρόβλημά μας λοιπόν θα πρέπει να εστιαστεί στο ποιές εικόνες βλέπει το παιδί μας και στο πώς θα το μάθουμε να επιλέγει αυτά που θα

ναι το παιδί τους από πολύ νωρίς και για πολλές συνήθως ώρες;

Οι μητέρες αυτές τις ώρες που βρίσκονται στο σπίτι καταβάλλουν μεγάλη προσπάθεια για να ανταποκριθούν στις διάφορες υποχρεώσεις τους αλλά προπάντων να βρουν χρόνο να ασχοληθούν με το παιδί τους και να αναπληρώσουν το κοινό που αφήνει η απουσία τους.

Ανότερα που το παιδί πηγαίνει στο σχολείο τα πράγματα γίνονται πιο δύσκολα, γιατί συνήθως τις ώρες που βρίσκονται μαζί πρώτη προτεραιότητα έχει η προετοιμασία του παιδιού για το σχολείο.

Δεν πρέπει όμως να ξεχνάμε ότι παράλληλα το παιδί μας μεγαλώνει, διαμορφώνει την προσωπικότητά του και θα ήταν καλό να παρακολουθούμε κι εμείς τις εξελίξεις και να ανακαλύπτουμε άγνωστες μέχρι τότε πλευρές του χαρακτήρα του.

Αν και πιστεύω πως και την περίοδο αυτή, ακόμα και μέσα από τις υποχρεώσεις του για το σχολείο μας δίνονται ευκαιρίες να επικοινωνούμε μαζί του και να το γνωρίζουμε, ωστόσο δεν μπορώ να προβλέψω πως σε πολλές περιπτώσεις εξ αιτίας της πίεσης του χρόνου των γονέων, αλλά και των προγραμμάτων των παιδιών, την περίοδο που λειτουργούν τα σχολεία υπάρχει μια φόρτιση που συνήθως οδηγεί τη σχέση των γονέων και παιδιού σε μια ένταση, και πολλές φορές σε αδιέξοδο.

Θα συμφωνήσουμε για τους λόγους αυτούς ότι πως είναι ανάγκη να στρέψουμε την προσοχή μας στις διακοπές και να βρούμε τους καλύτερους δυνατούς τρόπους για να τις αξιοποιήσουμε, αφού τότε είμαστε απαλλαγμένοι από τα σχολεία και τις υποχρεώσεις που αυτά συνεπάγονται.

Πρώτ' απ' όλα είναι ευκαιρία να βρεθούν οι γονείς πιο κοντά στα παιδιά τους, να επικοινωνήσουν περισσότερο και να τα γνωρίσουν καλύτερα, οργανώνοντας και αξιοποιώντας με τον καλύτερο τρόπο τον ελεύθερο χρόνο, αφού δεν υπάρχουν εμπόδια.

Ευκαιρίες θα υπάρξουν πολλές.

Ανακοινώσεις για το πρωινό που πέρασε, κουβέντα πάνω σε κάτι που είδε στην τηλεόραση ή που διάβασε και που θέλει να το συζητήσει μαζί μας, αλλά και θέματα που εμείς βάζουμε ευκαιριακά και που αφορούν σε κάτι επίκαιρο, σε κάτι που διαβάσαμε, είδαμε ή ακούσαμε.

Ξέρω πως καθώς διαβάζετε τα λόγια μου πολλοί θα δυσανασχετήσετε γιατί το παιδί σας δεν αγαπά τα βιβλία, δεν αγαπά τίποτε περισσότερο από το παιχνίδι και την τηλεόραση.

Για το παιχνίδι θα σας πω πως θα έπρεπε να ανησυχούσατε αν δεν το αγαπούσε. Όσο για την τηλεόραση θα ήταν εντελώς παράλογο αν προσπαθούσαμε να την απορρίψουμε, αφού όπως ξέρουμε η εικόνα όχι μόνο τραβά το παιδί, όχι μόνο το ευχαριστεί, αλλά και το διδάσκει με έναν τρόπο που ταίριαζε στην ηλικία του και μάλιστα πολύ αποτελεσματικό. Το πρόβλημά μας λοιπόν θα πρέπει να εστιαστεί στο ποιές εικόνες βλέπει το παιδί μας και στο πώς θα το μάθουμε να επιλέγει αυτά που θα

ναι το παιδί τους από πολύ νωρίς και για πολλές συνήθως ώρες;

Οι μητέρες αυτές τις ώρες που βρίσκονται στο σπίτι καταβάλλουν μεγάλη προσπάθεια για να ανταποκριθούν στις διάφορες υποχρεώσεις τους αλλά προπάντων να βρουν χρόνο να ασχοληθούν με το παιδί τους και να αναπληρώσουν το κοινό που αφήνει η απουσία τους.

Ανότερα που το παιδί πηγαίνει στο σχολείο τα πράγματα γίνονται πιο δύσκολα, γιατί συνήθως τις ώρες που βρίσκονται μαζί πρώτη προτεραιότητα έχει η προετοιμασία του παιδιού για το σχολείο.

Δεν πρέπει όμως να ξεχνάμε ότι παράλληλα το παιδί μας μεγαλώνει, διαμορφώνει την προσωπικότητά του και θα ήταν καλό να παρακολουθούμε κι εμείς τις εξελίξεις και να ανακαλύπτουμε άγνωστες μέχρι τότε πλευρές του χαρακτήρα του.

Αν και πιστεύω πως και την περίοδο αυτή, ακόμα και μέσα από τις υποχρεώσεις του για το σχολείο μας δίνονται ευκαιρίες να επικοινωνούμε μαζί του και να το γνωρίζουμε, ωστόσο δεν μπορώ να προβλέψω πως σε πολλές περιπτώσεις εξ αιτίας της πίεσης του χρόνου των γονέων, αλλά και των προγραμμάτων των παιδιών, την περίοδο που λειτουργούν τα σχολεία υπάρχει μια φόρτιση που συνήθως οδηγεί τη σχέση των γονέων και παιδιού σε μια ένταση, και πολλές φορές σε αδιέξοδο.

Θα συμφωνήσουμε για τους λόγους αυτούς ότι πως είναι ανάγκη να στρέψουμε την προσοχή μας στις διακοπές και να βρούμε τους καλύτερους δυνατούς τρόπους για να τις αξιοποιήσουμε, αφού τότε είμαστε απαλλαγμένοι από τα σχολεία και τις υποχρεώσεις που αυτά συνεπάγονται.

Πρώτ' απ' όλα είναι ευκαιρία να βρεθούν οι γονείς πιο κοντά στα παιδιά τους, να επικοινωνήσουν περισσότερο και να τα γνωρίσουν καλύτερα, οργανώνοντας και αξιοποιώντας με τον καλύτερο τρόπο τον ελεύθερο χρόνο, αφού δεν υπάρχουν εμπόδια.

Ευκαιρίες θα υπάρξουν πολλές.

Ευκαιρίες θα υπάρξουν πολλές.

Ευκαιρίες θα υπάρξουν πολλές.

Ευκαιρίες θα υπάρξουν πολλές.

Ευκαιρίες θα υπάρξουν πολλές.

Ευκαιρίες θα υπάρξουν πολλές.

Ευκαιρίες θα υπάρξουν πολλές.

Ευκαιρίες θα υπάρξουν πολλές.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ
ΑΛΛΕΣ ΕΠΟΧΕΣ;

«Στα έντεκα χρόνια μου ήμουν ένα ζωηρό αγοροκόριτσο. Έπαιζα όλη τη μέρα με τα παιδιά στη γειτονιά. Η μάνα μου όλο γκρίνιαζε. Τι παίζεις όλη την ώρα με τ' αγόρια; Δεν καταλάβαινα γιατί. Το παιχνίδι ήταν έτσι κι αλλιώς διασκεδαστικό. Τι σημασία είχε αν έπαιζα με αγόρια ή κορίτσια;

Κάποια μέρα έπαθα σοκ. Πήγα στην τουαλέτα και διαπίστωσα έντρομη πως ανάμεσα στα πόδια μου έτρεχε αίμα. Φώναξα τη μάνα μου. Εγώ μέσα στην τουαλέτα αυτή απ' έξω. Δεν τολμούσα να ανοίξω την πόρτα.

Μαμά κάτι έπαθα, έχω αίματα. —Πού; —Να ανάμεσα στα πόδια μου. —Τι έπαθες; με ποιόν έπαιζες; —Ξέρω κι εγώ; Δεν κατάλαβα να χτύπησα. Με τα άλλα παιδιά έπαιζα, μαμά τί έπαθα, αρρώστησα;

Η μάνα μου φώναξε το γιατρό. Ο γιατρός μόλις με είδε χωρίς να μ' εξετάσει πήρε παράμερα τη μάνα μου να της μιλήσει. Εγώ έστησα αυτί. «Δεν βλέπετε κυρία μου ότι η κόρη σας είναι πολύ ώριμη για την ηλικία της. Περίοδο έχει». Εγώ δεν καταλάβαινα τίποτε. Η μάνα μου αφού με βοήθησε κάπως με τα πρακτικά προβλήματα μου δήλωσε. Τώρα έτσι θα είσαι συνέχεια. Τέρμα τα παιχνίδια ιδιαίτερα με τ' αγόρια γιατί μπορεί να μείνεις και έγκυος. Τρομοκρατήθηκα. Έτσι θα ζούσα πια χωρίς παιχνίδι;

Μετά από μερικές ημέρες η αιμορραγία σταμάτησε. Ξανάρχισα να παίζω. Η μάνα μου απότομη επέμενε. Θα το ξαναπάθεις. Κι εγώ ζούσα με την αγωνία. Μην αγγίξω κανένα αγόρι γιατί μπορεί να έμενα έγκυος. Και με το άγχος. Τι με περίμενε. Όσοπου μια θεία μου αντιλήφθηκε την κατάσταση και με λυπήθηκε. Με πήρε και μου εξήγησε τι είναι περίοδος πώς αναπτύσσεται η γυναίκα, πώς γεννιούνται τα παιδιά. Και ηρέμησα. Ορκίστηκα, εάν ποτέ αποκτήσω κόρες, να φροντίσω να μην ζήσουν ποτέ την δική μου δραματική εμπειρία. Σας τα λέω και αισθάνομαι σαν να τα ξαναζώ τώρα».

Οι τέσσερις γυναίκες 25 έως 40 χρονών που την άκουγαν δεν χαμογέλασαν. Και οι δικές τους αναμνήσεις δεν ήταν ιδιαίτερα ευχάριστες.

«Και εμένα στα έντεκα μου ήρθε. Μέχρι τότε άκουγα άλλα κορίτσια να λένε. Έχω περίοδο και δεν καταλάβαινα τι εννοούσαν. Η μάνα πρόλαβε να με ενημερώσει κανά δυο βδομάδες πριν κι αυτό γιατί ένας ηλικιωμένος γιατρός της το επισήμανε. Η εμπειρία ήταν τραυματική. Πήγα να στο σχολείο -πέμπτη Δημοτικού. Στο διάλειμμα τσάκασα γύρισα στο σπίτι και δήλωσα ότι «έτσι» δεν ξαναπάω στο σχολείο. Ευτυχώς παρενέβηκε ο πατέρας μου. Μου είπε απλά ότι είναι κάτι φυσιολογικό που συμβαίνει σ' όλες τις γυναίκες. Με πήρε και πήγαμε μαζί στο σχολείο και εξήγησε στο δάσκαλο το πρόβλημά μου. Τότε τα πράγματα πήραν πιο φυσιολογικές διαστάσεις. Ακόμα όμως δεν γνώριζα τι μπορούσε να μου συμβεί. Και για δυο τρία χρόνια μετά φοβόμουν πως ακόμα και το να κοιτάξω ένα αγόρι στα μάτια μπορούσε να προκαλέσει μια ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη».

Και η συζήτηση κύλισε για ώρα. Με παρόμοιες αναφορές και με το ερώτημα. Εμείς είμαστε έτοιμες, ενημερωμένες, ώριμες, έχουμε ξεπεράσει τις αναστολές που κουβαλάμε, ώστε να ενημερώσουμε σωστά τα παιδιά μας για αυτά τα απλά και φυσιολογικά πράγματα;

Α. Ρ.

Baby chic

προϊκα μωρού
κούνιες
καροτσάκια

κ. Φρόντζου 7 Ιωάννινα τηλ 71436

με το σι και με το νιγμα

Δαββατο και Κυριακή μα και Δευτέρα απόβραδο

Μόλις έχεις γυρίσει από το τελευταίο φροντιστήριο της εβδομάδας: εκείνο το απογευματινό extra του Σαββάτου, που τυχαίνει να είναι extra κάθε εβδομάδα.

Αγκαλιάζεις το κεντημένο μαξιλάρι, απλώνεις τις «αριές» σου στον καναπέ και πατάς το μαγικό κόκκινο κουμπί που θα σε οδηγήσει «σ' άλλη γη, σ' άλλα μέρη!»

Κλατς! Ο Αιμίλιος εκφωνεί το βραδινό δελτίο με το γνωστό εύθυμο χαμόγελο, που έχεις την εντύπωση ότι θα σου πει ανέκδοτο για ξανθιές και όχι για τη φάρσα για βομβιστική επίθεση που έγινε το απόγευμα. Εδώ που τα λέμε, η ξανθιά θα έπρεπε να αποτελεί την ειδηση και όχι η αρρωστημένη αίσθηση

του χιούμορ μερικών που σκαρφίζονται βόμβες κάθε τρεις και πέντε.

Όχι! Όχι, δεν κοντεύει 3 και 5 κοντεύει 9. Ο Αιμίλιος φορά το πιο γλυκό, ζεστό και πονηρό του χαμόγελο και λέει το γνωστό «Κυρίες και κύριοι, καλό βράδυ».

Κι εκεί που τρώγεσαι με τα ρούχα σου μετά από αυτό και προσπαθείς να σκαρφιστείς μια ατάκα, μια ιδέα βρε παιδί μου να βγεις στην τηλεόραση και να γίνεις διάσημος. Νά 'σου μπρος στα μάτια σου καμιά δεκαριά αιθέριες μπαλάρνες με μεταλιζέ φουστάνια, να χορεύουν και να τριβούν το δεικτή τους στο μάγουλο:

«Μπράβο, Μπράβο να! να! να! Μπράβο!», Κι εκεί έρχεται το τέλος (κι όχι το τέλος -

τελείωση - πληρότητα - ολοκλήρωση) —α πα - πα, καμιά σχέση— αυτό το τέλος φέρνει περισσότερο στο τέλος δεν πάει άλλο! Ε! και τότε τι κάνεις; Κάνεις αυτό που κάνει όλη η Ελλάδα να, να αυτό κάνει! Ζάπινγκ. Που θα πει... Ε! κάτι θα πει για να το λέμε όλοι. Κάνεις, λοιπόν ζάπινγκ και γυρίζεις πού; Στο κουμπί που πέφτει πιο κοντά. Α! Ωραία! Ελληνική ταινία! Λες και φτιάχνεις τα μαξιλάρια σου καλύτερα, για να είσαι και πιο άνετα, ενώ πέφτουν οι τίτλοι. Και όσο πέφτουν οι τίτλοι όσο κι έχεις την αίσθηση ότι κάπου το ξέρεις αυτό, ότι κάπου το έχεις ξαναδεί.

Κι βλέπεις την πρώτη σκηνή... Μια μάπα φουσκωτή. πο-

λύχρωμη μέσα στη θάλασσα και δυο που κολυμπάνε να την πιάσουν και... νά σου κι η Αλί-κη...

Τράβα... τράβα μπρος... τράβα μπρος...

Τράβας κι εσύ μπρος κι αλάζεις από κανάλι σε κανάλι, ενώ αρχίζουν όλα να σε ενοχλούν και κυρίως αυτά τα αναθεματισμένα μαξιλάρια.

«Ο ξιφίας ζει κυρίως στις θαλάσσιες περιοχές με...» Μην μου πεις αυτό σ' ενδιέφερε!

...Και κάπου με μεγάλη σου λύπη, διαπιστώνεις ότι σου τελείωσαν τα κανάλια.

Δεν είναι δυνατόν, μονολογείς, τράβας τα μαλλιά σου, βλαστήμας που δεν έχεις πατέρα τον Κόκκαλη, να έχεις τηλεόραση με 146 μνήμες και 30 παράλληλα προγράμματα... ενώ επιστρέφεις στο αρχικό και είσαι τρελός με τη Ρούλα που επιδεικνύει τα κάλλη της και απόψε με μια αποκαλυπτική τουαλέτα.

Ενώ μπροστά από τα άμοιρα τα μάτια σου περνάνε περισσότεροι Ιταλοί από αυτούς που γέμισαν το στάδιο στον τελικό του Καμπιονάτο.

Τα νεύρα σου τσατάλια, αλλά αυτή είναι μόνο η αρχή... Γιατί η Κυριακή δεν πέφτει μακριά και εδώ δε χρειάζεται να περιμένεις μέχρι τις εννιά. Γιατί από τις 6.30, αν ανοίξεις την τηλεόραση, το παθαίνεις το εγκεφαλικό!

«Λυσάστε Τσαούσες!...» Κι όλο κι ουρλιάζουν τα άμοιρα. Ρόζους εβγαλάν από το πολύ χειροκρότημα.

Κι αυτός εκεί να επιμένει «Λυσάστε καλέ! Εδώ έχουμε περιορισμένο αριθμό Ιταλών αλλά προσυζημένο αριθμό προβλημάτων».

Κυρίες και κύριοι, ο ένας, ο μοναδικός Γιώργος Μαρινός. Ο show man, σιγά μην είναι ο Super Man. Πάντως το Ciao είναι το Supermarket οι καλύτερες τιμές και η μεγαλύτερη ποικιλία. Όλα τα ψώνια «εν χορώ» (στην πίστα).

Αλλά σαν πάει εννιά η ώρα, εσύ που ξέρεις το TV ZAPINΓΚ απ' έξω, ξέρεις ότι πρέπει ν' αλλάξεις κανάλι.

Ξανά κλατς! «Αλλά Κόλπα» «We love any way!» Δηλαδή μ' αγαπάς κι αν γυρίσω κανάλι ρε Βλάση; Α! Ωραία. Αλλά μπορώ, δεν μπορώ! Πρώτον είμαι θύμα!

Δεύτερον με τρώει η περιέργεια και τρίτον πρέπει οπωσδήποτε να γελάσει το χαλάρω μου πριν μπει η Δευτέρα. Αλλά κι αν μπει η Δευτέρα, ποιά η διαφορά;...

Καλέ ξεχάσες, εννιά η ώρα!

Κλατς! «Fantastico, Fantastico», θα κάτσω να το δω κι αυτό! Και ξαναθρονιάζω στην πολυθρόνα, γιατί η μέρα ήταν δύσκολη και η αυριανή προμηνύεται χειρότερη.

«Παχνίδι κάνουμε ο Σπύρος με τη Βίκυ». Τι show κι αυτό! Ο Σπύρος να 'χει να κορρευτεί από τους «Απαρόδοτους» και η Βίκυ ως αλθρινή πλάγκωνα (μυαμένοι αρχιστρώ για να μας δείξει ότι το στυλντιο είναι μεγάλο και τα πόδια της ψηλά! Και τι γκλάμουρ! Μας έφαγε η γλαμουριά!

Δυο γριές που τους δέχτηκαν τα χέρια, έφυγαν από τα σπύτια τους για να βρουν τον υπνωτιστή να τις λυσει. Μέχρι Ιταλία έφτασαν οι γριές, τίποτα, εκείνος πουθενά! Χάθηκαν και οι γριές! Ψάχνουν παιδιά, ψάχνουν εγγόνια, ψάχνει κι ο Χαρδαβέλας, τίποτα! Αφανίστη οι γριές! Και τότε ξαφνικά θυμάσαι ότι απόψε έχεις να προσφέρεις έργο «Πρέπει να βοηθήσουμε μια οικογένεια να βρει τον πατέρα της, που έφυγε γιατί η γυναίκα του είχε γείμει το σπίτι γιατί».

Κλατς! Ο Χαρδαβέλας! Που το έβαλε πεισμα να βρει όλους τους χαμένους. Ο Εθνικός Ερυθρός Σταυρός, λέγαμε παλιά. Τώρα λέμε ο Εθνικός Ερυθρόδερμος Χαρδαβέλας. Βέβαια, ο Ανθρωπος δεν είναι ερυθρόδερμος, αλλά έτσι και τον αρχίσει στις γοηγορίες νένας καμμένος ούζινος, μάλλον προς ερυθρόδερμο θα φέρνει...

Και ακριβώς εκείνη τη στιγμή συνειδητοποιείς ότι καπ σου λείπει και δεν είναι Τυρ. Είναι λίγη υπερηφάνεια, λίγος εγωισμός. «Γιατί με περνάνε!» λές! Ναι, το σκέφτεσαι, αλλά γιατί δεν προχωρείς στο τελευταίο κλατς!

ΣΟΝΙΑ ΜΗΛΙΝΗ

* Η ΣΟΝΙΑ ΜΗΛΙΝΗ είναι μαθήτρια της Α' τάξης του Ενιαίου Πολυκαλαδικού Λυκείου Τρικάλων.

Η γυναίκα στον κόσμο

♦ Την απέλυσαν από το CBS γιατί ήταν γυναίκα. Η 48χρονη Κόνι Τσαγκ μοναδική τηλεπαρουσιάστρια στο CBS απολύθηκε με το αιτιολογικό ότι το ποσοστό τηλεθέαςής του δελτίου ειδήσεων που παρουσίαζε είχε πέσει. Στην πραγματικότητα αιτία της απόλυσης όπως υποστηρίζεται στο εργασιακό της περιβάλλον είναι το γεγονός της εισβολής μιας γυναίκας σ' ένα παραδοσιακά ανδρικό χώρο. Η ίδια δήλωσε: «Νομίζω πως δεν αρμόζει στην μοναδική γυναίκα στα τρία μεγαλύτερα τηλεοπτικά κανάλια να ισχύει κάτι λιγότερο από ένα πλήρως ισότιμο καθεστώς».

ΣΟΝΙΑ ΜΗΛΙΝΗ

♦ Σύμφωνα με έρευνα που έγινε σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και παρουσιάστηκε στο 2ο συνέδριο μελέτης εξαρτησιογόνων ουσιών στη Θεσσαλονίκη ο καθηγητής της κοινωνιολογίας του Α.Π.Θ. Βασίλειος Γιούλτσας:

Το 67% των χρηστών είναι παιδιά χωρισμένων γονιών.

Το 20% προέρχεται από οικογένειες με σοβαρά προβλήματα συνοχής.

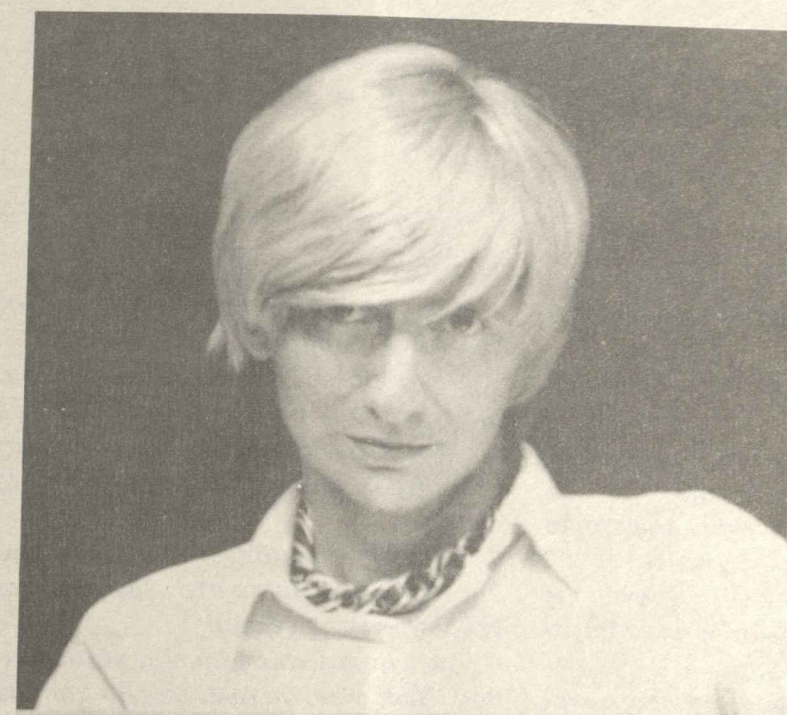
Το 12% μεγάλωσε σε κλίμα υπερπροστασίας.

—Μόνο το 7% ανήκει σε οικογένειες χωρίς εμφανή τυχαιότητα προβλήματα σχέσεων και αγωγής.

Σύμφωνα με στατιστικά δεδομένα από χώρες της Ευρώπης η πρώτη χρήση ναρκωτικής ουσίας έγινε σε ποσοστό 46% σε χώρους ψυχαγωγίας τύπου (κλαμπ, μπαμ, ντίσκο), το 27% σε χώρους περιπάτου και εφηβικών εκδηλώσεων, το 13% σε καταστηματα ή παραθεριστικά κέντρα (κάμπινγκ) το 9% σε αθλητικά κέντρα και σχολικό περιβάλλον και 5% σε αναμορφωτικά ή φυλακές ανηλίκων.

♦ Οι γυναίκες δικηγόροι στη Βρετανία θα μπορούν στο εξής να πηγαίνουν στα δικαστήρια φορώντας παντελόνια. Πρόκειται για επανάσταση στο προπύργιο του συντηρητισμού το «παλάτι της δικαιοσύνης» στο Λονδίνο.

Σχολιάζοντας το η Αν Κόστερ δικηγόρος επί 11 χρόνια είπε: «Το δικηγορικό περιβάλλον της Βρετανίας τηρεί την παράδοση. Και για το λόγο αυτό επικρατεί μια τάση συντηρητισμού. Το να φοράει μια δικηγόρος φούστα ή φόρεμα δεν είναι κάτι το ενοχλητικό. Εκείνο που ενοχλεί πολύ είναι η περούκα. Αυτό είναι τελείως παλαιομοδίτικο και όπως φαίνεται δεν πρόκειται να καταργηθεί».

♦ Η Edmeia da Silva Euzedio και άλλες μητέρες «εξαφανισμένων» παιδιών από την παραγκουπολή Ακάρι του Ρίο ντε Τζανέιρο ίδρυσαν τις «Μητέρες του Ακάρι» που ξεκίνησαν —παρά τις απειλές— εκστρατεία για να αποκαλύψουν την αλήθεια σχετικά με την τύχη των εξαφανισμένων παιδιών τους.

Τον Ιανουάριο του 1993 η Edmeia κατέθεσε στο δικαστήριο ότι η απαγωγή και εξαφάνισή του 17χρονου γιου της το 1990 έγινε από ομάδα μελών της πολιτικής και στρατιωτικής αστυνομίας του Ρίο ντε Τζανέιρο. Μερικές μέρες αργότερα την πυροβόλησαν στο δρόμο και την σκότωσαν.

Οι «Μητέρες του Ακάρι» συνεχίζουν τον αγώνα τους όχι μόνο για τα παιδιά τους, αλλά τώρα πια και για την Edmeia da Silva Euzedio.

♦ Οι γυναίκες στο Μπαγκλαντές διοργάνωσαν πρόσφατα εκστρατεία για να αποτρέψουν μικρά κορίτσια να παντρεύονται.

Στη χώρα αυτή οι γυναίκες υποχρεώνονται από τις οικογένειές τους να παντρεύονται σε πολύ μικρή ηλικία. Τα διαζύγια ωστόσο αυξάνονται ραγδαία. Υπολογίζεται ότι από τα 135.000 διαζύγια που σημειώνονται κάθε χρόνο 121.000 υποκινούνται από τους άνδρες. Και παρά τους άγραφους ισλαμικούς νόμους που επιβάλλουν στον άνδρα να συντηρεί την οικογένειά του μετά το διαζύγιο οι γυναίκες δεν λαμβάνουν καμία οικονομική βοήθεια.

♦ Σύμφωνα με τους «Κυριακάτικους Τίμπερ» του Λονδίνου το 2000 θα εργάζονται περισσότερες γυναίκες από τους άνδρες. Θα πολλαπλασιαστεί ο αριθμός των ανέργων ανδρών με επιπτώσεις κοινωνικές που σχετίζονται με την δημιουργία οικογένειας όπως και με το δημογραφικό πρόβλημα.

Θα έλεγε κανείς ότι ένα κοινωνικό πρόβλημα —το πρόβλημα της ανεργίας των νέων— που αυξάνεται συνεχώς, αντί να αντιμετωπιστεί με την δέουσα σοβαρότητα και να αναζητηθούν τα πραγματικά αίτια του, αποδίδεται στην συμμετοχή της γυναίκας στην εργασία.

Δεν σκοπεύουμε να διαφωνήσουμε με τις διαπιστώσεις που αφορούν τις τάσεις που υπάρχουν στην ανεπτυγμένη Μ. Βρετανία. Διαφωνούμε όμως ριζικά με όλους εκείνους που επιχειρούν να φορτώσουν τα αίτια μιας συνολικότερης κοινωνικο-οικονομικής κρίσης στο φεμινιστικό κίνημα.

DELSEY PARIS

ΤΣΑΝΤΕΣ ΕΙΔΗ ΤΑΞΙΔΙΟΥ

ΤΖΟΥΚΑΣ

Λ. ΒΥΡΩΝΟΣ 12
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

του κόσμου τα παράξενα

♦ Το ερώτημα απευθύνθηκε σε επώνυμες-διάσημες α-ναγνώστρες του περιοδικού «Elle» και ήταν εάν γυναίκες θα ήθελαν να έχουν ανδρικό γεννητικό όργανο και τι θα έκαναν μ' αυτό.

Χαρακτηριστική ήταν η απάντηση της Φρανσουάζ Σαγκάν η οποία εξω φρενών δήλωσε: «Αν είχα πέος, θα το χρησιμοποιούσα πάνω σ' αυτούς που μου κάνουν τέτοιες ερωτήσεις».

♦ Εκατοντάδες γυναίκες στην Γουατεμάλα ζουν και μεγαλώνουν τα παιδιά τους στους σκουπίδοτοπους λίγα μόνο οικοδομικά τετράγωνα από το μέρος εκείνο της πόλης που υπάρχουν τα μεγάλα εμπορικά καταστήματα. Ουσιαστικά ζουν από την διαλογή των απορριμμάτων. Οι διαμεσολαβήτες αγοράζουν τα σκουπίδια προκειμένου να τα δώσουν μετά για ανακύκλωση και πληρώνουν περίπου 1000 δρχ. για 100 κουτιά αναψυκτικού και 1500 δρχ. για 100 παλιές εφημερίδες. Έτσι οι πιο τυχερές ρακοσυλλέκτριες μπορούν να κερδίζουν μέχρι 2500 δρχ. την εβδομάδα.

♦ Αμερικανική μελέτη υποστηρίζει ότι οι παραδοσιακοί ρόλοι του άνδρα «κουθαλήτη» και της γυναίκας «νοικοκυράς» δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα των Ηνωμ. Πολιτειών σήμερα.

Οι εργαζόμενες Αμερικανίδες συμβάλλουν κατά το ήμισυ ή και περισσότερο στον οικογενειακό προϋπολογισμό. Διατηρούν παράλληλα πλήρως την ευθύνη, για την ανατροφή των παιδιών. Σύμφωνα με τα στοιχεία της μελέτης περισσότερες από τα 2/3 των γυναικών 18-55 ετών συνδυάζουν με επιτυχία τους δύο ρόλους. Πράγμα που αποδεικνύει ότι το αδιόριστο δίλημμα «καριέρα ή οικογένεια» δεν είναι παρά ένας μύθος.

Οικοι Νικολικών
Nicolas

ο πρώτος σίκος
νικολικών
στα ΓΙΑΝΝΕΝΑ

νικολικά - βαπτιστικά
λαμπάδες - μπουμπονιέρες

Κεντρική πλατεία
& Γούναρη 2
(2ος όροφος)
τηλ. κατά/τος 77.977
οικίας 43.493

ΓΙΑΤΡΟΙ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

ΝΑΤΑΣΣΑ ΜΑΡΜΑΡΟΚΟΠΟΥ
Ψυχίατρος

Δέχεται με ραντεβού κάθε πρωί 9-2
και Δευτέρα και Πέμπτη απόγευμα 6-9

ΜΟΥΛΑΙΜΙΔΟΥ 5 - Ιωάννινα
(πλησιον Ο.Τ.Ε) τηλ. 39-979

ΛΩΡΕΤΤΑ ΡΑΤΣΙΚΑ

παθολογικό ιατρείο
χαρ. τρικούπη 3
τηλ 31064 - 72172
δέχεται δευτέρα έως Παρασκευή
9.30 - 14.30

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΑΣ. ΔΕΡΕΚΑΣ
ειδικός καρδιολόγος

ιατρείο κ. Φρόντζου 7
τηλ. 25050 - 75566 - 24750

ΜΟΥΤΣΙΔΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ
Χειρουργός
ιατρείο Αραθανίου 18
(παλιά κλινική Φίλιου)
τηλ. 20373 - 76907
Σύμβαση με τα ταμεία

ΔΟΥΜΑ ΚΑΤΣΕΝΗ ΛΑΜΠΡΙΝΗ

ιατρός νευρολόγος
εργαστήριο ηλεκτροεγκεφαλογραφίας
ηλεκτρονευρομυογραφίας
προκλητών δυναμικών
Πυρρινέλλα 18 τηλ. 35414
Δέχεται καθημερινά με ραντεβού
πλην απογεύματος Τετάρτης

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΟΣ

ειδικός παθολόγος
ιατρείο Οπλ. Πουτέτση 3 τηλ. 23325
Δέχεται καθημερινά
Σύμβαση με όλα τα ταμεία

ΑΡΤΕΜΙΣ ΛΑΜΠΡΟΥ

ιατρός μικροβιολόγος
ιατρείο 28ης Οκτωβρίου 49
τηλ. 36461 - 74100

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΝΤΖΙΑΡΑΣ

ΚΛΙΝΙΚΟΣ
ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΟΣ-ΔΙΑΤΡΟΦΟΛΟΓΟΣ
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ
Α. ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΒΕΛΙΓΡΑΔΙΟΥ
Ναπολ. Ζερβα 19
Ιωάννινα τηλ 39531

DR. ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΟΣ
Λέκτωρ Οφθαλμολογικής Κλινικής
Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Δέχεται με ραντεβού
Τρίτη, Τετάρτη, Παρασκευή 5.30' - 8.30'μ
και Σάββατο 9.00' - 12.00'
Κ.ΦΡΟΝΤΖΟΥ 7 Ιωάννινα
τηλ 70 216

ΝΤΑΙΑΝ ΓΚΩ - ΜΠΑΜΠΑΣΙΚΑ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ
♦ Σύμβαση με ταμεία
♦ μετεγχειρητική φροντίδα
♦ μικρές χειρουργικές επεμβάσεις
Ιατρ. Χαριλάου Τρικούπη 6
Τηλέφωνο Ιατρ. 21519, Οικίας 72193
Ώρες Ιατρείου: Δευτέρα έως Παρασκευή 9-13.00-18.00-20.00

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΟΠΟΥΛΟΣ

χειρουργός οδοντίατρος
ιατρ. Αραθανίου 18
τηλ. 31365 - 81373
Δέχεται καθημερινά 9-1 χωρίς ραντεβού
και 5-9 με ραντεβού

ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΤΣΙΡΚΑ

παιδιάτρος
ιατρ. χαρ. Τρικούπη 3
τηλ. 38716 - 78434
Δέχεται καθημερινά

φεμινιστικά

Της έκλεισε το μάτι με νόημα και σήκωσε το ποτήρι να πει στην υγεία της.

Εκείνη κύτταξε δίπλα και γύρω αλλά δεν είδε κανένα.

Ανακάθισε στη θέση της και πήρε ύφος αδιάφορο να μην είχε τίποτε αντιληφθεί.

Περίμενε τον άντρα της σ' αυτή την καφετέρια και σκόπευαν να γυρίσουν μαζί στο σπίτι.

Ήταν μια γυναίκα σαράντα πέντε χρονών με μια θέση δημοσίου υπαλλήλου και δύο παιδιά, απόλυτα πιστή και απόλυτα ξεχασμένη.

Ο σύζυγος καλός οικογενειάρχης χωρίς συναναστροφές έξω από το σπίτι, ελαστικός με τα παιδιά και αδιάφορος για κείνη.

Η ματιά της έπεσε ψυχρή για να φαίνεται άχρωμη στον άνδρα που καθόταν απέναντί της.

Εκείνος την κύτταξε ακόμα μ' ένα χαμόγελο που μόλις μπορούσες να διακρίνεις.

Οι καθρέφτες γύρω της μεγέθυναν την ομορφιά της που δεν θυμόταν πια. Έσιαξε τη φούστα της που έτσι κι αλλιώς δεν φαίνονταν κάτω απ' το τραπέζι και τσίμπησε με τρόπο τα μάγουλά της.

Τον είδα να σβήνει το τσιγάρο του να ρίχνει μια τελευταία ματιά στο μέρος της και να σηκώνεται προς την έξοδο.

Μα φυσικά, σκέφτηκε, μα και θέβαια έκανα λάθος. Πώς φαντάστηκα πως θα μπορούσε... Έτσι θα ευχόσουν να είναι... κάποιος ψιθύρισε πλάι της.

ΚΑΛΛΗ ΣΤΑΥΡΟΥ

♦ Σχετικά με τη Διεθνή διάσκεψη του ΟΗΕ υπάρχει ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα.: Ο χώρος όπου θα συνεδριάσουν οι γυναικείες μη κυβερνητικές οργανώσεις βρίσκεται σε απόσταση δυόμισι ωρών από το μέρος όπου θα συνεδριάσουν οι κυβερνητικές αντιπροσωπείες και τακτική συγκοινωνία δεν θα υπάρχει.. Πώς θα επικοινωνεί το φόρουμ των γυναικείων οργανώσεων (30.000 γυναίκες εκπρόσωποι περίπου) με τις εθνικές τους αντιπροσωπείες, πώς θα ενημερώνεται, θα συνεργάζεται, θα επικοινωνεί με τον τύπο; Πώς τελικά θα ασκεί την απολύτως αναγκαία παρέμβαση του στα τεκταινόμενα εκεί που τελικά θα ληφθούν και οι αποφάσεις;. Οι γυναικείες οργανώσεις που μετέχουν στο ελληνικό τμήμα του Ευρωπαϊκού Λόμπυ γυναικών ζητάνε να μη συνεδριάσει το φόρουμ στο συγκεκριμένο τόπο που έχει επιλεγεί.

♦ «Ημουν πάντα ελεύθερη. Ελεύθερη με τον τρόπο που μπορεί να είναι ελεύθερη μια γυναίκα. Ελεύθερη να μην ερωτεύομαι τον κάθε ηλίθιο, ελεύθερη να ζω όπως εγώ καταλαβαίνω.»

Φρανσουάζ Σαγκάν

Καμία γυναίκα δεν είναι ελεύθερη, όταν όλες οι άλλες δεν είναι ελεύθερες!

Μελίνα Βολιώτη

(από το ημερολόγιο των γυναικών ΣΕΛΑΝΑ 1995)

♦ Το συνεργείο αυτοκινήτων Auto Clinic των ΗΠΑ αποτελείται μόνο από γυναίκες. Τον πρώτο καιρό οι πελάτες του συνεργείου ήταν μόνο γυναίκες. Σιγά-σιγά όμως αυξήθηκε και η ανδρική πελατεία που μέχρι τότε χλεύαζε το γεγονός και ισχυρίζονταν ότι οι γυναίκες δεν έχουν την απαραίτητη μυϊκή δύναμη για μια τέτοια δουλειά. Σήμερα πάντως στο συνεργείο επισκευάζονται περίπου 150 αυτοκίνητα το μήνα.

♦ Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΗΕ ο μισός πληθυσμός της Γης είναι γυναίκες και συμβάλλουν κατά τα 2/3 στο σύνολο του παγκοσμίως παραγόμενου έργου αλλά αμείβονται μόνο με το 10% του συνολικού κόστους εργασίας.

♦ «Το νέο πρόσωπο της γυναίκας δεν έχει γίνει ακόμα αποδεκτό ούτε από την ίδια, ούτε από το οικογενειακό και ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον. Οι διαχωρισμοί εξακολουθούν στην ανατροφή, στα παιχνίδια, στη γλώσσα κ.λ.π. χρειάζεται να δημιουργηθούν σχολές γονέων, να συμμετέχουν τα παιδιά στις οικογενειακές ευθύνες, να πάψουν να διαστρεβλώνουν τα ΜΜΕ την εικόνα της γυναίκας με το περιεχόμενο των εκπομπών τους, τα ροζ τηλέφωνα και τις διαφημίσεις. Επιβάλλεται να εφαρμοστεί κώδικας δημοσιογραφικής δεοντολογίας όρκος δημοσιογραφικής ευθύνης και από πλευράς γυναικών δημοσιογράφων να υπάρξει γυναικεία αλληλεγγύη, γιατί όταν ανέβουν σε υψηλά αξιώματα εύκολα ξεχνούν τα προβλήματα της πλειοψηφίας των γυναικών.»

(Από τα συμπεράσματα του διήμερου που οργάνωσε το ελληνικό τμήμα του Ευρωπαϊκού Λόμπυ Γυναικών με θέμα «η εναρμόνιση των οικογενειακών και επαγγελματικών υποχρεώσεων.»

ΑΝΤΙ φεμινιστικά

♦ «Οι γυναίκες πρέπει να μορφώνονται θρησκευτικά μόνο —να μη διαβάσουν ούτε ποίηση ούτε πολιτική— μόνο βιβλία εκκλησιαστικά και μαγειρική, μουσική, σχέδιο, χορό, λίγη κηπουρική και λίγο όργωμα κάπου κάπου».

Lord Byron

♦ —Ο άντρας είναι για τη γυναίκα ένα μέσον: ο σκοπός είναι πάντα το παιδί.

—Ο άντρας πρέπει να ανατρέφεται για τον πόλεμο και η γυναίκα για την αναψυχή του πολεμιστή.

—Η γυναίκα δεν καταλαβαίνει τι σημαίνει τροφή και θέλει να είναι μαγείρισσα.

—Εξαιτίας της απόλυτης έλλειψης λογικής στην κουζίνα, καθυστέρησε και εμποδίστηκε τόσο πολύ η ανάπτυξη του ανθρώπου.

—Δυστυχία μας, αν οι «αιώνια ανιαρές» ιδιότητες της γυναίκας τολμήσουν να σταδιοδρομήσουν.

—Δεν είναι τάχα απόδειξη υπέρτατου κακού γούστου, αυτή η μανία της γυναίκας να θέλει να γίνει επιστήμονας!

—Η πιο μεγάλη τέχνη της γυναίκας είναι το ψέμα, και η πιο υψηλή της απασχόληση είναι η εμφάνιση και η ωραιότητα.

Friedrich Nietzsche

♦ Μόνο ο άνδρας είναι τέλειος άνθρωπος. Οι γυναίκες, κατά κανόνα, δεν αγαπούν καμιά τέχνη, δεν γνωρίζουν σωστά και δεν γίνονται μελολοφύιες.

Όταν οι Αρχαίοι Έλληνες απέκλεισαν τις γυναίκες από τα θέατρά τους, ήξεραν πολύ καλά τι έκαναν, τουλάχιστον μπορούσαν ν' ακούσουν με την ησυχία τους, το τι λεγόταν πάνω στη σκηνή.

Δεν υπάρχει λόγος να κάνετε το ζυγό των γυναικών οδυνηρό. Είναι αρκετό να τους τον κάνουν αισθητό.

J.J. Rousseau

♦ «Στη γυναίκα δεν επιτρέπω να διδάσκει γιατί είναι κάπως φλύαρο το γένος των γυναικών και αυτό, παντού την εμποδίζει.

Ανάμεσα σ' όλα τα θηρία δεν υπάρχει βλαβερότερο ζώο από τη γυναίκα»

Ιωάννης Χρυσόστομος

♦ Οι γυναίκες μένουν σ' όλη τους τη ζωή μεγάλα παιδιά, ένα ενδιάμεσο μεταξύ του παιδιού και του ενήλικου άνδρα, που είναι ο άνθρωπος με την περιορισμένη έννοια του όρου.

Από τη λογική πηγάζει τόσο η περίσκεψη, όσο και η έγνοια και η ανησυχία που αισθάνονται πολλοί άνθρωποι. Η γυναίκα συμμετέχει λιγότερο και στα πλεονεκτήματα και στα μειονεκτήματα αυτής της λειτουργίας, γιατί η λογική ικανότητά της είναι τώτερη. Θα μπορούσαμε να πούμε πως πάσχει από διανοητική μυωπία.

Η υποκρισία είναι έμφυτη ιδιότητα της γυναίκας και τη διαθέτει περίπου εξ ίσου τόσο η κοινή όσο και η εξυπνή.

Οι γυναίκες υπάρχουν μόνο για τη διαίωξη του είδους, και δεν έχουν προοριστεί για τίποτα άλλο.

Arthur Schopenhauer

♦ Πόσο δυστυχισμένο είναι, λοιπόν, το γένος των γυναικών, αφού εις μὲν τα κακά υστερεί πολύ, εις δὲ τα κακά υπερτερεί πολύ των ανδρών.

Η γυναίκα, όσο μένει στο σπίτι της είναι κυρά και δέσποινα. Εξω από την πόρτα της είναι μηδενικά.

Και φρούρο και χρήματα πιο εύκολα φυλάσσει παρ' όσο τη γυναίκα.

Η γυναίκα είναι απ' όλα τα χειρότερα κακά.

Ευριπίδης

♦ Αμα η όρνιθα αρχίσει να λαλεί ως πετεινός, σφάζει την αμέσως.

Εμμανουήλ Ρούφης

(Από το βιβλίο των ΑΝΤΙφεμινιστών, επίσημη μετάφραση Βούλα Λαμπροπούλου, εκδόσεις ΕΡΜΕΙΑΣ)